

Esbo stads

UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE 2021

Revisionsnämnden 2022

Innehåll

ORDFÖRANDENS ÖVERSIKT	1
1 FÖRVERKLIGANDET AV BERÄTTELSEN OM ESBO	4
1.1 UPPSTÄLLNING OCH UTFALLSRAPPORTERING AV DE BINDANDE RESULTATMÅLEN I BUDGETEN FÖR 2021	5
1.2 REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING AV UTFALLET AV OCH AVVIKELSERNA FRÅN RESULTATMÅLEN 2021	5
2 UTVÄRDERING AV STADENS OCH KONCERNENS EKONOMI OCH OMVÄRLD	12
2.1 STADSKONCERNENS EKONOMI OCH OMVÄRLD	12
2.2 FRAMSKRIDANDET AV SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSREFORMEN UR ESBO STADS SYNVINKEL	15
2.3 STADENS OCH KONCERNENS INVESTERINGAR OCH LÅN	17
2.4 PLACERINGSFONDER	19
2.5 UPPFÖLJNINGSSUPPGIFTER OM PERSONALEN	22
2.6 SYSSELSÄTTNINGSLÄGET OCH STADENS SYSSELSÄTTNINGSTJÄNSTER	25
2.7 HÅLLBAR UTVECKLING	31
3 UTVÄRDERING AV TJÄNSTER I SEKTON FÖR FOSTRAN OCH LÄRANDE SAMT VÄLFÄRDS- OCH HÄLSESEKTORN	38
3.1 MENTALVÅRD FÖR BARN OCH UNGA	38
3.2 BARNSKYDD	44
3.3 VERKSTÄLLANDE AV REFORMEN AV LÄROPLIKTSLAGEN	46
3.4 KULTURTJÄNSTER	48
3.5 TILLRÄCKLIGT UTBUD AV HÄLSO- OCH SJUKVÅRD OCH ÖVERVAKNING AV VÅRDGARANTIN	51
3.6 SOCIAL- OCH KRISJOUREN	56
3.7 FÄRDCENTRALEN	57
3.8 ORDANDE OCH TILLSYN AV LÅNGTIDSVÅRD OCH HEMVÅRD	59
3.9 ÄLDRE PATIENTER PÅ JOUREN	64
4 UTVÄRDERING AV STADSMILJÖSEKTORNS TJÄNSTER	70
4.1 GENOMFÖRANDE AV HELSINGFORSREGIONENS KOMMUNERS OCH STATENS AVTAL OM MARKANVÄNDNING, BOENDE OCH TRAFIK 2020–2031	70
4.2 STADSPLANERINGSCENTRALENS VERKSAMHET	73
4.3 MILJÖ- OCH BYGGNADSTILLSYNSCENTRALENS VERKSAMHET	76
5 KONCERNEN	83
5.1 KONCERNSTYRNING	83
5.2 ESBO CATERING AB	84
5.3 ESBOREGIONENS UTBILDNINGSSAMKOMMUN OMNIA	85
6 REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING- OCH GRANSKNING	89
BILAGA 1: Utfallet av stadens, affärsverkens och koncernsammanslutningarnas resultatmål enligt bokslutet och revisionsnämnden	93
BILAGA 2: Förhandsfrågor som skickas till de enheter som utvärderats	98
Bilduppgifter, källförteckning samt länkar	99

ORDFÖRANDENS ÖVERSIKT

Coronapandemin har åren 2020 och 2021 påverkat stadens och koncernens ekonomi och verksamhet på ett märkbart sätt. Tillgången till tjänster har blivit långsammare. Vårdskulden och välfärdsskulden har ökat. Effekterna syns också i tillgången till arbetskraft och i sysselsättningen.

Esbo stads officiella befolkningsmängd var 297 132 personer i slutet av 2021. Ökningen var 4 336 personer från året innan.

I budgeten för 2021 uppställdes för staden 41 bindande resultatmål, för affärsverken fyra bindande resultatmål och för koncernsammanslutningarna 38 bindande resultatmål. Coronapandemin har för sin del försvårat uppnåendet av resultatmålen åren 2020–2021. Enligt revisionsnämndens bedömning uppnåddes omkring hälften av sektorernas resultatmål, men en del av resultatmålen nåddes bara delvis eller inte alls. Utfallet av två resultatmål kunde inte bedömas. Resultatmålen ska styra stadens verksamhet i den riktning som fullmäktige beslutat. Enligt revisionsnämnden ska resultatmålen utgöra en utmaning samtidigt som de stöder verksamheten och är mätbara och verkningfulla. När undantagsförhållandena avslutas skulle det vara mycket viktigt att resultatmålen uppnås, så att den tjänstenivå som fullmäktige ställt upp kan uppnås. Nu har endast omkring hälften av resultatmålen uppnåtts från år till år.

Stadens driftsekonomi förverkligades bättre än förväntat år 2021. Årsbidraget och räkenskapsperiodens resultat var höga bland annat tack vare utvecklingen av skatteintäkterna, genomförandet av produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad samt en ökning av fondernas bokföringsmässiga avkastning, vilket hjälpte Esbo stad att anpassa sig till de kontinuerliga förändringarna i omvärlden. Statens coronaersättningar till kommunerna åren 2020–2021 samt den tillfälliga höjningen av kommunernas utdelning av samfundsskatten var stödåtgärder av engångsnatur för hanteringen av coronapandemin. Det goda resultatet av räkenskapsperioden 2021 kan inte betraktas som ett tecken på att Esbo stads ekonomi blivit hållbarare. Vårdreformens inverkan kan ses först under de kommande åren.

Arbetslösheten i Esbo var i slutet av år 2021 på en märkbart högre nivå än före coronapandemin. Andelen arbetslösa av arbetskraften var 9,4 procent. Arbetslöshetsgraden var 2,8 procentenheter lägre än året innan, men 1,7 procentenheter högre än i slutet av 2019. Antalet långtidsarbetslösa fortsatte att öka. Sysselsättningstjänsternas verksamhetsutgifter var omkring 43 miljoner euro år 2021. Av detta utgjorde kostnaderna för arbetsmarknadsstödet kommunandel, de så kallade bötesavgifterna som betalas till staten, en oskäligt hög summa på 30,3 miljoner euro. Dessa avgifter har under de senaste åren överskridit det budgeterade med flera miljoner euro. I följd överskreds budgeten med 7,6 miljoner euro. Syftet med kommunförsöket med sysselsättning är att skapa en tätare kontakt mellan sysselsättnings-, utbildnings- samt social- och hälsovårdstjänsterna. Detta ska leda till mindre bötesavgifter.

Institutet för hälsa och välfärds (THL) enkät Hälsa i skolan 2021 visar att den psykiska hälsan bland unga prövas nu, i synnerhet bland flickor i årskurs 7–9 och på andra stadiet. Av dem upplever 36 procent att deras hälsa är medelmåttig eller dålig. Omkring hälften av flickorna och 25 procent av pojkarna upplever att de är utmattade på grund av skolgången. Under coronapandemin har belastningen på mentalvård för barn och unga ökat. Samtidigt råder det en stor brist på personal som ger dessa tjänster, såsom psykologer och kuratorer. Antalet klienter per vårdare är också större än rekommenderat. Ett exempel på situationen är att Barnpsykiatriska enheten inte

har varit förmögen att ta nya klienter mellan juli 2021 och februari 2022, på grund av rekryteringsproblem och brist på arbetskraft. Bristen på arbetskraft är synlig redan nu, men följderna kommer att bli mångfaldiga under de kommande åren om det inte går att råda bot på situationen.

Coronapandemin och begränsningarna för sammankomster har påverkat starkt kulturtjänsternas verksamhet åren 2020 och 2021. Det har varit viktigt för konst- och kulturaktörer i Esbo att de blivit beviljade coronaunderstöd under den rådande situationen.

Biblioteket är en viktig närtjänst för Esboborna. Det finns också i fortsättningen ett behov i Esbo för mångsidiga distriktsbibliotek och mindre lokalbibliotek samt bibliotek där man kan sköta olika ärenden.

Projektet Hobbystigen i Esbo har som mål att möjliggöra avgiftsfria hobbyer för alla barn och unga i den egna skolan eller i närheten av den. Under projektet skapades god praxis som ska fortsätta då det är möjligt också efter att projektet avslutats.

Redan före coronapandemin var det svårt att få hälsovård, särskilt munhälsovård, inom rimlig tid. Coronapandemin och bristen på personal har lett till att det uppstått vårdskuld både på hälsostationerna och inom munhälsovården. Genom att avveckla vårdskulden inom primärvården kan man förebygga att den specialiserade sjukvårdens utgifter ökar. Goda modeller och god praxis för hälsostationstjänster borde nå ut över hela staden. Ett exempel på detta är det utmärkta arbete som utförts på Kilo hälsostation. Det är viktigt att trygga tillgången till vård och att vårdköerna avvecklas både på hälsostationerna och inom munhälsovården innan tjänsterna överförs till välfärdsområdet.

Städerna i huvudstadsregionen och HUS har under de senaste åren utfört en gemensam utvärdering av aktuella frågor. På så sätt har det varit möjligt att införa god praxis som någon annan redan prövat. År 2021 var temat för utvärderingen ålderstigna patienter på jouren. Exempel på god praxis har bland annat omfattat Esbos mobila sjukhus LiiSa, som ger jourvård för klienter inom långtidsvården och hemvården dygnet runt. Det mobila sjukhusets tjänster har upplevts som mycket nyttiga och tjänsterna har minskat på jourbesöken från långtidsvården. Även teamet för hemflyttning har haft en stor inverkan med tanke på att minska på antalet oändamålsenliga sjukhusvistelser. Det är viktigt att utveckla samarbetet, i synnerhet med tanke på hemflyttningsprocessen för äldre, så att det går att svara på det växande servicebehovet.

Det byggs mycket i Esbo. Planläggningens kvantitativa mål har uppnåtts, vilket gjort det möjligt att uppnå målen för bostadsproduktion. I en växande och allt tätare stad är det viktigt att finna balans mellan stadens förpliktelser och bostadsområdenas trivsamt. Det är viktigt att invånarna har en verklig möjlighet att påverka planläggningen och att det kan ske i ett tillräckligt tidigt skede. Invånarkommunikationen inom investeringsprojekt ska inte bara skötas digitalt, utan också via andra källor, så att man kan nå alla invånare i området.

Paula Viljakainen
Revisionsnämndens ordförande

1 FÖRVERKLIGANDET AV BERÄTTELSEN OM ESBO

Syftet med kommunallagen är att skapa förutsättningar för att förverkliga kommuninvånarnas självstyrelse och möjligheter att delta i och påverka kommunens verksamhet. Kommunen ska farmia sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft samt ordna tjänster för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt. Enligt kommunallagen beslutar fullmäktige om en kommunstrategi som ska grunda sig på en bedömning av nuläget i kommunen samt på framtida förändringar i omvärlden och deras inverkan på fullgörandet av kommunens uppgifter.

Berättelsen om Esbo är stadens strategi, som förverkligas med hjälp av sektorernas och resultatenheternas egna berättelser och resultatmål samt genom förvaltningsövergripande utvecklingsprogram. Målen i Berättelsen om Esbo gäller hela koncernen och för de viktigaste koncernsammanslutningarna uppställs mål på årsnivå eller för hela fullmäktigeperioden. Utfallet av målen rapporteras regelbundet till stadsstyrelsens koncernsektion, stadsstyrelsen och fullmäktige.

Genomförandet av Berättelsen om Esbo för den föregående fullmäktigeperioden utvärderades i februari 2021 vid ett fullmäktigeseminarium där det också fördes en remissdebatt om beredningen av den kommande fullmäktigeperiodens berättelse. Revisionsnämnden har presenterat sin bedömning av genomförandet av Berättelsen om Esbo under fullmäktigeperioden 2017–2021 i sin utvärderingsberättelse för 2020.

Under fullmäktigeperioden 2021–2025 godkändes Berättelsen om Esbo och fullmäktigeperiodens mål i fullmäktige 25.10.2021§ 137. Beslutet inklusive bilagor finns på stadens webbplats på adressen

<https://espoo-sv.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021428-7>.

Stadens snabba tillväxt och den investeringsnivå som det kräver har identifierats som en betydande utmaning för ledningen av Esbo stad. Dessutom påverkas Esbo stads omvärld av utmaningarna inom Esbo stads ekonomi och hela den offentliga ekonomin samt av de stora organisationsreformerna. När Berättelsen om Esbo uppdaterades hösten 2021 konstaterades det att Västra Nylands välfärdsområde, som inleder sin verksamhet i början av 2023, kommer att ha en betydande inverkan på stadens organisation, ekonomi och verksamhet. I budgeten för 2022 har det rapporterats att följderna av coronaviruspandemin samt vårdreformen kommer att beaktas under 2022 genom att resultatmålen och mätarna preciseras. I bokslutet för 2021 har det på vårvintern 2022 dessutom antecknats att Rysslands attack mot Ukraina i februari 2022 väsentligt har förändrat bilden av den ekonomiska utvecklingen i Finland och i hela världen, och krigets konsekvenser kan ännu inte bedömas.

De förvaltningsövergripande utvecklingsprogrammen för genomförande av Berättelsen om Esbo

De förvaltningsövergripande utvecklingsprogrammen är centrala medel för genomförandet av Berättelsen om Esbo. Fullmäktige beslutade 7.6.2021 att temaområdena för utvecklingsprogrammen för fullmäktigeperioden 2021–2025 är Ett livskraftigt Esbo, Ett välmående Esbo, Ett hållbart Esbo och Evenemangens gemensamma Esbo. De förtroendevalda och tjänsteinnehavarna i programmens styrgrupper utsågs av fullmäktige 30.8.2021. Programmålen utarbetades av styrgrupperna och godkändes av fullmäktige 28.2.2022. Stadsstyrelsen godkände programplanerna 11.4.2022. Om hur programmen framskrider rapporteras första gången till fullmäktige enligt läget i slutet av 2022.

Revisionsnämnden kommer i fortsättningen att utvärdera genomförandet av Berättelsen om Esbo för innevarande fullmäktigeperiod och rapportera om det till fullmäktige i sina utvärderingsberättelser och delårsrapporter. I revisionsnämndens utvärderingsplan ingår en utvärdering av genomförandet av de förvaltningsövergripande programmen under utvärderingsåren 2022 och 2024.

1.1 UPPSTÄLLNING OCH UTFALLSRAPPORTERING AV DE BINDANDE RESULTATMÅLEN I BUDGETEN FÖR 2021

Fullmäktige godkänner de årliga bindande resultatmålen i samband med godkännandet av budgeten. Resultatmålen i budgeten för år 2021 baserar sig på Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2017–2021.

I budgeten för 2021 uppställdes för staden 41 bindande resultatmål, för affärsverken fyra bindande resultatmål och för koncernsammanslutningarna 38 bindande resultatmål. Utfallet av resultatmålen rapporteras årligen till fullmäktige i tre delårsrapporter, i koncernrapporter och i förhandsbeskedet om bokslutet samt i bokslutet. Inom bokslutsrapporteringen presenteras uppgifterna om utfallet av resultatmålen i sektorernas och koncernsammanslutningarnas styrkort och i affärsverkens bokslut.

Uppställande och genomförande av de bindande resultatmålen

Enligt bokslutet nåddes 23 av de resultatmål som uppställts för staden och åtta resultatmål nåddes delvis. 10 resultatmål nåddes inte. Fullmäktige godkände i samband med behandlingen av den tredje delårsrapporten 13.12.2021 § 172 avvikelserna från de 12 resultatmål som uppställts för stadens sektorer. I bokslutet har det rapporterats att coronaviruspandemin i stor utsträckning påverkade uppnåendet av resultatmålen, i synnerhet de mål som hänför sig till sysselsättning och välfärd.

Av de fyra resultatmål som uppställts för affärsverken nåddes enligt bokslutet tre och ett resultatmål nåddes inte. Av de resultatmål som uppställts för koncernsammanslutningarna uppnåddes enligt bokslutet 21, medan elva uppnåddes delvis eller inte kunde bedömas och sex resultatmål inte uppnåddes.

1.2 REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING AV UTFALLET AV OCH AVVIKELSERNA FRÅN RESULTATMÅLEN 2021

Coronapandemin och de begränsningar och nedstängningar som den orsakat har försvårat uppnåendet av resultatmålen under åren 2020–2021 inom såväl sektorer, affärsverk som koncernsammanslutningar. I följande tabeller presenteras revisionsnämndens utvärderingar av utfallet av de bindande resultatmål som uppställts för staden, affärsverken och koncernsammanslutningarna i budgeten för 2021.

Utvärdering av utfallet av stadens resultatmål sektorsvis

Sektorernas resultatmål	Totalt	REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
		Nåddes	Nåddes delvis	Nåddes inte	Kan inte bedömas
Koncernförvaltningen	14	8	2	4	-
Välfärds- och hälsosektorn	13	2	5	6	-
Sektorn för fostran och lärande	6	4	-	1	1
Stadsmiljösektorn	8	6	1	-	1
TOTALT	41	20	8	11	2

Utvärdering av utfallet av affärsverkens resultatmål

Affärsverkens resultatmål	Totalt	REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
		Nåddes	Nåddes delvis	Nåddes inte	Kan inte bedömas
Västra Nylands räddningsverk	2	1	-	1	-
Esbo lokaler	2	1	-	1	-
TOTALT	4	2	-	2	-

Utvärdering av utfallet av koncernsammanslutningarnas resultatmål

Koncernsammanslutningarnas resultatmål	Totalt	REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
		Nåddes	Nåddes delvis	Nåddes inte	Kan inte bedömas
TOTALT	38	21	3	10	4

Revisionsnämndens utvärdering av avvikelserna från resultatmålen för 2021

På de följande sidorna utvärderas utifrån uppgifterna i bokslutet 2021 de resultatmål som uppställt för staden, affärsverken och koncernsammanslutningarna, som enligt revisionsnämndens syn inte har nåtts eller har nåtts delvis. Dessutom presenteras de resultatmål vars utfall inte gått att utvärdera utifrån uppgifterna i bokslutet. I samband med resultatmålet har det antecknats en uppgift om huruvida fullmäktige godkände avvikelserna från resultatmålet i december 2021.

I bilaga 1 presenteras sammanfattningar av hur stadens, affärsverkens och koncernsammanslutningarnas samtliga resultatmål har nåtts enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. De av stadens och koncernsammanslutningarnas resultatmål som enligt revisionsnämndens bedömning har nåtts är markerade med en grön, uppåt pekande pil.

Revisionsnämndens bedömning av avvikelserna i resultatmålen har presenterats på följande sätt: de resultatmål som inte uppnåtts har markerats med en röd neråt pekande pil och de som delvis uppnåtts med en gul pil som pekar åt höger. En grå pil som pekar åt vänster visar dessutom de resultatmål vars utfall inte gått att utvärdera utifrån uppgifterna i bokslutet.

Nåddes delvis

Nåddes inte

Kan inte bedömas

Koncernförvaltningen

 Sysselsättningsgraden närmar sig målnivån i Berättelsen om Esbo. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Årsmedeltalet för sysselsättningsgraden år 2021 var 74,3 procent i stället för 75 procent som var målet i Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2017–2021.

 Arbetslöshetsgraden närmar sig målnivån i Berättelsen om Esbo. Resultatmålet nåddes inte enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes resultatmålet delvis. Årsmedeltalet för arbetslöshetsgraden år 2021 var 10,8 procent i stället för 5 procent som var målet i Berättelsen om Esbo för fullmäktigeperioden 2017–2021. Arbetslöshetsgraden har sjunkit sedan 2020. Antalet långtidsarbetslösa har fortsatt att öka. *Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

 Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet minskar. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Arbetsmarknadsstödet kostnader för Esbo stad var nästan 30,3 miljoner euro år 2021. Kostnaderna år 2020 var 24,6 miljoner euro. *Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

➔ *Tjänsteproduktionens produktivitet ökar med minst 2,0 procent med beaktande av förändringen i prisindexet för basservicen. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. Skötseln av coronapandemin ökade kostnaderna för tjänsteprodukter inom hälsovården och inom tilläggsstöd för lärande inom sektorn för fostran och lärande, där kostnadsökningen ersattes med statsunderstöd. De begränsningar och nedstängningar som förorsakats av coronapandemin minskade antalet prestationer bland annat inom idrotts- och kultur-tjänsterna. Sammanlagt 42 procent av tjänsteprodukterna genomfördes enligt budgeten.*

⬇️ *Arbetets produktivitet ökar med 1,0 procent. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Antalet årsverken uppskattades ha ökat jämfört med året innan. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

➔ *Kostnadseffektiviteten förbättras genom att öka digitaliseringen. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. Datasystemhelheten för ledning och ekonomisk styrning JoTo tas enligt en senarelagd tidtabell i bruk vid ingången av 2023. Det är fråga om en omställning av datasystemet och samtidigt förnyas också verksamheten och processerna. Löneförvaltningens informationssystem Sarastia togs i bruk i januari 2021. I bruktagandet av systemet bedömdes vara brådskande eftersom staden behövde ett system som var kompatibelt med JoTo-systemet. Systembytet har försvårat den ekonomiska uppföljningen och tillgången till jämförbara uppgifter om nyckeltal som gäller personalen. I april 2022 rapporteras fortfarande problem med systemets funktion. Småbarnspedagogikens projekt eVaka slutfördes enligt planerna 2021.*

Välfärds- och hälsosektorn

⬇️ *Hälsostationernas förmåga att betjäna förbättras och målet är att väntetiden till läkarmottagningen i icke-brådskande ärenden (T3, den tredje lediga tiden) är kortare än 28 dygn (Q1-Q4≤28). Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Den tredje lediga tiden till läkares icke-brådskande mottagning på hälsostationerna i Esbo var 90 dygn år 2021. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

➔ *Digitaliseringen utnyttjas i högre grad i social- och hälsovårdssektorns klientkontakter under 2021. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. I bokslutet har det rapporterats att främjandet av videomottagningar har minskat medan coronapandemiläget förblir svårt och att det ännu inte har vidtagits tillräckliga åtgärder för att uppnå målet. Införandet av hemvård på distans har främjats. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

➔ *Basservicen inom social- och hälsovården samt integrationen av primärvården och den specialiserade sjukvården utvecklas så att behovet av jourtjänster minskar jämfört med 2020. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. Bakom det ökade antalet jourbesök finns flera orsaker, bland annat klienter som är svårare att vårda, belastningen på sjukhuset och omsättningen av vårdare. Jourbesöken på vårdhem har minskat sedan år 2020.*

➔ *Ökad nöjdhet bland äldreomsorgens patienter på sjukhus, boende inom långtidsvården och hemvårdens klienter. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. Kundtillfredsställelsen inom hemvården förbättrades jämfört med föregående år, men minskade bland patienter på sjukhuset och boende inom långtidsvården. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

⬇️ *Dygnspriset för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg inom den egna produktionen sjunker. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

⬇️ *Ökningen av kostnaderna stannar av för skjuts enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Under coronapandemin har man inte aktivt kombinerat resor. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

⬇️ *Antalet olika skötare som besöker klienter i regelbunden hemvård minskar. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

⬇️ *Hemvårdens klienter får god smärtlindring. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Fullmäktige har godkänt avvikelserna från resultatmålet.*

- *Stödboendets andel ökar inom boendetjänsterna för personer med funktionsnedsättning. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Fullmäktige har godkänt avvikelser från resultatmålet.*
- *Andelen barn och unga som placeras i vård utom hemmet av hela åldersklassen ökar inte. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. Resultatmålet uppnåddes i åldersgruppen 13–17 år, men inte i åldersgruppen 0–12 år.*
- *Behovet av psykiatriska tjänster för barn och unga minskar. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. Coronapandemin har för sin del bidragit till att försämra hur familjer och individerna orkar i sitt dagliga liv.*

Sektorn för fostran och lärande

- *Inlärningsresultaten i Esbo är de bästa i Finland (enligt befintliga mätare). Det är inte möjligt att utvärdera utfallet av resultatmålet utifrån de uppgifter som framförs i bokslutets styrkort. Enligt bokslutet nåddes resultatmålet.*
- *Segregation och utslagning har förebyggts för att stöda elevernas och studerandenas välbefinnande. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Fullmäktige har godkänt avvikelser från resultatmålet.*

Stadsmiljösektorn

- *Tjänsteproduktionen utvecklas invånar- och kundorienterat samt kostnadsverkningsfullt med hjälp av ett koncept med flera producenter. Resultatmålet nåddes delvis enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes resultatmålet. Kostnaderna för städning och fastighetsskötsel har ökat på grund av de åtgärder som coronapandemin medfört.*
- *Lokalerna stöder en kostnadseffektiv produktion av tjänster. Resultatmålet nåddes delvis enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes resultatmålet. En del av objekten väntar på efterhandsberäkningar.*

Affärsverk

Västra Nylands räddningsverk

- *Affärsverkets resultat för räkenskapsperioden uppvisar inte underskott. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Resultatet visade ett underskott på 95 814,09 euro.*

Affärsverket Esbo lokaler

- *Affärsverkets husbyggnadsprojekt genomförs enligt den av fullmäktige godkända budgeten och tidtabellen och kostnadsförslaget i ekonomiplanens investeringsprogram. Resultatmålet nåddes inte enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes målet. Utfallet av investeringarna i husbyggnad var 56,9 miljoner euro, vilket är 42,7 miljoner euro mindre än det belopp på 99,6 miljoner euro som uppskattades i budgeten. Utfallsprocenten var 57,1. De stigande materialpriserna och den upphettade situationen inom byggbranschen påverkade genomförandet av projekten.*

Koncernsammanslutningarna

Esbo bostäder Ab

- *I snitt påbörjas 400 bostäder årligen. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning. År 2021 var antalet påbörjade bostäder 403, vilket är enhetligt med målet. Det glidande medelvärde av antalet bostäder som påbörjats under de fyra föregående åren är 377 bostäder per år.*

Bolag som äger fastigheter

- *Bättre hantering av ineluftsförhållanden i byggnader samt säkra och sunda ineluftsförhållanden för användare och byggnader. Revisionsnämnden ansåg att det inte var möjligt att utvärdera*

utfallet av resultatmålet utifrån de uppgifter som framförs i bokslutets styrkort. Enligt bokslutet nåddes resultatmålet delvis.

EMMA – Esbo moderna konstmuseum

↓ *Esbos kulturtjänsters attraktivitet.* Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Antalet genomförda utställningar var nio i stället för 13 utställningar som var målet. På grund av coronabegränsningarna var EMMA stängt från slutet av november 2020 till början av maj 2021. I oktober–november 2021 översteg antalet besökare föregående års nivå.

↓ *Museets ställning som nationellt och internationellt uppskattad och eftertraktad samarbetspartner.* Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Antalet lånade verk var 233 i stället för 340, vilket var målet. Låneverksamheten inleddes efter coronabegränsningarna i juni. Helheten påverkas av de konstlån som ställts in på grund av undantagsförhållandena.

Esbo stadsteater

↓ *Ställning som Finlands ledande gästteater.* Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Antalet gästföreställningar uppgick på grund av coronabegränsningarna till 40, i stället för 57 som var målet.

Samkommunen Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

↓ *Rörelsevinst och rörelsevinstprocent.* Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning.

↓ *Andelen personer som avbrutit examensutbildning.* Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning. Andelen personer som avgått var 12 procent i stället för målet på högst 10 procent.

→ *Mätningen och uppföljningen av verksamhetens verkningfullhet utvecklas* Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning.

Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT)

← *Helsingforsregionens trafik (HRT): produktiviteten ökar med minst 1,5 procent per år.* Enligt revisionsnämndens syn är det inte möjligt att utvärdera utfallet av resultatmålet utifrån styrkortets uppgifter. Enligt bokslutet nåddes målet delvis.

↓ *Kollektivtrafikens servicenivå har blivit bättre.* Resultatmålet nåddes inte enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes målet delvis. Resultaten av kundnöjdhetenkäterna har försämrats sedan år 2020. Resultaten av tillgänglighetsgranskningen har inte presenterats i större utsträckning.

← *Gång- och cykeltrafikens och kollektivtrafikens och de nya trafiktjänsternas andel av trafikslagen ökar och nya trafiktjänster tas i bruk.* Enligt revisionsnämndens syn är det inte möjligt att bedöma utfallet av resultatmålet utifrån styrkortets uppgifter Enligt bokslutet nåddes målet delvis. Under coronapandemin har antalet passagerare inom kollektivtrafiken varit 41 procent lägre än under jämförelseåret 2019. Ibrukttagandet av nya mobilitetstjänster utvecklas.

Samkommunen Helsingforsregionens miljöjänster (HRM)

← *Helsingforsregionens miljöjänster (HRM): produktiviteten ökar med minst 1,5 procent per år* Enligt revisionsnämndens syn är det inte möjligt att utvärdera utfallet av resultatmålet utifrån styrkortets uppgifter. Enligt bokslutet nåddes målet delvis.

↓ *Åtgärderna för att minska svinnet ur vattenledningsnätet effektiviseras.* Resultatmålet nåddes inte enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes målet delvis.

↓ *Återvinningsgraden av hushållens avfall och avfallshanteringens servicenivå höjs.* Resultatmålet nåddes inte enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes målet delvis.

- ➔ *Byggandet av Blombackens reningsverk framskrider kontrollerat så att verket kan tas i bruk planenligt 2022. Resultatmålet nåddes delvis enligt bokslutet och revisionsnämndens bedömning.*

Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HUS)

- ⬇ *HUS produktivitet ökar med minst 1 procent per år. Resultatmålet nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens bedömning.*
- ⬇ *Fastighetsegendomen värderas och realiseras. Resultatmålet nåddes inte enligt revisionsnämndens bedömning. Enligt bokslutet nåddes målet delvis. Försäljningen av fastighetsegendom har inte framskridit år 2021.*

Revisionsnämndens slutsatser

Resultatmålen ska styra stadens verksamhet i den riktning som fullmäktige beslutat. Enligt revisionsnämnden ska resultatmålen utgöra en utmaning samtidigt som de stöder verksamheten och är verkningsfulla. Uppgifterna om utfallet av resultatmålen ska presenteras på ett täckande sätt i rapporteringen.

Coronapandemin påverkade i synnerhet uppnåendet av resultatmålen i anslutning till sysselsättning och välfärd. Även i de uppnådda resultatmålen försvårade coronapandemin uppnåendet av målen.

Coronapandemin och de begränsningar och nedstängningar som vidtogs till följd av den bidrog också negativt till uppnåendet av målen för flera koncernsammanslutningar. Revisionsnämndens bedömning av hur flera av koncernsammanslutningarnas resultatmål har uppnåtts är mer kritisk än uppgifterna i bokslutet. Enligt revisionsnämnden kunde uppnåendet av fem mål inte bedömas på grund av bristfälliga uppgifter om utfallet i bokslutet.

Revisionsnämnden har närmare behandlat de åtgärder som vidtagits för att uppnå flera resultatmål i följande kapitel av revisionsberättelsen.

Revisionsnämndens rekommendationer

Resultatmålen ska utgöra en utmaning samtidigt som de ska vara verkningsfulla.

Det ska fastställas tydliga och konkreta mätare och bedömningskriterier för resultatmålen och utfallsuppgifterna ska presenteras på ett täckande sätt i rapporteringen.

De korrigerande åtgärder som krävs för att uppnå resultatmålen ska rapporteras på ett täckande sätt under räkenskapsperioden.

2 UTVÄRDERING AV STADENS OCH KONCERNENS EKONOMI OCH OMVÄRLD

2.1 STADSKONCERNENS EKONOMI OCH OMVÄRLD

Omvärlden förändras hela tiden

De största utmaningarna för Esbo stad under de närmaste åren är att hantera stadens snabba tillväxt, avhjälpa de långvariga konsekvenserna av coronapandemin och anpassa sig till den minskade skattefinansieringen till följd av vårdreformen. Rysslands anfall mot Ukraina i februari 2022 förändrade väsentligt bilden av den ekonomiska utvecklingen i Finland och i hela världen. Västländerna har infört omfattande sanktioner mot Ryssland i syfte att få slut på kriget genom att tvinga Rysslands ekonomi att betala ett högre pris för kriget. Krigets konsekvenser syns också i Esbo till exempel så att Esbo stad ordnar tjänster för personer som flytt från Ukraina. Kriget kommer också att ha inverkan på utgifter och inkomster inom den kommunala ekonomin. Det är ännu inte möjligt att utvärdera vilka långvariga konsekvenser kriget kommer att ha för Esbo stads ekonomi och omvärld.

Esbos officiella folkmängd var 297 132 i slutet av år 2021. Folkökningen var 1,5 procent. Folkökningen var 1 271 personer större än året innan. Antalet personer med finska eller svenska som modersmål ökade med 3 986 invånare, medan antalet personer med finska eller svenska som modersmål ökade med 350 invånare.

Esbo stadsstyrelse beslutade i slutet av år 2020 om riktlinjer för utveckling av stadens organisation och ledningssystem. Med riktlinjerna eftersträvas att stadens strategi, Berättelsen om Esbo, genomförs bättre. Staden vill också ha en plattare organisation och en effektivare förvaltning samt förbereda sig på social- och hälsovårdsreformen. Stadens nya organisation, som stadsfullmäktige beslutade om i mars 2021, togs i bruk vid ingången av den nya fullmäktigeperioden 1.8.2021.

Coronapandemins inverkan på verksamhetsintäkter och verksamhetskostnader

Coronapandemin har åren 2020 och 2021 påverkat stadens och koncernens ekonomi och verksamhet på ett betydande sätt. Åtgärderna för att bekämpa coronapandemin har försämrat invånarnas tillgång till tjänster, vilket kraftigt har ökat eftersläpning inom social- och hälsovården. Att bekämpa coronapandemin har ökat kostnaderna och krävt resurser särskilt av välfärds- och hälsosektorn, som ansvarar för bekämpning och spårning av, testning för och vaccinering mot coronaviruset.

De externa verksamhetsintäkterna var 481,9 miljoner euro, vilket är 19,3 miljoner euro mer än året innan. Den betydande ökningen av verksamhetsintäkterna förklaras delvis av statens coronaunderstöd. Ökningen dämpades däremot till följd av nedstängnings- och begränsningsåtgärderna inom idrotts- och kulturtjänsterna.

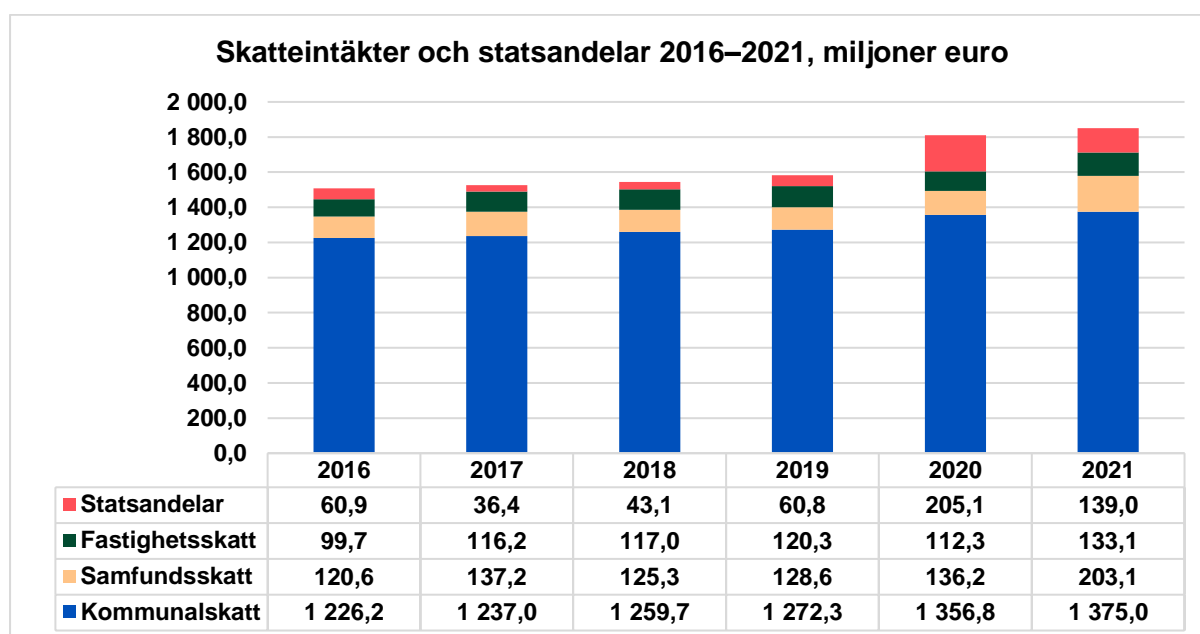
De externa verksamhetskostnaderna uppgick till 2 044,4 miljoner euro, vilket är 5,2 procent mer än år 2020. Verksamhetskostnaderna ökade bland annat på grund av kostnaderna för coronapandemin. Staten beviljade Esbo stad cirka 64 miljoner euro i understöd för coronakostnader och dessutom intäktsförde staden cirka 8 miljoner euro i statsunderstöd för inlärninng år 2021. De här understöden motsvarade de direkta kostnaderna för coronapandemin år 2021 till fullt belopp.

Verksamhetsbidragets underskott ökade med 1,6 procent från året innan. Verksamhetsintäkterna och verksamhetskostnaderna för 2020 och 2021 är inte helt jämförbara på grund av coronapandemin. Enheten för finansiering och ekonomi har räknat att en mer jämförbar ökning är 3,2 procent. Coronakostnaderna år 2020 har eliminerats från kalkylen eftersom staten ersatte Esbo stad för

de här kostnaderna som en del av statsandelssystemet. År 2021 ersatte staten kommunerna för coronakostnaderna utifrån ansökningar. Coronapandemins konsekvenser kommer att avspeglas i stadens tjänster och ekonomi också under de kommande åren.

Skatteintäkter och statsandelar

Inflödet av skattefinansiering, som består av skatteintäkter och statsandelar, uppgick till sammanlagt 1,85 miljarder euro år 2021. Skattefinansieringen ökade med 2,2 procent från året innan. Skatteintäkterna uppgick till 1,7 miljarder euro. Höjningen av utdelningen av samfundsskatt ökade stadens intäkter med cirka 46 miljoner euro. Skatteintäkterna ökade med 6,6 procent. Statsandelsfinansieringen var 139 miljoner euro. Statsandelarna var mindre än året innan eftersom sättet att betala coronaunderstöd ändrades. Följande diagram visar Esbo stads skatteintäkter och statsandelar åren 2016–2021.

Källa: Esbo stads bokslut 2016–2021.

Esbo stad är en nettobetalare i statsandelssystemet. År 2021 minskades den behovsprövade statsandelen till Esbo stad med 172 miljoner euro enligt utjämningen av inkomstbasen i statsandelssystemet.

Intäkter av markförsäljning, markanvändningsavtal och arrenden

Intäkterna av markanvändningsavtal till Esbo stad och dess balansenheter var 54,3 miljoner euro år 2021. Markförsäljningsvinsterna var 53,6 miljoner euro. De externa arrendeintäkterna var 22,4 miljoner euro.

Stadens årsbidrag och resultat var exceptionellt bra

Esbo stads årsbidrag var 382,4 miljoner euro och resultat 192,3 miljoner euro. Årsbidraget var 78 miljoner euro och resultatet 63 miljoner euro bättre än året innan. Utfallet av driftsekonomi förbättrades av en bättre utveckling av kommunalskatten och i synnerhet samfundsskatten än väntat, en måttlig ökning av verksamhetsbidragets underskott på grund av genomförandet av programmet En ekonomiskt hållbar stad och statens coronaunderstöd samt ett gott år för placeringsfonderna.

Koncernens årsbidrag och resultat förbättrades från 2021

Esbokoncernens årsbidrag var 495,1 miljoner euro och resultatet 161,1 miljoner euro. Årsbidraget var 60 miljoner euro och resultatet 57 miljoner euro bättre än året innan.

Genomförande av produktivets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad

Esbo stadsfullmäktige godkände i oktober 2020 produktivets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad för åren 2021–2025. Programmets mål är att planmässigt bromsa upp tillväxten inom driftsekonomin med 147 miljoner euro jämfört med basscenariot före utgången av år 2025 genom att genomföra programmets riktlinjer och åtgärder. Målet är att sänka investeringsnivån med 10 procent genom att granska hur projekten genomförs samt deras omfattning och kostnader.

I bokslutet för 2021 rapporteras att produktivetsmålet har uppställts till 22,8 miljoner euro, varav 16,6 miljoner euro uppnåddes. Det skedde en kraftig ökning av kommunandelskostnaderna för arbetsmarknadsstödet, vilket ledde till att produktivetsmålet inte uppnåddes år 2021.

När stadsfullmäktige godkände budgeten för 2022 och ekonomiplanen för 2023–2024, konstaterade fullmäktige att målnivåerna och åtgärderna i programmet En ekonomiskt hållbar stad uppdateras med konsekvenserna av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet våren 2022 så att programmet förbättrar stadens förmåga att anpassa sig till de ekonomiska förändringar som reformen medför. I bokslutet för 2021 har det rapporterats att den ökade ekonomiska osäkerheten ökar betydelsen av att utveckla produktiviteten och sköta ekonomin noggrant.

Revisionsnämndens slutsatser

Utfallet av Esbo stads driftsekonomi år 2021 var bättre än väntat. Årsbidraget och räkenskapsperiodens resultat var goda bland annat tack vare utvecklingen av skatteintäkterna, genomförandet av produktivets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad samt en ökning av fondernas bokföringsmässiga avkastning, vilket hjälpte Esbo stad att anpassa sig till de kontinuerliga förändringarna i omvärlden. Statens coronaunderstöd till kommunerna åren 2020–2021 och den tillfälliga höjningen av kommunernas utdelning av samfundsskatten var stödåtgärder av engångsnatur för hanteringen av coronapandemin. Det goda resultatet för räkenskapsperioden 2021 kan inte betraktas som ett tecken på en hållbar förbättring av Esbo stads ekonomi.

Omvärldsanalysen kommer i hög grad att påverkas av de slutliga siffrorna i modellen för finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet som publiceras år 2022. Modellen för finansiering av vården kommer att försämra skattefinansieringen under de kommande åren och därmed försvaga såväl stadens som koncernens förmåga att finansiera investeringar med internt tillförda medel. Avvecklingen av den eftersläpning inom social- och hälsovård samt undervisning som orsakats av coronapandemin belastar stadens ekonomi och kräver resurser av tjänsteproduktionen. Det är ännu inte möjligt att utvärdera vilka ekonomiska och operativa konsekvenser Rysslands anfall mot Ukraina kommer att ha.

Programmet för produktivitet och balansering av ekonomin kommer att ses över på nytt sommaren 2022. Revisionsnämnden anser att genomförandet av programmet för produktivitet och balansering av ekonomin är nödvändigt för att uppnå en hållbar balans i stadens och koncernens ekonomi och för att anpassa staden till de förändringar som social- och hälsovårdsreformen medför.

Revisionsnämndens rekommendation

Esbo stad ska fortsätta att genomföra och effektivisera balanserings- och produktivetsåtgärderna målmedvetet så att stadskoncernens ekonomi kan uppnå en hållbar balans, samtidigt som basservicen för invånarna tryggas.

2.2 FRAMSKRIDANDET AV SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSREFORMEN UR ESBO STADS SYNVINKEL

Riksdagen antog lagarna om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet 23.6.2021. Västra Nylands välfärdsområdesfullmäktige inledde sin mandatperiod 1.3.2022. Västra Nylands välfärdsområde inleder sin verksamhet 1.1.2023. Välfärdsområdet kommer att betjäna 470 000 invånare i Esbo, Grankulla, Hangö, Högfors, Ingå, Kyrkslätt, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Till välfärdsområdet övergår social- och hälsovårdens och räddningsverkets personal samt elevhälsans psykologer och kuratorer. Välfärdsområdet kommer att ha cirka 8 900 anställda.

Det temporära beredningsorganet för Västra Nylands välfärdsområde ansvarade för inledandet av välfärdsområdets verksamhet och förvaltning till dess att fullmäktige för välfärdsområdet valdes och förtroendeorgan inledde sin verksamhet i mars 2022. Välfärdsområdets lagstadgade organ är fullmäktige, styrelsen, valnämnden, revisionsnämnden och i tvåspråkiga välfärdsområden en nationalspråksnämnd. De lagstadgade påverkansorganen är äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning samt ungdomsfullmäktige. Utöver de här organen inrättas inom välfärdsområdet tre andra nämnder och en sektion för individärenden. Välfärdsområdet blir en serviceproduktionsorganisation vars ledningsstruktur består av:

- tjänster för äldre
- tjänster för barn, unga och familjer
- gemensamma social- och hälsovårdstjänster
- funktionshinderservice
- Västra Nylands räddningsverk
- koncernförvaltning och koncerntjänster.

Enligt lägesbilden våren 2022 måste tjänsteproduktionen eventuellt överföras till Västra Nylands välfärdsområde stegvis, eftersom det inte nödvändigtvis är möjligt med tanke på informationstekniken att på en gång överföra ansvaret för tjänsteproduktionen till välfärdsområdet 1.1.2023, även om beredningen sker enligt tidtabellen. Den uppskattade finansieringen av beredningen av välfärdsområdet är betydligt mindre än de uppskattade kostnaderna. Finansieringsunderskottet för ändringarna inom informations- och kommunikationstekniken är 38,5 miljoner euro. Att täcka finansieringsunderskottet så snabbt som möjligt är kritiskt med tanke på hur beredningsarbetet framskrider. Att hantera riskerna med överföringen och den nödvändiga informationstekniska graderingen förutsätter att välfärdsområdet och kommunerna planerar, förbereder sig för och kommer överens om de här frågorna tillsammans. Dessutom planerar välfärdsområdet och Esbo stad gemensamma strukturer bland annat för tjänstehelheten för barn och unga samt för sysselsättningen, det strategiska samarbetet, modellerna för hantering av lokaler och intressebevakningen i fortsättningen.

I februari 2022 gav Esbo stadsfullmäktige Västra Nylands välfärdsområde en sammanställning över lokaler som används av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt över lös egendom, avtal och ansvar som övergår till välfärdsområdet. Till välfärdsområdet övergår 147 089,50 kvadratmeter lokaler, som inbegriper lokaler som Esbo stad äger direkt, aktielokaler som staden äger och lokaler som staden hyrt. Hyresavtalen övergår till välfärdsområdet 1.1.2023. Välfärdsområdet är skyldigt att hyra de kommunala lokaler som används inom social- och hälsovården i tre års tid. Således kommer inte social- och hälsovårdens verksamhetsställen att ändras omedelbart. Hela sammanställningen kan läsas i protokollet från Esbo stadsfullmäktiges sammanträde 28.2.2022 (endast på finska): <https://espo.oncloudos.com/cqi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022554-5>.

Samarbetsförfarande om överföring av personaluppgifter genomfördes 1.9.2021 i stadens personalkommitté. Dessutom har personalöverföringen behandlats i stadens personalkommitté 26.1.2022. Enligt Esbo stads uppskattning från februari 2022 övergår 4 951 personer från staden till Västra Nylands välfärdsområde. Välfärdsområdet använder den här uppskattningen i budgeten

för 2023. I oktober 2022 ges välfärdsområdet en förteckning med närmare detaljer över den personal som övergår. Vid överföringen av ansvaret för organisering av tjänsterna från staden till välfärdsområdet överförs personalen i enlighet med bestämmelserna om överlåtelse av rörelse, vilket innebär att den befintliga personalen och producenterna av köpta tjänster förblir oförändrade vid reformen.

Nedskärningen i kommunernas finansiering bestäms så att nettokostnaderna för social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet i hela landet täcks med intäkter som överförs från kommunerna. Från kommunernas statsandel avdras andelen kalkylerade kostnader för social- och hälsovården och räddningsväsendet och från samfundsskatten avdras en tredjedel. Enligt preliminära kalkyler i bokslutet för 2021 överförs 115 miljoner euro mera intäkter från staden till staten än det överförs kostnader från staden till välfärdsområdet. Av detta ersätter staten 60 procent, det vill säga 69 miljoner euro, med en permanent förändringsbegränsare. Förändringsbegränsaren blir en permanent del av det nya statsandelssystemet, och det görs inga indexhöjningar eller andra höjningar av förändringsbegränsaren, vilket i fortsättningen kommer att försvaga en ökning av Esbo stads internt tillförda medel. Den avkastning av kommunal- och samfundsskatterna som tas bort från Esbo stad ersätts med statsandelsfinansiering, och efter reformen kommer cirka 30 procent av stadens internt tillförda medel från statsandelarna. De kommunspecifika ändringarna i finansieringsmodellen neutraliseras med en övergångsutjämning som ingår i statsandelssystemet. Förändringarna i kommunernas ekonomiska balans begränsas till högst 60 euro per invånare före utgången av år 2027 genom en övergångsutjämning som fogas till statsandelssystemet. Kommunalskattesatsen minskar enligt en uppskattning våren 2021 med 12,39 procentenheter i alla kommuner. Det slutliga avdraget fastställs våren 2022 utifrån statistiken över kommunernas ekonomi år 2021, nettoutgifterna i kommunernas budgetar för 2022 och finansministeriets kalkyler över skatteinkomsterna år 2022.

Enligt uppgifter som finansministeriet publicerade 13.4.2022 minskas kommunalskattesatsen med 12,64 procentenheter i alla kommuner.

Revisionsnämndens slutsatser

Enligt lägesbilden våren 2022 måste tjänsteproduktionen eventuellt överföras till Västra Nylands välfärdsområde stegvis, eftersom det inte nödvändigtvis är möjligt med tanke på informationstekniken att på en gång överföra ansvaret för tjänsteproduktionen till välfärdsområdet 1.1.2023, även om beredningen sker enligt tidtabellen. Personalen övergår från Esbo stad till välfärdsområdet i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Välfärdsområdet är skyldigt att hyra de kommunala lokaler som används inom social- och hälsovården i tre års tid.

Enligt Esbo stads preliminära kalkyler övergår 115 miljoner euro mera intäkter till staten än kostnader till Västra Nylands välfärdsområde. Av detta ersätter staten 60 procent, det vill säga 69 miljoner euro, med en permanent förändringsbegränsare. Om de här kalkylerna håller, kommer Esbo stads statsandelar att stiga från cirka åtta procent till 30 procent från och med år 2023, vilket gör Esbo stad betydligt mer beroende av statsandelar än för närvarande.

Enligt uppgifter som finansministeriet publicerade i april 2022 minskas kommunalskattesatsen med 12,64 procentenheter i alla kommuner, vilket innebär en större nedskärning än vad som uppskattades våren 2021.

Revisionsnämndens rekommendationer

Esbo stad måste målmedvetet fortsätta intressebevakningen gentemot staten så att modellen för finansiering av social- och hälsovårdsreformen inte får orimliga konsekvenser för staden.

Övergångsperioden för social- och hälsovården ska skötas så att kommuninvånarna får de tjänster de behöver i rätt tid.

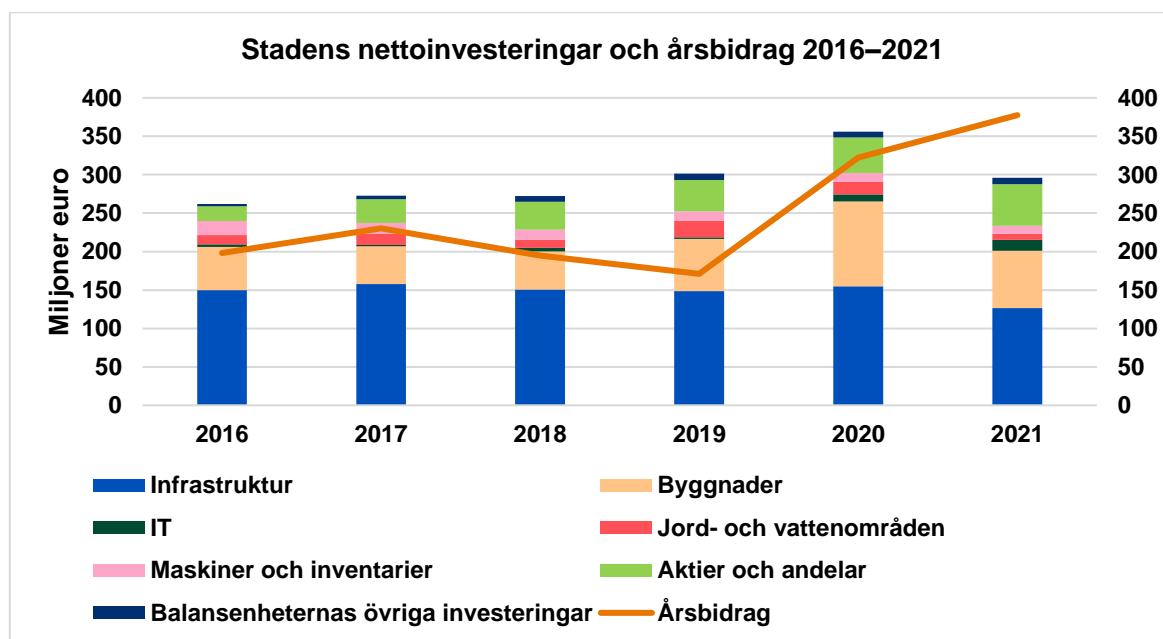
Vid omställningen ska särskild uppmärksamhet ägnas åt personalens hälsa och ork i arbetet.

2.3 STADENS OCH KONCERNENS INVESTERINGAR OCH LÅN

Inom Esbokoncernen har det genomförts ett omfattande investeringsprogram under de senaste åren och till följd av detta har koncernen skuldsatt sig kraftigt. Hela koncernen investerade sammanlagt 560 miljoner euro år 2021. Koncernens lånestock var 4,52 miljarder euro vid utgången av år 2021.

Stadens, affärsverkens och balansenheterens investeringar

Esbo stad och dess affärsverk samt balansenheter investerade sammanlagt 318 miljoner euro år 2021. År 2021 finansierades 135 procent av de här investeringarna med internt tillförda medel. I diagrammet nedan presenteras stadens investeringar på 284 miljoner euro, efter avdrag av finansieringsandelarna.

Källa: Koncernförvaltningens finansierings- och ekonomienhet 3/2022.

Stadens och koncernens investeringar

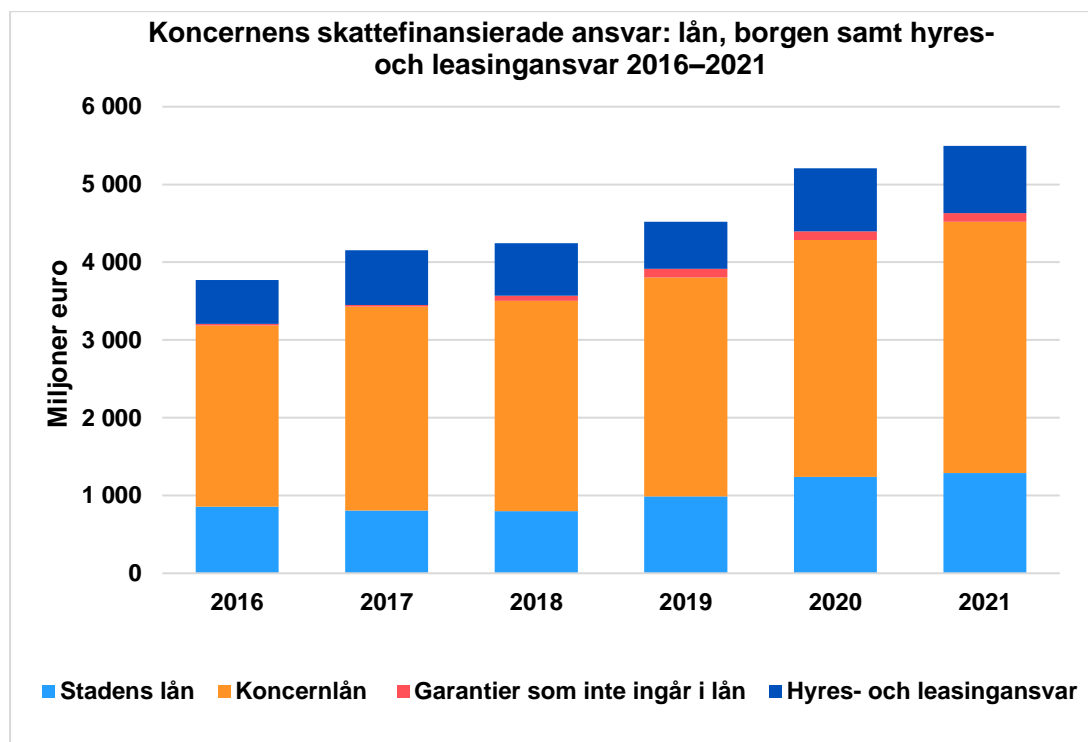
Esbo stads och koncernsammanslutningarnas bruttoinvesteringar var sammanlagt 560 miljoner euro. Efter avdrag av finansieringsandelarna var nettoinvesteringarna 526 miljoner euro. Bland koncernsammanslutningarna gjordes flest investeringar av Esbo Bostäder Ab (103 miljoner euro), Länsimetro Oy (91 miljoner euro) och Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkoti tilat (20 miljoner euro). Av samkommunerna gjordes de största investeringarna av Helsingforsregionens miljötjänster HRM (53 miljoner euro) och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt HNS (44 miljoner euro). Av koncernsammanslutningarnas investeringar finansierades 94,2 miljoner euro med internt tillförda medel. Koncernens avskrivningar var 336,9 miljoner euro.

Källa: Koncernförvaltningens finansierings- och ekonomienhet 3/2022.

Esbokoncernens lånestock

Esbokoncernens lånestock ökade med 234 miljoner euro från året innan. Till koncernens lånestock räknas stadens och dess affärsverks och balansenheter samt koncernsammanslutningarnas lån, som sammanlagt uppgick till 4,52 miljarder euro vid utgången av år 2021. Esbokoncernens lån var 15 200 euro per invånare i slutet av år 2021. I diagrammet nedan presenteras koncernens totala ansvar inklusive koncernlån, borgen och hyres- och leasingansvar, som sammanlagt uppgick till 5,5 miljarder euro vid utgången av år 2021.

Esbo och gränsvärden för kriskommunförfarandet

I slutet av år 2021 uppfyllde Esbokoncernen ett av kriterierna i 118 § i kommunallagen om utvärderingsförfarandet i fråga om en kommun som har en speciellt svår ekonomisk ställning, det vill säga kriskommunförfarandet: beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet i alla kommuner med minst 50 procent. År 2023 beräknas koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag ligga under 0,8, vilket uppfyller gränsvärdet för det andra kriteriet för en kriskommun.

Revisionsnämndens slutsatser

Esbokoncernens tunga investeringsprogram ökar koncernens lånestock ytterligare under den pågående fullmäktigeperioden. På grund av den fortsatt kraftiga folkökningen, förändringen av stadsstrukturen och koncernens investeringsprojekt är Esbo stads investeringsnivå avsevärt högre än avskrivningsnivån.

Revisionsnämndens rekommendation

På grund av den höga investeringsnivån ska Esbo stads årsbidrag vara betydligt större än avskrivningarna så att staden i fortsättningen klarar av både ersättande investeringar, tillväxtinvesteringar och amorteringar.

2.4 PLACERINGSFONDER

Enligt kommunallagen beslutar fullmäktige om grunderna för stadens placeringsverksamhet. Fullmäktige har i förvaltningsstadgan utfärdat allmänna anvisningar om placering av stadens medel. Fullmäktige har godkänt stadgorna för fonderna och användningsändamålen för deras medel. Stadsstyrelsen beslutar om de långsiktiga principerna för placeringsverksamheten, stadsdirektören om den årliga placeringsplanen och finansieringsdirektören om verkställighet. Den största av Esbo stads placeringsfonder är investeringsfonden för basservice och markanskaffning, vars syfte är att trygga finansieringen av stadens investeringar i basservice och markanskaffning på lång sikt. Ur investeringsfonden för basservice och markanskaffning har i enlighet med budgeten budgeterats en överföring av medel på 15 miljoner euro per år. Fonden grundades när staden sålde andelar av Esbo Elektriska Ab åren 2002 och 2006. Övriga placeringsfonder som förvaltas av centralförvaltningen är fonden för utveckling av näringar och sysselsättning, skadefonden och investeringsfonden. Dessutom har Esbo stad en likviditetsfond för förvaltning av stadens dagliga penningmedel. Esbo stad följer FN:s principer för ansvarsfull placering och förbinder sig att främja och genomföra ansvarsfull placeringsverksamhet.

Den kraftiga penning- och finanspolitiska återhämtningen av den internationella ekonomin och den snabba introduktionen av coronavaccin höll placeringsmarknaden på uppgång från och med slutet av år 2020. Under sommaren och hösten 2021 avtog tillväxten dock betydligt.

Det bokföringsmässiga resultatet för Esbo stads fonder var 73,2 miljoner euro år 2021. År 2021 varierade avkastningen på fondernas placeringsportföljer mellan 1,1 och 11,7 procent enligt stadens placeringsfonders månadsrapport i december. Esbo stads placeringsfonder är exceptionellt stora i kommunsektorn. Utvecklingen av dem har därför huvudsakligen jämförts med pensionsfonderna. Den nominella avkastningen på pensionstillgångarna var enligt Arbetspensionsförsäkrarna Tela 15,8 procent och den reella avkastningen med avdrag för inflationens inverkan var 11,9 procent år 2021.

Fondernas placeringar 31.12.2021 enligt marknadsvärde

Fond	Placeringarnas värde, euro	Årsavkastning, euro	Årsavkastning, procent
Investeringsfonden för basservice och markanskaffning	734 228 290	65 934 898	11,72
Investeringsfonden	93 545 654	7 131 596	8,25
Fonden för utveckling av näringar och sysselsättning	28 463 407	534 401	2,04
Skadefonden	5 942 096	63 605	1,07
TOTALT, EURO	862 179 447	73 664 500	11,36

Källa: Esbo stads placeringsfonders månadsrapport 31.12.2021.

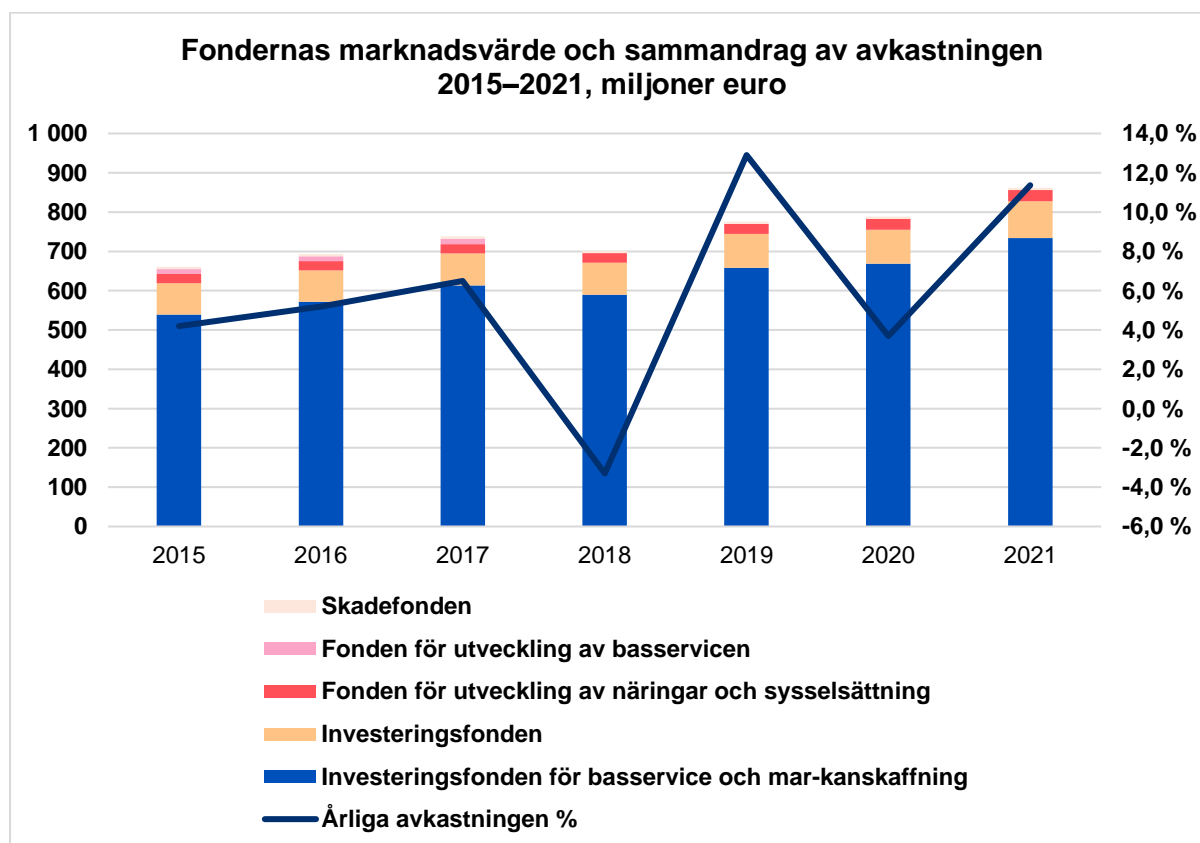
Syftet med investeringsfonden för basservice och markanskaffning är att trygga finansieringen av Esbo stads investeringar i basservice och markanskaffning på lång sikt. Fondens startkapital var 363,9 miljoner euro. Bokföringsvärdet på fondens tillgångar låg 31.12.2021 på 637,7 miljoner euro enligt bokslutet och marknadsvärdet på 734,2 miljoner euro. Utgångspunkten för fonden är att bevara kapitalets realvärde. Fondens avkastning ska användas till finansiering av investeringar och markanskaffning. Av fondens avkastning överfördes i enlighet med budgeten 15 miljoner euro år 2021. I slutet av år 2021 var fondens tillgångar placerade i aktier och aktiefonder (43 procent), ränteplaceringar (30 procent) och alternativa placeringar (27 procent).

Investeringsfondens ändamål är att trygga den markanskaffning som Esbo stads utveckling förutsätter, genomföra de tröskelinvesteringar och utjämna de ekonomiska verkningar som utvecklingen av stadsstrukturen ger upphov till samt genomföra det investeringsprogram och de investeringar som fullmäktige godkänner utan att jämvikten i stadens ekonomi äventyras. Investeringsfondens marknadsvärde var 93,5 miljoner euro vid utgången av år 2021.

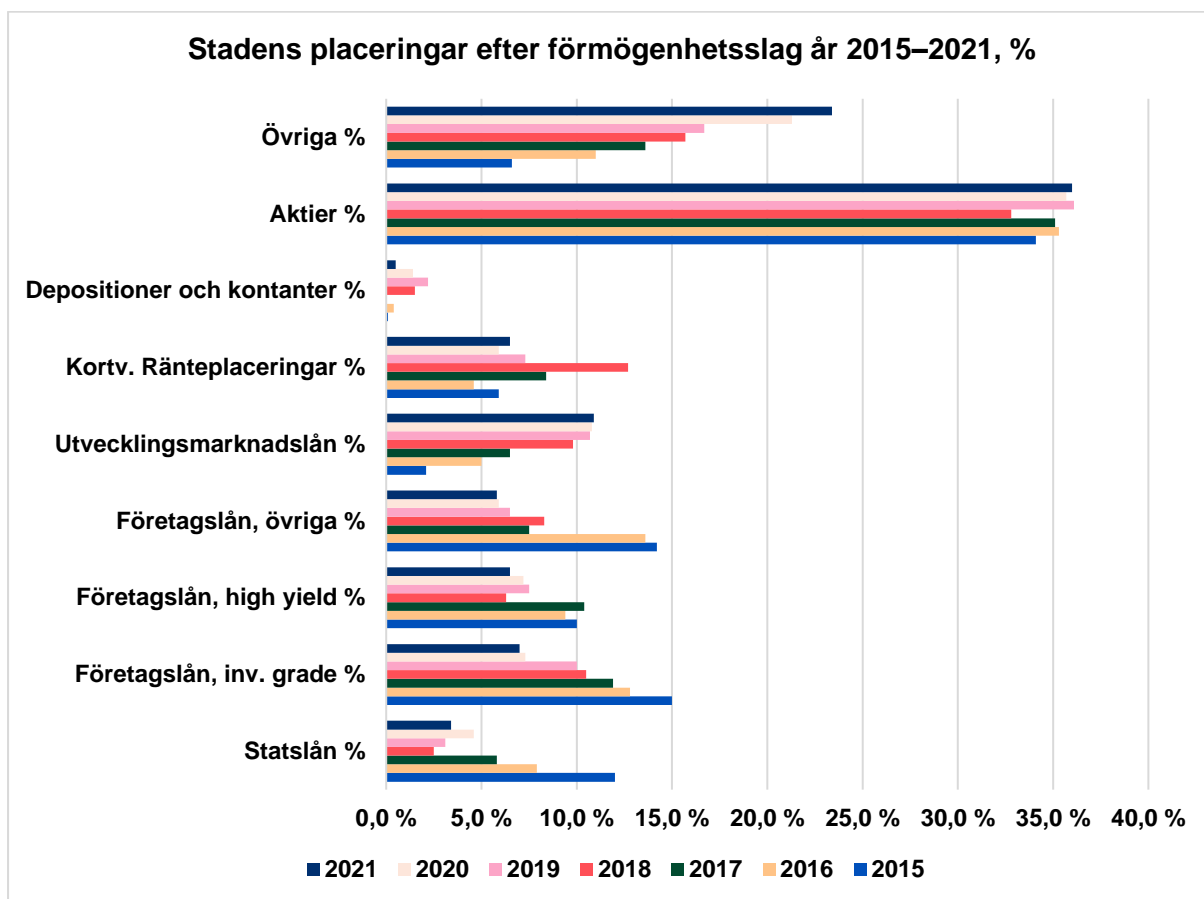
Syftet med fonden för utveckling av näringar och sysselsättning är att främja näringslivets verksamhetsförutsättningar och därigenom sysselsättningen i Esbo. Fondens medel kan anvisas projekt som främjar näringsverksamhetens förutsättningar och sysselsättning antingen genom placeringar eller utlåning. Produktiva och ekonomiskt sunda projekt kan stödjas så att fondens kapital kan tryggas och så att konkurrensläget inte snedvrids. Marknadsvärdet på fondens finansiella värdepapper uppgick till sammanlagt 28,5 miljoner euro i slutet av år 2021. Fondens eget kapital i balansräkningen var sammanlagt 55,4 miljoner euro.

Skadefondens ändamål är att täcka betalningar på grundval av Esbo stads borgensansvar, betydande skador som drabbar stadens eller dess dottersammanslutningars egendom eller annan egendom för vilken staden eller dess dottersammanslutningar ansvarar samt övriga betydande skador som staden ansvarar för, till den del som stadens försäkringar inte täcker dem eller då skadans värde underskrider självrisikandelen per skada. Också stadens dottersammanslutningar har anslutits till skadefonden i tillämpliga delar för att uppnå ett enhetligt försäkringsskydd och en enhetlig skadebehandling. År 2021 betalades ur skadefonden 0,24 miljoner euro i ersättning med anledning av en eldsvåda på Kalajärvi hälsostation år 2019 och en omfattande vattenskada på Esbovikens hälsostation år 2020. Marknadsvärdet på skadefondens finansiella värdepapper var 5,9 miljoner euro vid utgången av år 2021. Skadefondens eget kapital i balansräkningen var sammanlagt 10,5 miljoner euro.

I följande diagram presenteras ett sammandrag av marknadsvärdet och avkastningen på Esbo stads fonder samt fondernas placeringar efter förmögenhetsslag åren 2015–2021.

Källor: Balansförvaltningsrapporter 2015–2019 och månadsrapporter 2020 och 2021.

Punkten "Övriga %" i diagrammet omfattar alternativa placeringar, såsom placeringar i hedgefonder, infrastruktur-fonder och fastighetsfonder.

Källor: Balansförvaltningsrapporter 2015–2019 och månadsrapporter 2020 och 2021.

Med ansvarsfull placering avses att miljöaspekter, faktorer kring socialt ansvar och förvaltningsfrågor beaktas i placeringsverksamheten så att portföljens intäkts- och riskprofil förbättras. För Esbo stad innebär ansvarsfull placering som en del av aktiv kapitalförvaltning att staden gör en hållbarhetsanalys årligen, att kapitalförvaltarna gör en utvärdering av ansvarsfulla placeringar med sex månaders mellanrum och att staden aktivt utvecklar sin rapportering.

Revisionsnämndens slutsatser

Esbo stads placeringsfonder har sina egna uppgifter enligt förvaltningsstadgan och för dem har allokeringsgränser fastställts som stämmer överens med placeringsprinciperna och placeringsplanerna och som fastställer vikter för olika förmögenhetsklasser. De olika allokeringsgränserna bestämmer i hög grad fondernas risknivå och avkastningsprofil. Esbo stad har förbundit sig till ansvarsfull placering. Värdeutvecklingen för stadens placeringsfonder har varit positiv och ligger i linje med pensionsfondernas värdeutveckling.

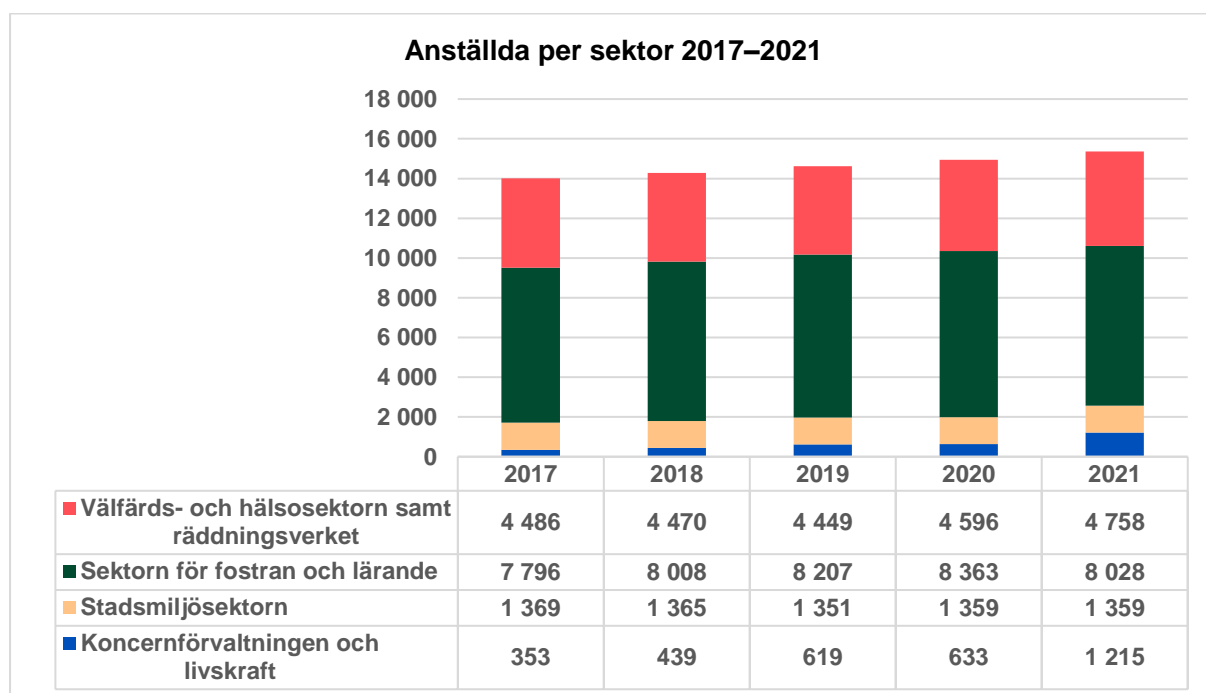
2.5 UPPFÖLJNINGSUPPGIFTER OM PERSONALEN

Personalen ökade med 409 personer 2021. Personalen ökade i synnerhet i sektorn för fostran och lärande samt i välfärds- och hälsosektorn, i synnerhet inom basservice, där man anställde personal på viss tid för åtgärder på grund av coronapandemin. I slutet av 2021 hade staden 15 360 anställda. Antalet kalkylerade årsverken av stadens egen personal och inhyrd personal var 11 000 i slutet av december 2021.

Nyckeltal om personalen

Av personalen var 11 241 personer fast anställda och 4 119 visstidsanställda. Kvinnornas andel av personalen uppgick till 79,5 procent. Staden hade 19,4 invånare per anställd mot 19,6 år 2020. Av personalen hade 85,2 procent finska och 7,3 procent svenska som modersmål. Andelen anställda med invandrarbakgrund ökade från 7,2 till 7,5 procent.

Den fast anställda personalens medelålder var 46 år liksom tidigare år. Den fast anställda personalens omsättning, det vill säga flyttning från staden eller inom staden till andra uppgifter, var 11,6 procent, varav 1,8 procentenheter gick i pension. Andelen som gick i pension var samma som 2020, men den övriga omsättningen ökade. Staden anställde 733 sommarjobbare, vilket var mer än året innan. I diagrammet nedan visas antalet anställda enligt den nya sektorindelningen 2017–2021.

Källa: Uppföljningsuppgifter om Esbo stads personal 2021

Personalkostnaderna var 725,2 miljoner euro, en ökning med 5,4 procent från året innan. Kostnaderna för inhyrd arbetskraft var 37,9 miljoner euro, en ökning på 29,5 procent. Användningen av inhyrd personal återgick till samma nivå som före coronapandemin. Seure Henkilöstöpalvelut Oy:s andel av den inhyrda personalen var 72,4 procent. Sammanlagt ökade kostnaderna för egen och inhyrd personal med 6,4 procent från året innan. Dessutom har staden fast anställda inhoppare, till exempel cirka 100 inom äldreomsorgen och 170 inom småbarnspedagogiken.

Kostnaderna för personal och inhyrd arbetskraft 2017–2021

Miljoner euro	2017	2018	2019	2020	2021
Personalkostnader	619	641	672	688	725
Kostnader för inhyrd arbetskraft	28	30	35	29	38

Källa: Uppföljningsuppgifter om Esbo stads personal 2021

Stadens inköp av tjänster var 997 miljoner euro, 8,6 procent mer än året innan. I priset på köpta tjänster ingår utöver tjänsteproducenternas personalkostnader även andra kostnader.

Svårigheter att få arbetskraft

Tillgången på arbetskraft var problematisk i många yrken inom basservicen 2021. I sektorn för fostran och lärande var det särskilt svårt för staden att rekrytera personal till svensk småbarnspedagogik och undervisning, finsk specialundervisning samt till lärare och speciallärare inom finsk småbarnspedagogik. I välfärds- och hälsosektorn var det svårt att rekrytera läkare, psykologer, socialarbetare, närvårdare inom hemvården och sjukskötare.

Den kontinuerliga ökningen av invånare och klienter i huvudstadsregionen samt det ökade behovet av personal inom basservice i alla regionens städer har lett till arbetskraftsbrist. Dessutom har det konstaterats att det utbildas alltför få i dessa branscher jämfört med behovet av arbetskraft. Ett problem är också den låga lönenivån i många yrken inom basservicen i förhållande till den utbildningsnivå som krävs och levnadskostnaderna i huvudstadsregionen. Arbetet är inte lockande i de branscher där arbetet upplevs som tungt i förhållande till lönenivån.

Det fanns färre än fyra behöriga sökande per ledigt jobb och antalet sökande var på nedgång. Att de lagstadgade behörighetsvillkoren är formlunda och strikta har upplevts försvåra rekryteringen av arbetstagare.

Under coronapandemins avvikande förhållanden användes resurspoolmetoden för överföring av arbetskraft i samarbete med sektorerna. Via stadens resurspool kunde personal placeras på annat håll i staden till exempel i kritiska funktioner inom anstaltsvård och kundservicen. Cirka 76 anställda placerades via resurspoolen 2021.

Staden kan med personalplanering på olika sätt möjliggöra karriärutveckling. Staden lediganslår ständigt internt befattningar som stadens anställda kan söka inom ramen för sin kompetens och behörighet. Dessutom pågår till exempel tidsbundna projekt i staden. Personalen kan flytta till dessa och erhålla projektkompetens och därefter återgå till sina grundläggande uppgifter. Staden ordnar aktuella kurser och expertföreläsningar för personalen. Staden stöder också personalen att fortbilda sig och utveckla den kompetens de behöver på egen hand och på egen tid med hjälp av den så kallade stipendiebörser. Man kan söka stöd för sådan fortbildning som avtalas med chefen.

Arbetshälsans utveckling

Sjukfrånvaron minskade från 2020. År 2021 var sjukfrånvaron per arbetstagare 13,5 dagar i snitt, mot 15,4 dagar året innan. Sjukfrånvaron med anledning av sjukdomar i rörelseapparaten minskade med 10 000 dagar, men sjukfrånvaro med anledning av psykiska störningar ökade med 2 000 dagar. Under coronatiden har personalhälsovården varit tvungen att koncentrera sig på vaccination av personalen och i synnerhet var satsningarna på arbetsplatsutredningar, fysioterapi och specialistläkarundersökningar mindre än planerat 2021.

Diagnostiserade psykiska störningar har ökat i hela landet i flera år. Det finns många bakomliggande orsaker som beror på arbets- eller privatlivet. Arbetslivet upplevs som allt mer brådskande

och stressande. Dessutom har coronapandemin belastat personalen. Psykiska problem är jämnt fördelade i sektorerna. I staden pågår projekt och åtgärder för att främja arbetsförmågan, såsom Arbetshälsoinstitutets webbcoachning Virtaa palautumisesta för personalen och en rapport om arbetsförmågan för ledningen.

Antalet olycksfall i arbetet och på arbetsresor återgick 2021 till samma nivå som före coronapandemin. Antalet olycksfall i arbetet uppgick till 1 214. Av dessa berodde en tredjedel på fall omkull och ner. Därefter följde skador av vassa föremål, fysisk belastning och våldsamma eller chockerande situationer. Av olycksfallen inträffade 445 på resan mellan bostaden och arbetsplatsen, varav 273 drabbade fotgängare. I början av året utarbetade arbetarskyddet en anvisning om undersökning av olycksfall så att man på arbetsplatserna bättre ska kunna analysera olycksfallen. Olycksfallskorten har varit i ringa bruk på arbetsplatserna.

Enkäten om stämningen i arbetet i december 2021 besvarades av 35 procent av personalen. Av svararna var 70 procent färdiga att rekommendera sin arbetsenhet till vänner och bekanta. Siffran motsvarade målnivån i hela staden. Mätaren av stämningen i arbetet ger regelbundet information om hur personalens välbefinnande i arbetet utvecklas under året. En del av arbetslagen deltog i projekt som anknyter till Arbetshälsoinstitutets Kommun10-undersökning, såsom en undersökning om en saklig arbetsplats och ett projekt för knuffar till bättre klimatval. För belöning av personalen hade staden reserverat 0,4 procent av årets lönesumma, det vill säga knappt 2,3 miljoner euro. Sektorerna belönade de anställda jämnt och minst 93 procent av de reserverade medlen användes.

Revisionsnämndens slutsatser

Svårigheterna att få arbetskraft till olika uppgifter inom basservice är betydande och detta försvårar ordnandet av högklassig basservice i staden.

Det är viktigt att stävja ökad sjukfrånvaro som beror på psykiska problem, eftersom det utöver att förbättra arbetshälsan också minskar arbetskraftsbristen, stävjar kostnaderna och förbättrar arbetarskyddet så att det är tryggt och hälsosamt att arbeta på arbetsplatsen.

Staden har anställt personal på viss tid med statligt coronastöd bland annat till skolorna för att stödja elever som återvänder från distans- till närundervisning. Resurspoolen gjorde det möjligt att placera personal i kritiska funktioner under coronapandemin. En resurspool kan vara ett effektivt verksamhetssätt också efter coronapandemin.

Mängderna och kostnaderna av egen och inhyrd personal följs upp sektorsvis. Kostnaderna för köp av tjänster följs upp.

Revisionsnämndens rekommendation

För att kunna sörja för stadens förmåga att attrahera och hålla kvar personal ska sektorerna systematiskt se till att personalen inte utmattas i arbetet, i synnerhet i undantags- och förändringssituationer.

Staden ska effektivera åtgärderna för att minska sjukfrånvaro som beror på psykiska problem.

2.6 SYSSELSÄTTNINGSLÄGET OCH STADENS SYSSELSÄTTNINGSTJÄNSTER

Sysselsättningsgraden i Esbo har stigit från föregående år. År 2021 var sysselsättningsgraden i snitt 74,3 procent. Arbetslöshetsgraden har sjunkit från föregående år och den genomsnittliga arbetslöshetsgraden var 10,8 procent år 2021. Antalet arbetslösa under 30 år har minskat och arbetslöshetsgraden bland utlänningar har sjunkit från föregående år, men antalet långtidsarbetslösa har fortsatt att öka.

Coronapandemin har försämrat situationen för långtidsarbetslösa och ökat kommunandelskostnaderna som staden betalat till staten. Kostnaderna för Esbo stads kommunandel för arbetsmarknadsstödet steg till 30,3 miljoner euro 2021.

Nyckeltal för sysselsättningsläget

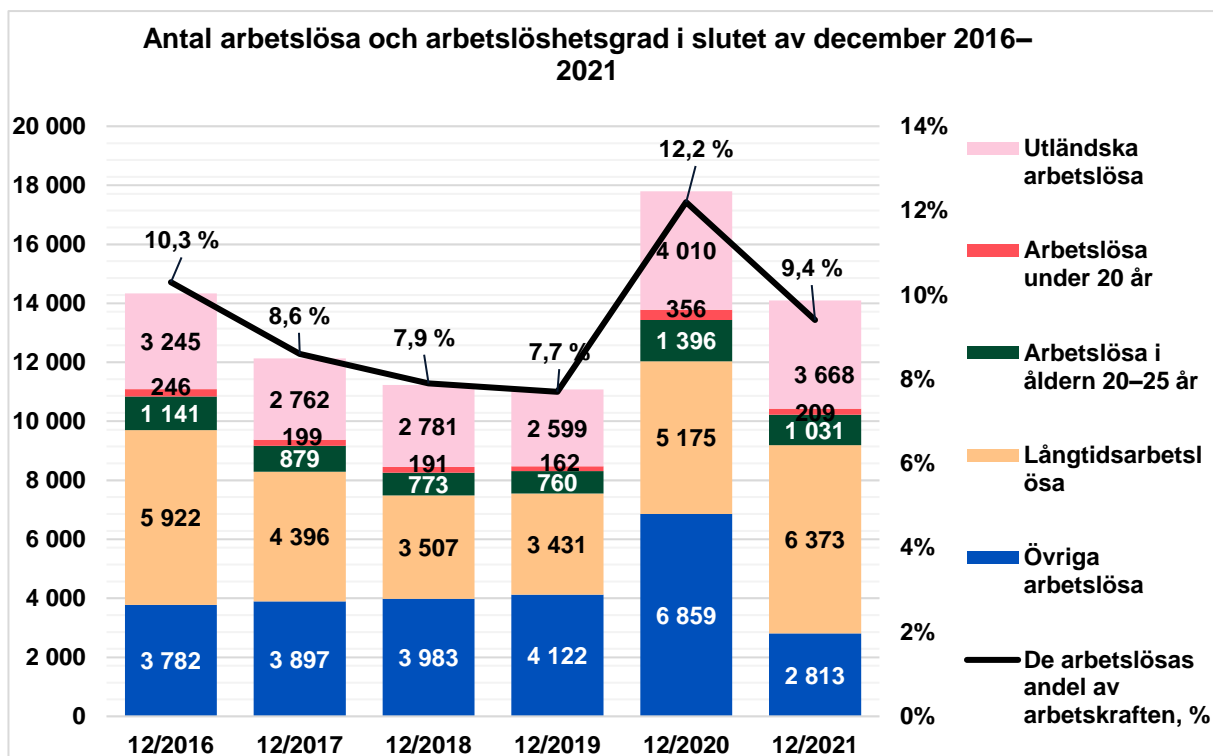
Antalet lediga jobb ökade under 2021. Esbos arbets- och näringsbyrå aviserade 2 686 lediga jobb i slutet av december 2021, vilket svarar mot 19 procent av antalet arbetslösa arbetssökande. Antalet lediga jobb var 1 735 ett år tidigare och 2 062 två år tidigare. På arbetsmarknaden råder matchningsproblem mellan arbetslösa och lediga jobb.

Den färskaste officiella informationen om antalet arbetstillfällen är från 2019. Då fanns det 126 820 arbetstillfällen i Esbo. Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning har antalet arbetstillfällen i Esbo under de senaste tre åren ökat med cirka tre procent per år. År 2021 finns det uppskattningsvis cirka 135 000 arbetstillfällen i Esbo. Räknat i årsverken fanns det i januari–november 2021 cirka 117 000 arbetstillfällen i företag i Esbo.

Arbetslösheten i Esbo ligger fortfarande på en betydligt högre nivå än före coronapandemin. I slutet av 2021 fanns det sammanlagt 14 094 arbetslösa arbetssökande i Esbo. Andelen arbetslösa av arbetskraften var 9,4 procent. Arbetslöshetsgraden var 2,8 procentenheter lägre än året innan, men 1,7 procentenheter högre än i slutet av 2019. Minskningen av den totala arbetslösheten har sedan sommaren 2020 i huvudsak baserat sig på en minskning av antalet permitterade. I Esbo fanns det i slutet av 2021 sammanlagt 1 037 permitterade, vilket var 7,0 procent av alla arbetslösa.

- I slutet av året fanns det 6 373 långtidsarbetslösa (som varit arbetslösa utan avbrott i över ett år) i Esbo. Andelen långtidsarbetslösa av samtliga arbetslösa var 45,2 procent. Antalet var 5 175 (29,1 procent) ett år tidigare och 3 431 (31 procent) två år tidigare.
- Antalet arbetslösa arbetssökande under 25 år var 1 240 personer i slutet av året. Jämfört med året innan har antalet minskat med 512 personer, men ökat med 318 jämfört med år 2019.
- I slutet av året fanns det 3 668 arbetslösa utländska medborgare och deras andel av samtliga arbetslösa var 26 procent. Antalet var 4 010 (22,5 procent) ett år tidigare och 2 599 (23,5 procent) två år tidigare. Av de utländska arbetslösa hade en knapp tredjedel högskoleutbildning.
- I slutet av 2021 var cirka 31,4 procent av alla arbetslösa i Esbo högutbildade. Cirka en tredjedel av de högutbildade arbetslösa hade ett främmande språk som modersmål i februari 2022.

En arbetssökande kan höra till flera olika kategorier. Statistiken sammanställs i princip så att uppgifter om en arbetssökande, till exempel en utlänning med högskoleutbildning, inte förekommer i två olika grupper. Följande diagram visar antalet arbetslösa och arbetslöshetsgraden i slutet av december åren 2016–2021.

Källa: Arbets- och näringsministeriets månadsstatistik över arbetsförmedlingen 2016–2021.

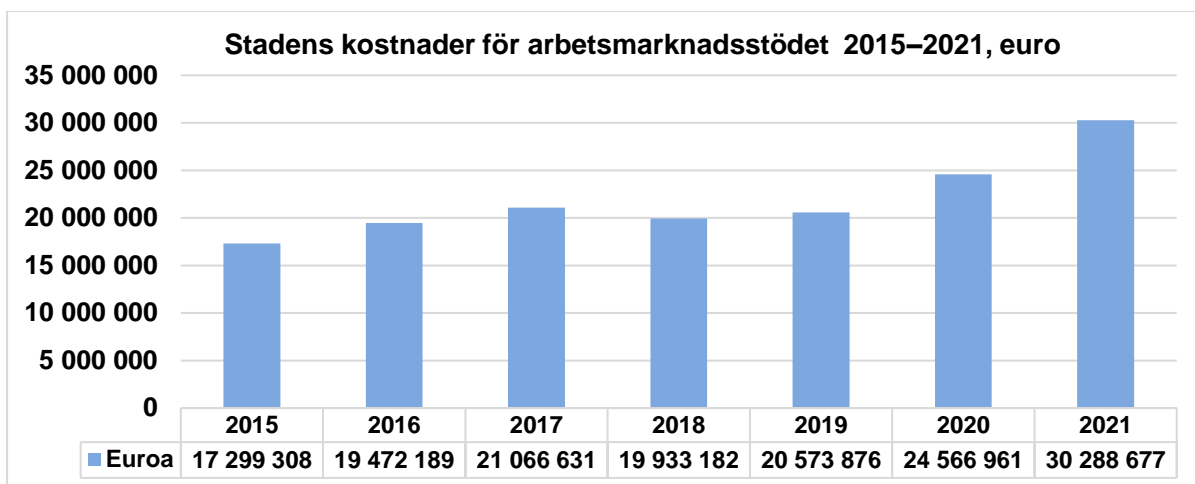
Långtidsarbetslösheten har ökat under coronapandemin – antalet personer som varit arbetslösa i över två år har ökat sedan början av 2020

Antalet långtidsarbetslösa i Esbo har ökat betydligt under coronapandemin. Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik hade cirka 55 procent av de arbetslösa arbetssökandena i Esbo varit arbetslösa i mindre än ett år i slutet av 2021. Cirka 23 procent av de arbetslösa arbetssökandena hade varit arbetslösa i 1–2 år och cirka 11 procent i 2–3 år. 12 procent hade varit arbetslösa i över tre år och 5 procent i över fem år. Av dem som varit arbetslösa i över fem år är cirka 71 procent över 50 år gamla. De som varit arbetslösa längst har varit arbetslösa utan avbrott i cirka 18 år.

Ökningen av långtidsarbetslösheten under coronapandemin har påverkats av den allmänna ökningen av arbetslösheten samt av att sysselsättningstjänster inte har erbjudits i normal omfattning. Således har arbetslösheten inte avbrutits under tiden då man får sysselsättningstjänster. Sysselsättningsmöjligheterna för dem som varit arbetslösa länge har försämrats och antalet långtidsarbetslösa kunder har ökat.

Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet kommunandel fortsatte att öka 2021

Esbo stad betalar till staten arbetsmarknadsstödet kommunandel som arbetslöshetskostnad. Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet kommunandel som Esbo betalat har ökat betydligt åren 2021 och 2020. Esbo stads kostnader uppgick år 2021 till 30,3 miljoner euro. De överskred budgeten med 7,6 miljoner euro. År 2020 var kostnaderna 24,6 miljoner euro och överskred budgeten med 6,6 miljoner euro.

Källa: Esbo stads bokslut 2015–2021

Arbetsmarknadsstödet för de första 300 dagarna och tillhörande barnförhöjning betalas av staten. Arbetslöshetstiden finansieras till hälften med medel från staten och stödtagarens hemkommun i upp till 1 000 dagar, varefter den arbetslösa personens hemkommun står för 70 procent av kostnaderna.

År 2021 betalade Esbo i januari–november arbetsmarknadsstödet kommunandel för i genomsnitt 5 492 personer (år 2020 för i genomsnitt 4 461 personer), av vilka i genomsnitt 2 494 fick arbetsmarknadsstöd i över tusen dagar (år 2020 i genomsnitt 2 136 personer). Kommunandelskostnaderna reagerar lätt på variationer på arbetsmarknaden.

Resultatenheten för näringar och sysselsättning tillhandahåller stadens sysselsättningstjänster

Stadens sysselsättningstjänster hör från augusti 2021 till resultatområdet för livskraft, som består av resultatenheten för näringar och sysselsättning, resultatenheten för kultur samt resultatenheten för idrott. Resultatenheten för näringar och sysselsättning svarar för utvecklingen av stadens livskraft och konkurrenskraft och för tillhörande partnerskap och stadsmarknadsföring, för ordnandet av sysselsättningstjänster och främjandet av sysselsättningen samt för utvecklingen och koordineringen av företagstjänsterna i nätverk. Resultatenheten är indelad i serviceområdet för näringstjänster och serviceområdet för sysselsättningstjänster.

Via sysselsättningstjänsterna erbjuds många slags tjänster som hjälper arbetssökande att komma in i arbetslivet. Till tjänsterna hör bland annat olika utbildningar, coachningar, kompetenscentrens tjänster, lönesubvention, arbetsprövning, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt hjälp med yrkesval. Tjänsten kan erbjudas antingen via Sysselsättning Esbo eller arbets- och näringstjänsterna, men kunderna kan hänvisas till alla tjänster via Sysselsättning Esbo.

Sysselsättningstjänsternas verksamhetsutgifter uppgick till cirka 43 miljoner euro, varav kostnaderna för arbetsmarknadsstödet kommunandel var 30,3 miljoner euro. Verksamhetsinkomsterna var 2,9 miljoner euro.

Via Sysselsättning Esbo får en arbetslös arbetssökande en personlig coach. Kunden och coachen planerar tillsammans en servicekedja utifrån kundens individuella situation och tidigare utbildnings- och kompetensbakgrund.

Företagen betjäns särskilt via nätverket Business Esbo. Via arbetsgivartjänsterna har man till exempel byggt upp en helhet för att styra den svårsysselsatta kundkretsen till arbetsgivare via olika utbildningsstigar.

Tjänster riktade till högutbildade arbetssökande är bland annat tjänsten Korkeo samt kompetenscentret för högutbildade invandrare. Tjänsten Korkeo erbjuder coachning och kamratverksamhet

som stärker kompetensen i jobbsökning för högutbildade arbetssökande som bor i Esbo. Kompetenscentret för högutbildade invandrare stöder arbetslösa internationella experter som bor i Finland med arbetssökning. Kompetenscentret för invandrare, som fungerar vid samkommunen Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, erbjuder invandrare i Esbo tjänster som ökar yrkeskompetens och främjar sysselsättning.

Sysselsättningstjänsterna för unga har utvecklats genom att man samlat tjänsterna på ett ställe och genom samarbete med ungdomstjänsternas nätverk Ohjaamo, Omnia, högskolorna och invandrantjänsterna. Olika utvecklingsåtgärder är att effektivisera servicehänvisningen för unga, att utveckla de grundläggande färdigheterna hos unga och att främja deras möjligheter i arbetslivet. Coronatiden har försvårat möjligheterna att nå och möta unga samt ökat behovet av sektorsövergripande tjänster för unga.

Genomförandet av kommunförsöket med sysselsättning inleddes i mars 2021

Kommunförsöket med sysselsättning kallas i Esbo för Sysselsättning Esbo. I och med försöket, som inleddes i mars 2021, överfördes cirka 18 000 arbetslösa arbetssökande från arbets- och näringsbyrån till Esbo stads ansvar. Till målgruppen för kommunförsöket hör alla arbetssökande under 30 år, invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål samt långtidsarbetslösa, medan övriga arbetssökande ännu tills vidare är på arbets- och näringsbyråns ansvar. Sysselsättning Esbo har tillgång till uppgifterna i kunddatasystemet för kunder inom arbets- och näringsförvaltningens kommunförsök.

Sysselsättning Esbos kundtjänstorganisation omfattar inledande tjänster, rådgivningstjänster och karriärtjänster, tjänster inom kompetensutveckling, tjänster för sysselsättningsfrämjande rehabilitering, tjänster för arbetsgivare, kundrelationstjänster, utvecklingstjänster och nätverkstjänsten för främjande av sysselsättning bland unga.

Inom Sysselsättning Esbo arbetade 235 personer i mars 2022 och av dem var 145 personliga coacher. Personalen består av stadens personal och den personal inom arbets- och närings-tjänsterna som överfördes från staten när kommunförsöket inleddes. På grund av att den statliga finansieringen är otillräcklig har staden med egen tilläggsfinansiering anställt 35 personliga coacher till kundarbetet på viss tid.

Uppföljningen av effektiviteten är ett utvecklingsobjekt för Sysselsättning Esbo. Arbets- och näringsförvaltningens gamla kunddatasystem har försvårat bedömningen av effektiviteten eftersom det inte till alla delar möjliggör sådan noggrannare informationsinsamling och rapportering som behövs.

Sysselsättning Esbos nyckeltal och coronapandemins verkningar år 2021

År 2021 var antalet kunder inom Sysselsättning Esbo som störst i augusti, då antalet var 18 824. Antalet kunder minskade jämnt och var i november 17 480, varefter en liten ökning har observerats på grund av försämringen av coronapandemisituationen. Aktiveringsgraden, det vill säga andelen kunder av alla arbetslösa arbetssökande, har stigit från 27 procent i början av försöket till över 31,2 procent i februari 2022. År 2021 sysselsattes cirka 570 långtidsarbetslösa via Sysselsättning Esbo.

Tidsbokningen på plats och tjänsterna som erbjuds utan tidsbokning på Sysselsättning Esbos rådgivningspunkt var stängda fram till 16.7.2021 på grund av coronabegränsningarna. Tjänster erbjöds under nedstängningen på distans och olika evenemang, till exempel träffar med arbetsgivare, genomfördes virtuellt. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte erbjöds via tjänsteleverantörerna närmast som distanstjänst och genom att kombinera distanstjänster och närtjänster, vilket avsevärt minskade antalet kunder och antalet arbetsverksamhetsdagar.

Som nyckeltal för Sysselsättning Esbo följs upp bland annat utvecklingen av kundantalet, antalet gällande planer, aktiveringsgraden och kundtillfredsställelsen. I början av kommunförsöket satte man på att inleda den grundläggande verksamheten, det vill säga intervjuer med kunderna och uppdatering av planerna. När kommunförsöket inleddes hade cirka 30 procent av Sysselsättning Esbos kunder en gällande plan, men i januari 2022 hade andelen uppdaterade planer stigit till cirka 54 procent.

Uppföljning av försöket och jämförelseuppgifter med andra städer som deltar i kommunförsöket

I det riksomfattande kommunförsöket för sysselsättning deltar av de största städerna utöver Esbo också Helsingfors, Vanda, Tammerfors, Åbo och Uleåborg. Kommunförsöket i Esbo har lyckats bra i jämförelse med de andra stora städerna. I Esbo är aktiveringsgraden och andelen uppdaterade planer näst störst bland de sex största städerna. Hittills har man lyckats bättre än i Esbo endast i Birkaland, där den höga aktiveringsgraden delvis förklaras av den aktiva användningen av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt av en längre erfarenhet och de färdiga strukturerna från det tidigare försöket. Antalet kunder per personlig coach är 155 i Esbo, vilket är det näst minsta antalet i de stora städerna. Antalet kunder per personlig coach har kunnat minskas från det beräknade antalet med hjälp av Esbo stads självfinansiering.

Kundtillfredsställelsen i kommunförsöken mäts med hjälp av en NPS-mätare (net promoter score), som mäter kundens vilja att rekommendera tjänsten. Vid mätning av kundtillfredsställelse var Esbo stads resultat -23, det vill säga verksamheten fick mer kritik än beröm. Jämfört med stadens övriga tjänster är resultatet svagt, men jämfört med de andra kommunförsöken med sysselsättning är Esbos resultat det tredje bästa och det bästa bland de stora städerna.

Försöken följs upp på riksnivå med hjälp av kontinuerlig statistisk uppföljning och konsekvensbedömning. Konsekvenserna kommer att bedömas med hjälp av statsrådets projekt inom forsknings- och utredningsverksamhet. I den första mellanutvärderingen, som publicerades i januari 2022, har man granskat erfarenheterna från försökens inledningsskede och konstaterat att det är möjligt att bedöma sysselsättningseffekterna först senare efter att försöken har framskridit. Den riksomfattande jämförelsen av kommunförsöken försvåras av att alla stora städer deltar i försöket, vilket gör det svårare att bilda jämförelsegrupper.

Kundprocesserna inom sysselsättningen effektiveras och arbets- och näringstjänsterna överförs permanent på kommunernas ansvar

Kundprocesserna inom sysselsättningstjänsterna effektiveras i maj 2022 i och med införandet av den lagstadgade nordiska jobbsökningsmodellen. I och med att modellen tas i bruk måste man inom sysselsättningstjänsterna träffa kunderna oftare än för närvarande.

I och med regeringens principbeslut övergår man från kommunförsöket med sysselsättning till en permanent struktur år 2024, varvid de tjänster för privatkunder, arbetsgivare och företag som arbets- och näringsbyråerna ansvarar för överförs till kommunerna permanent.

Tjänster för att främja arbetsförmågan

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en tjänst vars syfte är att förbättra personens livskompetens och skapa förutsättningar för sysselsättning. I arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan det ingå individuell verksamhet och gruppverksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. I tjänsten ska det alltid ingå individuellt eller gruppbaserat stöd och handledning som personen behöver. Arbetsverksamhet enligt socialvårdslagen är verksamhet som stöder sysselsättningen av personer med funktionsnedsättning och som främjar placering i arbete samt upprätthållande av funktionsförmågan hos personer med funktionsnedsättning.

Tjänster i anslutning till bedömningen av arbetsförmågan hos arbetslösa har utvecklats inom ramen för ett gemensamt projekt för arbetsförmåga inom sysselsättningstjänsterna och välfärdssektorn. Projektet effektiviserar de sektorsövergripande tjänsterna för arbetslösa och säkerställer att de arbetslösa hänvisas till rätt förmån, såsom till pension. Innan kommunförsöket inleddes kunde staden inte kontrollera de arbetslösas uppgifter i kunddatasystemet, men efter att kommunförsöket inleddes har man bättre kunnat identifiera personer bland de arbetslösa som inte är arbetsföra, till exempel utifrån modellen för arbetsförmåga. Med hjälp av projektet för arbetsförmåga strävar man efter att påverka arbetsmarknadsstödet kommunandelar, men processerna bedöms vara tidskrävande. Projektet för arbetsförmåga är en del av kommunförsöket med sysselsättning och det beaktas i beredningen av Västra Nylands välfärdsområde, där en av prioriteringarna är hälsovårdstjänsterna för arbetslösa.

Samarbetet med social- och hälsovården och välfärdsområdet är viktigt med tanke på stadens livskraft och sysselsättning. Det är väsentligt att samarbetet fungerar smidigt i och med vårdreformen. Betydelsen av samarbete framhävs särskilt i fråga om kundgrupper som behöver sektorsövergripande tjänster, bland annat långtidsarbetslösa, unga, personer som behöver tjänster för stöd av arbetsförmågan, invandrare och kunder inom sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Staden ordnar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som en upphandlad tjänst av Omnia samt av sex andra tjänsteproducenter. Överföringen av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte för vuxna från staden till Omnia i mars 2021 behandlas närmare i kapitel 5.3 om Omnia. Arbetsverksamhet som ordnas enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller enligt socialvårdslagen överförs från staden till välfärdsområdet i början av 2023.

Revisionsnämndens slutsatser

Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet kommunandel som Esbo betalat har ökat betydligt under de senaste åren. Kostnaderna var 30,3 miljoner euro år 2021 och de ökade med 5,7 miljoner euro från året innan. Coronapandemin har påverkat arbetsmarknaden och bidragit till att arbetslöshetsperioderna blivit längre för dem som har det sämst ställt. Det är viktigt att arbetslösheten avbryts i ett så tidigt skede som möjligt och att kunden hänvisas till exempelvis rehabilitering.

Antalet långtidsarbetslösa har ökat betydligt under coronapandemin. Bedömningen av långtidsarbetslösas arbetsförmåga och hänvisningen till rätt förmån via projektet för arbetsförmåga samt samarbetet med välfärds- och hälsosektorn har en viktig roll. Även i fråga om arbetssökande med funktionsbegränsning eller funktionsnedsättning ska det primära målet vara att sysselsätta personen, om hen inte är oförmögen att arbeta.

Syftet med kommunförsöket med sysselsättning är att skapa en tätare kontakt mellan sysselsättnings-, utbildnings- samt social- och hälsovårdstjänsterna. Som mätare för bedömningen av försöket används bland annat antalet kunder, andelen uppdaterade planer och aktiveringsgraden. Revisionsnämnden anser att man vid bedömningen bör ta i bruk mätare som beskriver verksamhetens genomslagskraft, det vill säga hur kunderna sysselsätts.

Uppföljningen av genomslagskraften försvåras av arbets- och näringsförvaltningens gamla kunddatasystem, som inte möjliggör modern kunskapsbaserad ledning.

I Esbo hade en personlig coach i genomsnitt 155 kunder i början av 2022. Antalet kunder per personlig coach är högt och den kalkylerade tid som används för en kund är kort.

Revisionsnämndens rekommendationer

Sysselsättningsanslagen bör bättre än tidigare inriktas på att öka sysselsättningen i stället för på att betala arbetsmarknadsstödet kommunandelskostnader.

För att bedöma effekterna av kommunförsöket med sysselsättning bör man utveckla och ta i bruk mätare som beskriver hur kunderna sysselsätts.

2.7 HÅLLBAR UTVECKLING

I enlighet med värderingarna och verksamhetsprinciperna i Berättelsen om Esbo utvecklas staden så att den blir ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart. Hållbarhet innebär balans mellan invånarnas välfärd och ekonomi samt miljön. I Esbo avses med hållbar utveckling en omställning som syftar till att garantera nuvarande och kommande generationer goda eller bättre livsbetingelser.

I arbetet för hållbar utveckling är det centralt att målen och mätarna i Berättelsen om Esbo konkretiseras samt att sektorerna samarbetar med universitet, forskningsinstitut, företag, tredje sektorn och invånarna.

I enlighet med Berättelsen om Esbo verkar staden aktivt för att bekämpa klimatförändringen och stärka naturens mångfald samt anpassa staden till klimatförändringens konsekvenser. Målen uppnås genom satsning på ren energi, cirkulär ekonomi, hållbar markanvändning, hållbart byggande och hållbara färdstätt. Stadens mål är att Esbo är klimatneutralt till år 2030 och att staden är en föregångare i klimatarbetet.

Målen för hållbar utveckling och klimatåtgärder i stadens olika åtaganden ingår i resultatmålen i Berättelsen om Esbo och i sektorernas resultatkort, genom vilka klimatåtgärder inkluderas i den strategiska och operativa ledningen. Till målen i Berättelsen om Esbo hör:

- Esbo utvecklas ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbart.
- Esbobornas ekologiska fotspår minskar.
- Vi är föregångare i klimatarbetet och staden är klimatneutral före 2030.
- Då staden växer sörjer man för att den värdefulla naturen och naturens mångfald bevaras.

I följande utvärdering fokuserar vi på klimatmålen för hållbar utveckling. Revisionsnämnden fortsätter att utvärdera olika delområden och åtgärder för hållbar utveckling under den pågående fullmäktigeperioden.

Avtal med arbets- och näringsministeriet om energieffektivitet

Esbo stad har deltagit i kommunernas energisparavtalssystem sedan år 1999. Systemet ändrades år 2007 och år 2008 till ett energieffektivitetsavtal för kommunsektorn. Det gällande avtalet om energieffektivitet har ingåtts för åren 2017–2025.

För att anpassa huvudstadsregionen till klimatförändringen antogs ett program för hållbart stadsliv år 2021

Esbo var med i huvudstadsregionens strategi för anpassning till klimatförändringen och uppföljningen av denna 2012–2020. Som ett resultat av anpassningsarbetet i huvudstadsregionens städer och samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) har miljövårdsenheten bland annat utvecklat och tagit i bruk indikatorer för uppföljning och rapportering av anpassningsarbetet och dess slagkraft. Våren 2021 utvärderades genomförandet av strategin, där man fokuserade på strategins slagkraft i främjandet av stadsregionens anpassning. Sedan våren 2021 har man genomfört ett program för hållbart stadsliv med regionala anpassningsåtgärder som kräver samarbete.

Stadsdirektörernas energi- och klimatavtal

Staden anslöt sig till stadsdirektörernas klimatavtal år 2010, då man ställde som mål att minska växthusgasutsläppen per invånare med 28 procent från år 1990 till år 2020. Målet nåddes år 2016. Fullmäktige ställde år 2017 ett nytt mål, att Esbo ska vara klimatneutralt före år 2030.

Europeiska kommissionen publicerade år 2015 ett reviderat energi- och klimatavtal för stadsdirektörer (Covenant of Mayors). Städerna som anslutit sig till avtalet eftersträvar en minskning av växthusgasutsläppen med minst 40 procent fram till år 2030. I avtalet har städerna också åtagit sig att öka förmåga att anpassa städernas områden till klimatförändringen och dela sin vision med andra europeiska städer. Esbo stad anslöt sig till avtalet år 2018 och åtog sig också att utarbeta en handlingsplan för hållbar energi och klimat (SECAP). Stadens SECAP-handlingsplan har utarbetats i samarbete mellan sektorerna under ledning av stadsdirektörens styrgrupp för klimatarbete och godkänts av stadsstyrelsen i oktober 2019.

Miljövårdsenheten samordnar Esbos expertgrupp för anpassning till klimatförändringen, som inrättades 2018, där experter från olika enheter konkretiserar SECAP-handlingsplanen i praktiska åtgärder för att genomföra klimatmålen i sina egna enheter. Målet är att förbereda staden på klimatförändringen och förebygga och lindra negativa konsekvenser av denna.

Sedan SECAP-handlingsplanen godkändes har stadens sektorer och dotterbolag utvecklat nya SECAP-åtgärder för att eftersträva ett klimatneutralt Esbo år 2030. De föreslagna åtgärderna behandlades 2021 av stadens styrgrupp för klimatarbete. Ordförande är stadsdirektören och medlemmarna är representanter för koncernförvaltningen och sektorerna, sekreteraren är från miljövården. Staden rapporterar om genomförandet av SECAP-handlingsplanen, det vill säga stadens åtgärder för klimatneutralitet, inklusive åtgärder för anpassning till klimatförändringen, i rapporteringssystemet CDP (Carbon Disclosure Project).

Expertgruppen för anpassning till klimatförändringen har berett en färdplan för anpassningen 2022–2025 och planen har framskridit till behandling i förtroendeorganen våren 2022. Planutkastet innehåller bland annat en kartläggning av klimatrisker och sårbarheter. Avsikten är att börja genomföra färdplanen under denna fullmäktigeperiod. Åtgärder i planutkastet genomförs redan som en del av stadens verksamhet.

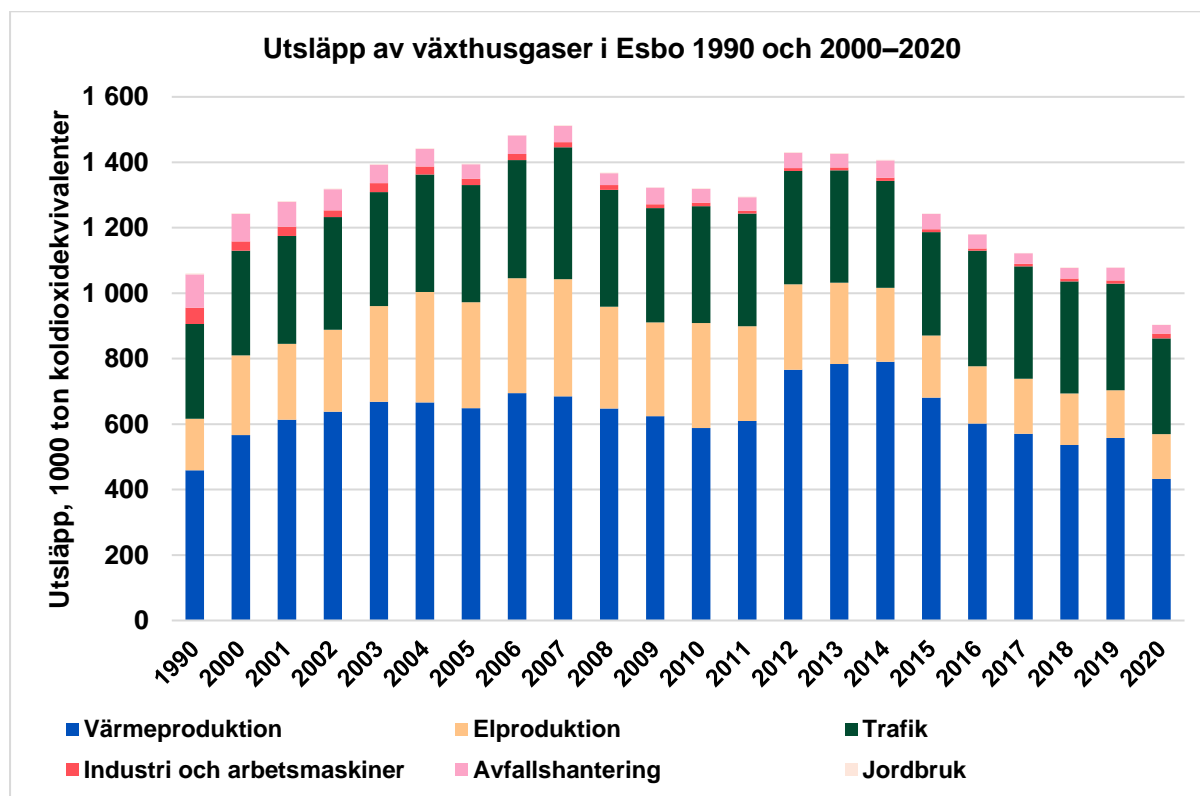
Ett klimatneutralt Esbo år 2030

Stadens mål för hållbar tillväxt och klimatneutralitet är strängare än stadsdirektörernas klimatavtal. Ägare till klimatneutralitetsmålet är stadsdirektören. I SECAP-handlingsplanen ställs för arbetet för att nå målet om ett klimatneutralt Esbo år 2030 i Berättelsen om Esbo internationellt jämförbara handlingslinjer, listas de viktigaste åtgärderna samt ges kalkyler över deras åtgärdernas inverkan på utsläppen. I slutet av 2021 inleddes i samarbete mellan staden och samarbetsparterna beredningen av en färdplan för klimatarbetet som ska godkännas av fullmäktige.

Esbo stad avser med klimatneutralitet en minskning av utsläppen med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Målet är att resterande 20 procent antingen binds i kolsänkor eller kompenseras med andra medel. År 1990 var utsläppen av växthusgaser i Esbo enligt SECAP-rapporten 1 224 000 ton koldioxidekvivalenter och år 2030 ska utsläppen enligt målet vara 245 000 koldioxidekvivalenter.

Esbo stad och de övriga kommunerna i huvudstadsregionen följer hur man närmar sig målet i förhållande till en växthusgasinventering som tas fram av Helsingforsregionens miljötjänster. Utsläppen per invånare var 3,1 ton koldioxidekvivalenter år 2020. Delmålet för år 2021 var att underskrida 3,4 ton, och det målet har uppnåtts. Utsläppen av växthusgaser i Esbo var 904 000 ton koldioxidekvivalenter år 2020, vilket var 16 procent mindre än år 2019. Ser man på utsläppsminskningen i relation till folkökningen så halverades utsläppen per invånare från år 1990 till år 2020.

Utsläppen minskade betydligt när Fortums värmeverk i Stensvik som bränner trä togs i bruk. Trafikens andel av utsläppen i Esbo är över 30 procent.

Staden bevarade sin plats på listan över världens ledande klimatstäder

CDP (Carbon Disclosure Project) är en ideell organisation som upprätthåller ett internationellt miljörapporteringsystem så att städer, regioner, investerare och företag kan mäta och förstå sina miljökonsekvenser bättre. Städernas och företagens arbete för att stävja och anpassa klimatförändringen klassificeras årligen på en skala från A till D. Bedömningen hade skärpts år 2021. Globalt rankades 95 städer på CDP:s A-lista år 2021. I Finland bibehöll Esbo, Helsingfors, Lahtis och Åbo A-klassificeringen trots den skärpta bedömningen.

Genom anpassning till klimatförändringen förbereder sig städerna på klimatförändringens konsekvenser och i synnerhet på klimatriskerna. De största klimatriskerna i Esbo är översvämningar, kraftiga regn och extrem värme. För att stävja klimatförändringen minskas växthusgasutsläppen. Åtgärder som minskar utsläppen hänför sig till exempel till förnybar energi, utsläppsnål trafik och energieffektivitet.

Esbo är en föregångarstad vid strävan mot FN:s mål för hållbar utveckling

Sommaren år 2018 kallades Esbo till FN:s ledarskapsprogram för pionjärstäder för hållbar utveckling, som Esbo anslöt sig till tillsammans med 24 andra städer. Staden har förbundit sig att uppnå de 17 mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDG) som uppställts i FN:s handlingsprogram Agenda 2030 för hållbar utveckling år 2025. Målet är att ge Esboborna goda möjligheter att göra hållbara val i sin vardag och påverka sin närmiljö. För att uppnå målet utvecklar staden tillsammans med företag och andra partner lösningar som fungerar som exempel på ett framtida klimatneutralt stadsliv.

De 17 målen i FN:s handlingsprogram Agenda 2030 (SDG) som visas nedan styr arbetet för hållbar utveckling i alla länder. Tyngdpunkten ligger på olika frågor i olika länder beroende på landets utvecklingsnivå.

I Esbo genomförs alla SDG-mål, men i det inledande skedet av föregångararbetet fokuserar man på följande tre mål: god utbildning (SDG 4), hållbar industri, infrastruktur och innovationer (SDG 9) och klimatåtgärder (SDG 13).

I en s.k. Voluntary Local Review (VLR) utvärderas stadens verksamhet i förhållande till de 17 målen. Rapporten utarbetades i samarbete mellan stadens resultatenheter, koncernen och sektorerna samt samarbetsparter. VLR-utvärderingen presenterades för FN i samband med Finlands nationella rapport sommaren 2020. Syftet med VLR-arbetet var också att tjäna stadens föregångararbete inom FN 2025.

VLR-utvärderingen grundar sig på Berättelsen om Esbo. Rapporten består av tre huvudteman där man särskilt utvärderar den sociala och kulturella hållbarheten samt den ekonomiska hållbarheten och utvecklingen av den ekologiska hållbarheten i stadsmiljön:

1. *Ingen lämnas i sticket. Det handlar om invånaren och tjänsterna för invånaren i staden. Temat fokuserar huvudsakligen på social och kulturell hållbarhet.*
2. *Vi arbetar tillsammans. Där behandlas stadens mål att uppnå SDG-målen med hjälp av handavtrycksfunderingar och samutveckling. Staden verkar starkare när samhället eftersträvar målen för hållbar utveckling tillsammans. Temat fokuserar till stor del på ekonomisk hållbarhet.*
3. *En hållbar stadsmiljö berättar vad Esbo gör för att utveckla den byggda infrastrukturen i staden och den ekologiska hållbarheten i boendemiljön.*

Stadens arbete för hållbar utveckling synliggjordes vid FN:s politiska toppmöte i juli år 2021. På mötet presenterades som exempel på städernas hållbarhetsarbete ett verktyg för strategisk gestaltning som tagits fram av staden, och som baserar sig på FN:s mål för hållbar utveckling. Utvärderingsmetoden för FN:s mål för hållbar utveckling närmare stadens verksamhet och hjälper till att omvandla identifierade strategiska fenomen och mål till formen för FN:s Agenda 2030. Gestaltungsverktyget utvecklas i samarbete mellan Finlands sex största städer.

Arbete med klimatavtryck utförs i partnerskap

Esbo särdrag i arbetet för hållbar utveckling är arbete med klimatavtryck som baserar sig på partnerskap. Med handavtrycksfunderingar avses till exempel att Esbo stad är en föregångare som kan uppnå FN:s mål lokalt och erbjuda lösningar på de utmaningar som regional, nationell och internationell hållbar utveckling innebär. Tillsammans med sina partner kan staden ta fram lokala lösningar som påskyndar lösningen av globala utmaningar.

Organisering av arbetet för hållbar utveckling

Vid organisationsreformen i augusti år 2021 stärktes styrningen och främjandet av hållbar utveckling och klimatarbete i Esbo på stadsnivå genom att man koncentrerade riktlinjerna för och uppföljningen av arbetet för hållbar utveckling till stadsstyrelsen.

Kompetenscentret för hållbar utveckling svarar enligt koncernförvaltningens verksamhetsföreskrifter för

- främjande och styrning av hållbar utveckling och klimatarbete,
- beredning för styrgruppen för hållbar utveckling och klimatarbete,
- samordning och genomförande av det förvaltningsövergripande programmet Ett Hållbart Esbo,
- föregångararbete inom FN:s mål för hållbar utveckling (SDG)
- för sin del partnerskapen för hållbar utveckling och klimatarbete samt utveckling av internationell synlighet och samarbete.

Kompetenscentret tar fram lösningar för till exempel klimatsmart mobilitet, utsläppssnål energiproduktion, cirkulär ekonomi och framtida utmaningar för en smart stad. Kompetenscentret har följande tre team för projekten: Teamet för klimat, energi och SDG, teamet för stadsutveckling och cirkulär ekonomi samt teamet för trafik och digitalisering.

Kompetenscentret och det förvaltningsövergripande programmet Ett hållbart Esbo utför klimatarbete huvudsakligen med utomstående projektfinansiering. En förutsättning för finansiering är att stadens mål är i linje med de nationella målen och EU-målen och att det utvecklingsarbete som görs i Esbo erbjuder intressanta pionjirlösningar med referens- och exempelvärde också för andra städer.

Kompetenscentret för hållbar utveckling hade i slutet av år 2021 sex fast anställda. Dessutom hade man 21 visstidsanställda, varav 20 arbetar inom tidsbundna projekt. Utöver de visstidsanställda och fast anställda experterna hade kompetenscentret två högskolepraktikanter med månadslön. Kompetenscentrets personalkostnader var 1,3 miljoner euro år 2021, varav 0,9 miljoner euro var extern finansiering.

Arbetet för att främja hållbar utveckling i stadens organisation

Hållbar utveckling utvecklas mångsidigt inom stadens organisation. I det följande nämns exempel på detta i de enheter som utvärderades år 2021.

I sektorn för fostran och lärande främjar resultatenheten för kultur en förnyelse av kulturen i sina egna tjänster med iakttagande av stadens och SDG:s principer för hållbar utveckling. *Kulturtjänsterna behandlas i avsnitt 3.4.*

I välfärds- och hälsosektorn beaktas principerna och värdena för hållbar utveckling i verksamhet och upphandling, till exempel inom hälsovården och äldreomsorgen. *Hälsovården behandlas i avsnitt 3.5 och äldreomsorgen i avsnitt 3.8 och 3.9.*

Stadsmiljösektorn främjar i markanvändningsplaneringen en klimatvänlig och hållbar samhällsstruktur och ett därtill hörande trafiksystem för att bekämpa klimatförändringen i enlighet med

sektorns strategi och avtalet om markanvändning, boende och trafik. *Dessa ämnen behandlas i avsnitt 4.1 och 4.2.*

Byggnadstillsynen vid miljö- och byggnadstillsynscentralen stöder hållbart byggande, som bland annat styrs med tanke på sundhet, säkerhet, stadsbild, funktionalitet, omställningsflexibilitet och klimatvänlighet. Klimatledning och klimatkompetens utvecklas i nätverk. Inom Topten-samarbetet har det bildats ett nätverk för utveckling och lärande inom klimatvänlighet och cirkulär ekonomi. I nätverket ingår utöver de tio största städerna miljöministeriet och olika planeringsområden. *Byggnadstillsynen behandlas i avsnitt 4.3.1. Miljövården är experter i frågor om motverkande av klimatförändringen och anpassning till den, naturens mångfald och vattendrag. Miljövården behandlas i avsnitt 4.3.2.*

Förvaltningsövergripande programarbete för hållbar utveckling

I enlighet med Berättelsen om Esbo har utvecklingsprogrammet Ett Hållbar Esbo inlett sin verksamhet under fullmäktigeperioden. *Revisionsnämnden utvärderar genomförandet av det förvaltningsövergripande programmet för hållbar utveckling i utvärderingsberättelsen för år 2022.*

Revisionsnämndens slutsatser

Målet är att Esbo i enlighet med Berättelsen om Esbo utvecklas till en ekonomiskt, ekologiskt, socialt och kulturellt hållbar stad. Hållbarhet innebär balans mellan invånarnas välfärd och ekonomi samt miljön.

I Esbo försöker man nå alla SDG-målen. Första skedet av stadens föregångararbete fokuserar på uppnående av målen för god utbildning, hållbar industri, infrastruktur och innovationer samt klimatåtgärder.

På Esbo stad avser man med klimatneutralitet en minskning av utsläppen i Esbo med 80 procent från 1990 års nivå till 2030. Återstående 20 procent kan bindas i kolsänkor eller kompenseras på annat sätt. Esbo har sedan år 2016 haft de minsta växthusgasutsläppen per invånare bland städerna i huvudstadsregionen. Arbetet för klimatneutralitet utförs tillsammans med samarbetspartner i flera olika projekt och som en del av stadens arbete för hållbar utveckling.

Esbo särdrag i arbetet för hållbar utveckling är arbete med klimatavtryck som baserar sig på partnerskap.

Kompetenscentret för hållbar utveckling är en plattform för stadens och dess partners utvecklingsarbete och ett samarbetsorgan. I stadens organisation utförs mångsidigt arbete för att främja hållbar utveckling. På lång sikt ska staden se till att organisationens egen kompetens bevaras och utvecklas.

Revisionsnämndens rekommendation

Utmaningarna vid utveckling av arbetet för hållbar utveckling ska identifieras och bemötas så att arbetet fokuseras på de utmaningar som viktigast för den lokala ekonomin och utvecklingen och stöder invånarnas välfärd.

3 UTVÄRDERING AV TJÄNSTER I SEKTON FÖR FOSTRAN OCH LÄRANDE SAMT VÄLFÄRDS- OCH HÄLSOSEKTORN

En organisationsreform trädde i kraft 1.8.2021. Bildningssektorn blev sektorn för fostran och lärande och social- och hälsovårdssektorn blev välfärds- och hälsosektorn. Nämndernas namn ändrades på motsvarande sätt.

3.1 MENTALVÅRD FÖR BARN OCH UNGA

Tjänsterna som erbjuds alla barn och unga omfattar barnrådgivning och skol- och studerandehälsovård samt förebyggande läkartjänster. Vid behov kan tjänsterna som erbjuds även omfatta familjesocialarbete, familjerättsliga frågor, familjerådgivning och rehabiliteringstjänster för barn. Specialtjänsterna omfattar barnskyddet och barnpsykiatriska enheten. Psykologtjänster för barnfamiljer tillhandahålls av både elevhälsan och familje- och socialtjänsterna. Målet med utvecklingen av psykologens arbete har varit att göra hänvisning till tjänsterna smidigare och minska överlappande arbete. Mental- och missbruksvård för barn och unga och hela servicekedjan utvecklas i samarbete med Västra Nylands kommuner och HUS.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) skolhälsoenkät 2021 prövas den mentala hälsan hos unga, i synnerhet flickor som går i högstadiet eller inom utbildning på andra stadier, varav cirka 36 procent upplever sitt hälsotillstånd medelmåttigt eller dåligt. Ungefär hälften av flickorna och 25 procent av pojkarna upplever utmattningströtthet av skolgång. För många unga är familjeförhållandena mer utmanande än tidigare. Under coronaepidemin har belastningen på barn och unga och behovet av elevhälsa ökat ytterligare. Coronapandemin har även ökat klyftorna i inlärning och välbefinnande mellan eleverna och studerande.

Elev- och studerandevården är en gemenskaplig och individuell tjänst som erbjuds elever och studerande

Elev- och studerandevården är verksamhet som dels främjar och underhåller lärande, fysisk och psykisk hälsa samt socialt välbefinnande hos elever inom den grundläggande utbildningen och studerande på andra stadiet, och dels ökar förutsättningarna för dessa inom skolgemenskapen. Verksamheten är indelad i social och individuell elevhälsa. Elev- och studerandevårdens tjänster ges av skolhälsovården, psykologen och kuratorn. I Esbo arbetar dessutom fem skolterapeuter.

Elever och studerande ska beredas möjlighet att personligen prata med elev- och studerandevårdens psykolog eller kurator senast inom sju arbetsdagar vid läroinrättningen och på den studerandes begäran. I brådskande fall ska möjlighet till ett samtal ges samma eller nästa arbetsdag. Under läsåret 2020–2021 kunde en tid hos psykologen inte erbjudas för 9,4 procent av klienterna inom den utsatta tidsfristen. Motsvarande siffra för tid hos kuratorn var 4,7 procent.

Den lagstadgade personaldimensioneringen från 1.1.2022 är 670 studerande per kurator och från 1.8.2023 780 studerande per psykolog. I följande tabeller har man i enlighet med situationen i mars 2022 fördelat psykolog- och kuratorvakanser riktade till elever och studerande inom den finska och svenska förskole- och grundskoleundervisningen samt utbildning på andra stadiet. I tabellerna presenteras dessutom antalet tillsatta vakanser i enlighet med situationen i mars 2022. Psykologvakanser har ännu inte tillsatts och de söks alltjämt. Det finns inte tillräckligt med sökande till dessa tjänster och arbetsmöjligheterna inom den privata sektorn har rapporterats vara med lockande, och psykologerna upplever att arbetsbelastningen för psykologer inom elev- och studerandevården är orimligt hög.

Vakanser för psykologer och kuratorer samt antal elever och studerande inom finsk- och svenskspråkiga tjänster i mars 2022

Finskspråkiga					
	Antal elever	Psykolog- vakanser inkl. områdes- psykologer	Tillsatta psykolog- vakanser inkl. områdes- psykologer	Kurator- vakanser inkl. områdes- kuratorer	Tillsatta kurator- vakanser inkl. om- rådes- kuratorer
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning	34 427	41	29	47	47
Elever per anställd		840		732	
Andra stadiet	14 718	16	14	16	15
Studerande per anställd		920		920	
Svenskspråkiga					
	Antal elever	Psykolog- vakanser inkl. områdes- psykologer	Tillsatta psykolog- vakanser inkl. områdespsy- kologer	Kurator- vakanser inkl. områdes- kuratorer	Tillsatta kurator- vakanser inkl. om- rådes- kuratorer
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning	3 385	5	4	4+1	4
Elever per anställd		677		677	
Andra stadiet	895	1	1	1	1
Studerande per anställd		895		895	

Källa: Presentation av elevhälsan i sektorn för fostran och lärande 17.3.2022.

Läsåret 2020–2021 hade kuratorer 4 166 klienter och psykologer 3 979 klienter. Jämfört med läsåret innan fanns det under läsåret 2020–2021 14 procent fler klienter inom elev- och studerandevården. De vanligaste orsakerna till klientskap inom psykologens klientarbete var utmaningar med känsloliv, beteende och lärande. Utmaningarna med känslolivet bestod av bland annat depression, nedstämdhet och ångest. I kuratorns klientarbete var de vanligaste orsakerna till klientskap utmaningar med beteende, sociala relationer, känsloliv och livshantering. Beteendeutmaningarna bestod av bland annat frånvaro, trotsighet och koncentrationssvårigheter. Utmaningar med livshandlingen bestod av bland annat ekonomiska frågor, förmåner och boende. Mest stöd behövde elever i årskurs ett i gymnasiet.

Samarbetsmodellen Elämä edessä ger hjälp med ungas psykiska problem vid den egna läroinrättningen, som en del av elev- och studerandevårdens tjänster. Hjälp ordnas genast vid den ungas första kontakt. Samarbetsmodellen är mångprofessionell och systematisk, och omvårdningsplanen utarbetas tillsammans med klienten. Teamet omfattar en psykiatrisk sjukskötare, en läkare, en psykolog och två hälsovårdare. Pilotförsök med samarbetsmodellen inleddes 2018 på andra stadiet i Omnia i Alberga, och samarbetsmodellen utvidgades till Mattlidens gymnasium samt den centraliserade skol- och studerandehälsovården. Under pilotförsöket tog man hand om 75 procent av de unga, som i annat fall skulle ha dirigerats till specialistsjukvården. I det tidigare förfarings sättet hade klienterna fått en remiss till specialistsjukvården, och således har även specialistsjukvårdens kalkylerade kostnader minskat. Utgående från responsen har klienter och anställda varit nöjda med samarbetsmodellen. Dessutom har det inom elev- och studerandevården implementerats sjukskötare för mental- och missbruksvård, varvid deras tjänster är lättillgängliga med låg tröskel. Coronapandemin och personalbristen har fördröjt implementeringen av modellen i

praktiken, men under 2022 utvidgas tillämpningen av samarbetsmodellen till den grundläggande utbildningen i form av ett pilottest, i vilket hela elev- och studerandevården medverkar intensivare.

Uppsökande rastarbete i Matinlahden koulu

Foto: Taru Turpeinen

Ansvar för att ordna elev- och studerandevårdens tjänster övergår till Västra Nylands välfärdsområde från 1.1.2023. Arbetstagare inom elev- och studerandevården arbetar fortfarande på skolor och läroinrättningar, vilket innebär att samarbetet med arbetstagare inom sektorn för fostran och lärande fortsätter.

Skol- och studerandehälsovård är i regel förebyggande verksamhet

Skol- och studerandehälsovården är i regel förebyggande verksamhet och lågröskelservice. Hälsovårdarens grundläggande uppgift är att främja barnens, de ungas, studerandenas och deras familjers hälsa och välfärd, stärka ett gott föräldraskap, ingripa i hälso- och välfärdsrisker, förebygga och behandla sjukdomar.

Till hälsovårdarens mottagning kommer man antingen direkt via tidsbokningen, genom att söka sig till öppenvårdsmottagningen eller på inrådan av någon annan personal inom skolgemenskapen. Under normala förhållanden (ej under coronatiden) träffar hälsovårdaren regelbundet åldersgrupper vid hälsokontroller, till vilka kallelsen kommer direkt via hälsovårdaren. Hälsovården har tillgång till smarta hälsoenkäter, utgående från vilka man kan prioritera ordningen på hälsokontrollmötena.

I följande tabeller har man i enlighet med situationen i december 2021 fördelat hälsovårdar- och läkarvakanser riktade till elev- och studerandemängderna inom den finsk- och svenskspråkiga förskole- och grundskoleundervisningen samt utbildning på andra stadiet. I tabellerna presenteras dessutom antalet tillsatta vakanser i enlighet med situationen i december 2021.

Vakanser för hälsovårdare och läkare samt antal elever och studerande inom de finsk- och svenskspråkiga tjänsterna i december 2021

Finskspråkiga					
	Antal elever	Hälsovårdarvakanser	Tillsatta hälsovårdarvakanser	Läkarvakanser*	Tillsatta läkarvakanser
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning	34 427	50	49	13	13
Elever per anställd		602		2 590	
Utbildning på andra stadiet	14 718	21*	21	3	3
Studerande per anställd		716		4 380	
Svenskspråkiga					
	Antal elever	Hälsovårdarvakanser	Tillsatta hälsovårdarvakanser	Läkarvakanser*	Tillsatta läkarvakanser
Förskoleundervisning och grundläggande utbildning	3 385	5	5	13	13
Elever per anställd		614		2 590	
Utbildning på andra stadiet	895	21*	21	3	3
Studerande per anställd		716		4 380	

*På andra stadiet inkluderar hälsovårdarvakanserna både finska och svenska.

* *Läkarvakanser inkluderar både finska och svenska

Källa: Presentation av välfärds- och hälsosektorns familje- och socialtjänster 17.3.2022.

Under 2021 var hälsovårdare på grund av coronapandemin tvungna att utföra andra hälsovårdsuppgifter, varför tillgången till hälsovårdarnas tjänster var dålig. Den centraliserade skol- och studerandehälsovårdens handlednings- och rådgivningstelefon erbjöd någon slags möjlighet till kontakt under den nämnda tiden. Elever och studerande vill i regel ha tjänsterna på läroinrättningen, varvid det har funnits tidsperioder under vilka en hälsovårdare inte har funnits tillgänglig.

Till skolläkaren på den egna skolan kommer man behovsbaserat inom cirka 2–3 veckor och till det centraliserade verksamhetsstället inom cirka 1–2 veckor (i synnerhet klienter inom elev- och studerandehälsovården). I brådskande fall kan vård fås snabbare. Med anledning av coronapandemin har skolläkare flyttats till andra uppgifter inom hälso- och sjukvården, varför ansvarsområdena för de läkare som fortsatt arbeta på läroinrättningar har ökat. Hälsovårdarnas frånvaro på skolorna har haft en negativ inverkan på smidigheten i läkarens arbete, eftersom man kommer till läkarmottagningen efter en kontroll, som utförs av hälsovårdaren.

Uppfostrings- och familjerådgivning, familjesocialarbete och rehabiliteringstjänster för barn

Familjerådgivningen är till för familjer som behöver samtalsstöd och hjälp i föräldraskap, uppfostering och konfliktsituationer eller som är oroad över barnets beteende och sinnesstämning. Under 2021 startades en uppfostnings- och familjerådgivningstjänst för föräldrar till 13–17 år gamla unga, där man samarbetar med ungdomspolikliniken Nupoli och elev- och studerandehälsovården. Vid familjerådgivningen finns 25 tillsatta psykologvakanser och två tidsbegränsade vakansfria psykologtjänster. Om tidsfristerna för tillgången till familjerådgivningstjänsterna bestäms i socialvårdslagen. Tillgång till tjänsten har under tidsfristen för 2021 fått inom tre månader från kontakten. Under 2021 uppgick familjerådgivningens totala antal klienter till 3 558 och inom klientarbetet förverkligades 17 306 kontakter. Kontakterna inom klientarbetet har ökat med 14 procent jämfört med 2020.

Till familjesocialarbetet hör familjearbete, hemtjänst, familjerådgivning, tjänsten MONIKU för flerspråkiga familjer samt skilsmässotjänster för barnfamiljer. Familjesocialarbetets mål är att stödja en smidig vardag för familjerna. Under 2021 uppgick antalet klienter inom familjesocialarbetet till 3 716 och kontakterna inom klientarbetet till 32 256. Kontakterna inom klientarbetet har ökat med 15 procent jämfört med 2020. Köbildning har skett inom bedömning av vårdbehov och man strävar efter att bearbeta den genom att effektivisera verksamheten och de tilläggsvakanser man har fått.

Rehabiliteringstjänsterna för barn erbjuder psykologhjälp för barn under skolåldern. Inom rehabiliteringstjänsterna för barn finns 11 tillsatta psykologvakanser, varav en svenskspråkig psykologvakans har tillsatts som köptjänst. Arbetet genomförs i intensivt samarbete med rådgivningen och småbarnsfostran. Tillgång till tjänsten har under 2021 fått i genomsnitt inom två månader från kontakten.

Ungdomspolikliniken Nupoli erbjuder unga stöd och hjälp

Ungdomspolikliniken erbjuder unga stöd och samtalshjälp med problem med anknytning till psykisk hälsa, rusmedelsanvändning, spel och hur fritiden tillbringas. Vid Nupoli arbetar två psykologer, 13 sjukskötare, en handledare och en serviceansvarig. Nupolis psykologer gör inga psykologiska undersökningar.

Antalet patientkontakter vid Nupoli minskade med 13 procent jämfört med det första coronapandemiåret 2020, men var högre än året innan pandemin, 2019. Vårdperioderna för ungdomar förlängdes och en delorsak till detta var svårigheterna inom ungas stödnätverk, såsom skolor och hobbyer, att ordna stöd för unga på det vanliga sättet.

Barnpsykiatriska enheten erbjuder specialtjänster för barnfamiljer

Den barnpsykiatriska enheten är en del av specialtjänsterna för barnfamiljer i Esbo. Enheten bedömer, observerar, undersöker och vårdar barn i förskole- och lågstadieåldern i Esbo samt deras familjer när barnet har betydande problem med psykisk hälsa och beteende. Primärt kommer patienter till enheten på grund av problem med uppmärksamhet och koncentration samt neuropsykiatriska problem. Arbetet är tidsbundet och fokus ligger på barnens och familjernas behov. Enhetens tjänst omfattas av den icke-brådskande vården, vars vårdgaranti uppgår till tre månader.

Barnpsykiatriska enheten kunde efter juli 2021 inte ta emot nya klienter före februari 2022, detta på grund av rekryteringsproblem och brist på arbetskraft. Sedan sommaren har det saknats 30–49 procent vårdpersonal. Under nedstängningen stöttades många elever inom läroinrättningarna som hade haft behov av barnpsykiatrisk hjälp och vård. Enligt elev- och studerandevården borde servicestigen för barn och unga med neuropsykiatriska symptom vara smidig och känd för alla. Enhetens totala antal klienter var 998, vilket är betydligt lägre än 2020 års klientantal på 1 387 och något lägre än 2019 års klientantal om 1 043.

Vid enheten finns åtta psykologvakanser, varav två vakanser har tillsatts normalt och en vakans har tillsatts tidsbegränsat med servicechefens tjänst. Det förekommer utmaningar med rekryteringen av psykologer och icke-tillsatta vakanser strävar man efter att tillsätta tidsbegränsat med andra professionella, såsom ergoterapeuter. Två sjukskötarevakanser har tillsatts.

Det råder en nationell brist på barnpsykiatriker och enhetens läkarresurs har i sin helhet ordnats som köptjänst. Via köptjänster har man fått 2,5 läkarresurser. Vid enheten finns fyra läkarvakanser och en överläkarvakans, som inte heller har tillsatts. Enligt data för mars 2022 lyckas man sannolikt rekrytera en tjänsteläkare.

Revisionsnämndens slutsatser

Coronapandemin har orsakat ett ökat servicebehov inom mentalvården för barn och unga, och orsakat köbildning inom tjänsterna. Korrigeringen av de negativa effekterna av pandemin förutsätter extra satsningar på tjänsterna för barn, unga och familjer.

Social- och hälsovårdsnämnden har betonat att verksamhetsförutsättningarna för rådgivningen, missbrukstjänsterna för unga och mentalvård för barn måste tryggas, och har konstaterat att detta även stöder målet att minska behovet av de tyngre tjänsterna inom barnskyddet.

Bristen på arbetskraft inom välfärds- och hälsosektorn samt sektorn för fostran och lärande belastar arbetsgemenskaperna inom mentalvården för barn och unga, och syns i arbetstagar- nas ork i arbetet och personalomsättningen.

Barnpsykiatriska enheten tog inte emot nya klienter på grund av personalbristen och problemen med rekrytering, vilket försvårade det effektiva ordnandet av verksamheten. Revisionsnämnden är orolig med anledning av fördröjningen i barns tillgång till vård och kontinuiteten i vården, eftersom det ur perspektivet för barns utveckling är av högsta prioritet att familjerna får hjälp i rätt tid. Till exempel borde man få experthjälp med neuropsykiatriska problem i ett så tidigt skede som möjligt.

Stadens sektor för fostran och lärande samarbetar med elev- och studerandevården då välfärdsområdet tar över lev- och studerandevården. Revisionsnämnden är orolig över separationen av skolorna och elev- och studerandevården, då tjänsterna i fortsättningen ordnas och produceras vid två organisationer. Redan nu har man konstaterat ett otillräckligt antal sakkunniga, såsom kuratorer och psykologer, vid skolorna.

Revisionsnämndens rekommendation

Man måste trygga ett tillräckligt utbud av mentalvård för barn och unga. Staden bör svara på det under coronapandemin ökade servicebehovet innan tjänsterna överförs till välfärdsområdet.

3.2 BARNSKYDD

Barnskyddslagen styr på detaljnivå verksamheten för barnskyddet. Barnskyddstjänster enligt barnskyddslagen är öppen vård, brådsökande placering, omhändertagande, vård utom hemmet, eftervård och annat stöd till familjer. Förebyggande barnskyddsarbete är särskilt stöd inom kommunens basservice, till exempel på mödra- och barnrådgivningen och i den övriga hälso- och sjukvården, inom småbarnspedagogiken, på familjecentren, inom undervisningen och inom ungdomsarbetet.

Om anmälningsskyldigheten gällande barnskydd regleras i § 25 i barnskyddslagen. I lagen listas de instanser som har skyldighet att göra en barnskyddsanmälan, om de i sina uppdrag har fått kännedom om ett barn, vars behov av vård och omsorg, förhållanden som äventyrar utvecklingen eller barnets eget beteende förutsätter utredning av ett eventuellt behov av barnskydd.

Uppgiften för socialarbetare inom barnskyddet är att övervaka och förverkliga genomförandet av barnets intresse. Barnskyddslagen reglerar genomförandet av barnets deltagande i barnskyddet. Vid förverkligande av barnskyddet måste man utreda barnets önskemål och åsikt samt ta dessa i beaktande på det sätt som barnets ålder och utvecklingsnivå förutsätter. För barn i vård utom hemmet ska tryggas viktiga, kontinuerliga och trygga människorelationer ur perspektivet för hans utveckling.

Vid sitt sammanträde i februari 2022 behandlade stadsstyrelsen fullmäktigeinitiativ beträffande Esbos barnskyddsverksamhet. Enligt svaret från sakkunniga inom välfärds- och hälsosektorn satsar man på tjänster med låg tröskel, så att behovet av tyngre tjänster minskar. Beslut som fattas inom barnskyddet kan överklagas och klienterna får information om möjligheten att söka ändring, i synnerhet i situationer där klienterna är missnöjda med servicen som de har fått.

Barnskyddsklientenskap inom öppenvård, vård utom hemmet och eftervård

Beslutet om att inleda bedömningen av servicebehovet av klientenskap inom barnskyddet och utredning av behovet av barnskydd ska göras inom sju arbetsdagar. I brådsökande situationer ska bedömningen göras omgående. I bedömningen av servicebehovet bedöms behovet av barnskydd, och bedömningen ska göras inom tre månader från inledningen. Inom barnskyddet ska varje klient ha en giltig klientplan. I samband med bedömningen av servicebehovet dirigeras klienter aktivt till Ungdomspolikliniken Nupoli och man avtal om eventuella gemensamma möten.

Öppenvårdens stödåtgärder inleds om uppväxtförhållandena eller barnet själv äventyrar barnets hälsa eller utveckling. Som stöd för öppenvården kan man vid sidan av tjänsterna i enlighet med socialvårdslagen ordna till exempel intensifierat familjearbete, familjerehabilitering dygnet runt, gruppfunktioner och boendeträning. Om stödåtgärder inom öppenvården inte är lämpliga, möjliga eller tillräckliga, måste barnet omhändertas. Barnet kan emellertid omhändertas endast om vård utom hemmet bedöms vara barnets bästa.

Vård utom hemmet avser omsorg och fostran av ett barn som omhändertagits, placerats brådsökande eller placerats tillfälligt enligt förvaltningsdomstolens beslut. Vården utom hemmet kan ordnas som familjevård hos en fosterfamilj eller som anstaltsvård på ett barnhem, skolhem eller annan barnskyddsanstalt. Barn som är i omedelbar fara eller på annat sätt i behov av brådsökande placering och vård utom hemmet kan placeras brådsökande. Det kan också krävas brådsökande placering om vårdnadshavarna tillfälligt är oförmögna att ta hand om sitt barn eller om barnet själv allvarligt äventyrar sin hälsa eller utveckling. Brådsökande placering görs på viss tid (30 dagar).

Barnskyddets eftervård är stöd som ges efter placeringen. Beroende på barnets ålder och situation kan eftervården stöda hela familjen efter att barnet flyttat hem eller stöda en ung person i

självständighetsprocessen. Eftervården är alltid frivillig och stöd kan fås ända till 25 års ålder. När klientskapet inom barnskyddets öppenvård upphör, följs klientens situation inte längre upp.

Arbete i arbetspar, chefens stöd och nätverksarbete är en väsentlig del av barnskyddsarbetet

Inom barnskyddets socialarbete finns 80 vakanser, varav sju enligt situationen i februari 2022 inte har tillsatts. En del av arbetstagarna arbetar deltid. Inom öppenvården finns 30 klienter per socialarbetarvakans, inom familjevården 32 och inom anstaltsvård 33. Omsättningen på och rekryteringen av personalen är en stor utmaning både inom socialarbetet och barnskyddets tjänster. Esbo konkurrerar med övriga städer om kompetenta socialarbetare och socialhandledare.

Arbete i arbetspar, chefens stöd och nätverksarbete är tillsammans med övriga myndigheter och familjens närstående nätverk en väsentlig del av barnskyddsarbetet. Inom Esbo stads barnskydd ordnas regelbundet utbildning gällande barnskyddslagen och om begränsningsbeslut ordnas utbildningar separat. Dessutom har personalen inom barnskyddet möjlighet att konsultera barnskyddets jurist. Inom barnskyddet verkar även en mångprofessionell expertgrupp inom barnskyddet, som socialarbetaren kan konsultera vid behov.

Barnskyddets kumulativa klientantal har ökat inom familjevården och sjunkit inom anstaltsvården

Antalet barnskyddsanmälningar har sjunkit under coronapandemin och skolornas distansundervisning. Under 2021 inkom 7 204 anmälningar, under 2020 inkom 7 249 anmälningar och under 2019 inkom 7 609 anmälningar. Antalet brådskande placeringar uppgick till 230 och nya omhändertaganden till 93. I vård utom hemmet fanns 782 barn och unga. Det totala antalet klienter inom barnskyddet har jämfört med 2020 sjunkit med närmare åtta procent. Barnskyddets kumulativa klientantal har ökat inom familjevården och sjunkit inom anstaltsvården. Inom familjevården är ökningen i enlighet med strategin, eftersom familjevården är det primära alternativet till vård utom hemmet. Ökningen av antalet klienter inom eftervården beror på en lagändring, där åldersgränsen för eftervården ökade från 21 år till 25 år. Olika kriser och samhällsliga förändringar har synts fördröjt inom barnskyddets tjänster, varför coronapandemins inverkan på antalet klienter inom barnskyddet ännu inte kan fastställas med säkerhet. Det ökade antalet klienter inom familjesocialarbetet har bidragit till ett lägre antal klienter inom barnskyddet.

De vanligaste orsakerna till klientskap inom barnskyddet är rusmedelsanvändning eller annat beroende hos den som är ansvarig för fostran, allvarliga bråk och/eller kommunikationsproblem inom familjen, barnets olagliga verksamhet, våld inom familjen, barnets rusmedelsbruk och barnets psykiska hälsotillstånd. De vanligaste orsakerna till omhändertagande var äventyrande av barnets åldersanpassade utveckling, barnets självdestruktiva beteende, barnets psykiska hälsotillstånd, barnets bruk av rusmedel eller annat beroende samt barnets stora behov av hjälp.

Beslut som fattas inom barnskyddet kan överklagas

Beslut som fattas inom barnskyddet kan överklagas och det går att söka ändring av dem, beroende på beslutet, antingen hos social- och hälsovårdsnämndens sektion för individärenden eller hos förvaltningsrätten. Om ett barn som fyllt 12 år eller hans vårdnadshavare motsätter sig omhändertagandet, avgörs ärendet i förvaltningsrätten. Under 2021 lämnades 53 ansökningar in till förvaltningsrätten. Enligt välfärds- och hälsosektorn upphävs få av besluten i förvaltningsrätten. Inom Esbos barnskydd görs sammanlagt cirka 30–50 anmärkningar eller klagomål per år. Enligt social- och patientombudsmannens rapport inkom 2019 totalt 78 kontakter med anknytning till barnskyddet. Motsvarande siffra för 2020 var totalt 82 och för 2021 totalt 31. Enligt rapporten tar klienterna kontakt för att få information om sina rättigheter i barnskyddsärenden eller då de ibland upplever att barnskyddet är partiskt i vårdnadstvister, oftast till fördel för kvinnan. De övervakande myndigheternas avgöranden går alltid igenom med de personer som har handlagt ärendet.

Enhetskostnaderna för vårddygnet inom vård utom hemmet har ökat med 2,2 procent jämfört med 2020. Köpta tjänster inom vård utom hemmet har konkurrensutsatts och konkurrensutsätts tillsammans med kommunerna i Nyland. I kostnaderna för anstaltsvård syns en ökning i behovet av krävande anstaltsvård. I Esbo strävar man efter att påverka kostnaderna genom att utveckla kundhandledningen och öka andelen familjevård. Man är i färd med att öka anstaltsvård i form av stadens egen verksamhet. Stadens nya enhet för egen service inledde sin verksamhet i december 2021.

Revisionsnämndens slutsatser

I barnskyddsärenden är barnets bästa primärt. Inom barnskyddsarbetet är teamarbete och nätverksarbete med barnets närstående nätverk viktigt. Tillräckligheten i utbudet av tjänster med låg tröskel hjälper till att minska behovet av specialtjänster. Enligt barnskyddslagen är familjevård den primära formen av vård utom hemmet. Man är i färd med att öka mängden anstaltsvård som erbjuds som stadens egen verksamhet.

Revisionsnämndens rekommendation

Öppenvårdens stödåtgärder måste ökas, så att de kan erbjudas till familjerna på ett sätt som motsvarar behovet.

3.3 VERKSTÄLLANDE AV REFORMEN AV LÄROPLIKTSLAGEN

Den nya läropliktslagen trädde i kraft i början av augusti 2021. I led med reformen av läropliktslagen fortsätter läroplikten tills eleven fyller 18 år eller då den läropliktige har avlagt studentexamen eller en yrkesexamen, eller en utländsk utbildning som motsvarar dessa. Studier på andra stadiet blev kostnadsfria för unga som omfattas av den utvidgade läroplikten. Alla som slutför den grundläggande utbildningen har skyldighet att söka till andra stadiet eller utbildningar i övergångsskedet. Målet med utvidgandet av läroplikten är att höja utbildnings- och kompetensnivån på alla utbildningsstadier, minska inlärningsskillnaderna samt öka den utbildningsmässiga jämlikheten, jämställdheten samt barns och ungas välbefinnande.

Med tanke på reformen av läropliktslagen är de centrala aktörerna inom Esbo stad resultatenheter för finskspråkig utbildning på andra stadiet och ungdomstjänster samt de svenskspråkiga utbildningstjänsterna inom sektorn för fostran och lärande. Utvidgandet av läroplikten påverkade styrningen av den grundläggande utbildningen och utbildning på andra stadiet, utvecklingen av boendekommunens handlednings- och övervakningsansvar, upphandlingen av läromaterial och datorer, reformen av utbildningar som förbereder inför examen samt trygghet av nödvändiga studieplatser för alla studerande.

Läroplikten kan genomföras inom yrkesutbildning, gymnasieutbildning, utbildning i övergångsskedet, genom att delta i studentexamen, utbildning på folkhögskola riktad till läropliktiga samt utbildning som bereder inför arbete och självständigt liv, som är riktad till studerande som behöver krävande särskilt stöd. En del av utbildningen i enlighet med läroplikten ordnas i Esbo stads externa läroinrättningar, såsom för yrkesutbildningens del i Omnia och Prakticum. Ansvaret för att ordna utbildning för studerande som behöver krävande särskilt stöd åligger yrkesutbildningarna Live och Optima. Med den nya läropliktslagen 1.8.2022 kommer också utbildning som handleder för examensutbildning (HUX) och ersätter de tidigare utbildningsformerna i övergångsskeden, det vill säga årskurs 10 samt utbildning som handleder för yrkesutbildning och som förbereder för gymnasieutbildning. HUX-utbildningen och dess innehåll behandlas närmare i kapitlet om Omnia.

Enligt den nya läropliktslagen ansvarar boendekommunen för de läropliktiga unga som efter den grundläggande utbildningen inte kommer in på eller söker sig till vidareutbildning. Boendekommunens uppgift är att inom två månader från att handlednings- och övervakningsansvaret börjar anvisa den läropliktige en studieplats, om den läropliktige inte har börjat en utbildning efter den grundläggande utbildningen. Processen med att anvisa en studieplats omfattar ett diskussionstillfälle med den läropliktige och hans vårdnadshavare. Om den studerande inte inleder studier vid läroinrättningen, kan hen inom en månad anses ha avslutat studierna. Därefter återgår den studerande till boendekommunens ansvar. Under hösten 2021 ackumulerades cirka 60 anmälningar om läropliktiga utan studieplats. Majoriteten av de unga anvisades till utbildning i början av hösten och man ordnade åtta diskussionstillfällen. Majoriteten av anvisningarna av studieplatser gick till förberedande utbildning inför yrkesutbildning i Omnia.

Procentandelen studerande som sökte sig till fortsatt utbildning efter den grundläggande utbildningen har årligen legat på en hög nivå, cirka 98 procent. I Esbo slutför årligen cirka 3 000 unga den grundläggande utbildningen. Anvisning av studieplatser i led med lagens ikraftträdande har inte särskilt speglats i Esbos gymnasieskolor tack vare det höga medelvärdet vid intagningarna. Förutsättningarna för intag till finskspråkigt och svenskspråkigt gymnasium är i Esbo ett medelvärde på minst 7,0. Det realiserade medelvärdet i den gemensamma ansökan för 2021 till den finskspråkiga gymnasieutbildningen var 7,67 (7,83 år 2020). År 2021 var det lägsta medelvärdet till den svenskspråkiga utbildningen 7,67 (8,17 år 2020). Antalet nybörjarplatser inom gymnasieutbildning har ökats, men detta har ännu inte sänkt intagningsmedelvärdet i betydande utsträckning.

Revisionsnämndens slutsatser

I led med utvidgandet av läroplikten blev studier på andra stadiet kostnadsfria för unga som omfattas av den utvidgade läroplikten. I led med reformen blev det obligatoriskt att söka till studier och detta övervakas i synnerhet av de ungas vårdnadshavare och gymnasieskolornas studiehandledare.

I Esbo har resultatenheterna för utbildning på andra stadiet och ungdomstjänsterna samt de svenskspråkiga bildningstjänsterna ansvar för de läropliktiga unga, som efter den grundläggande utbildningen inte kommer in på eller inte söker sig till fortsatt utbildning. I Esbo har man för anvisning av studieplats och handledning av unga till utbildning skapat en process, i vilken man utnyttjar ett mångprofessionellt samarbete med bland annat det uppsökande ungdomsarbetet och barnskyddet. Målet är att alla unga ska skaffa sig en examen på andra stadiet.

Intagningsmedelvärdet för gymnasier i Esbo håller fortsatt en hög nivå, även om man varje år ökar antalet startplatser till gymnasieutbildning. I Esbo söker sig cirka 75 procent av de finskspråkiga och 84 procent av de svenskspråkiga unga som slutför den grundläggande utbildningen i första hand till gymnasieutbildning. Inom den finskspråkiga gymnasieutbildningen reserveras platser för cirka 66 procent av åldersklassen och inom den svenskspråkiga för cirka 65 procent av åldersklassen. Till Esbos gymnasieskolor söker sig studerande också från andra kommuner. Revisionsnämnden framför sin oro över tillräckligheten i antalet gymnasieplatser i förhållande till det ökade behovet av gymnasieplatser i den växande staden.

Revisionsnämndens rekommendation

Esbo stad ska se till tillräckligheten i antalet gymnasieplatser, så att den motsvarar behovet hos unga i Esbo.

3.4 KULTURTJÄNSTER

Resultatenheten för kultur baserar sin verksamhet på Berättelsen om Esbo och riktlinjerna i dokumentet KulturEsbo 2030. Kulturenheten svarar för stadens kulturutbud och kulturella profil samt producerar och koordinerar fritidstjänster. Kulturenheten stärker en positiv stadsbild och styr projekt och evenemang inom kulturen. Kulturenheten möjliggör informationsanskaffning, självutveckling och hobbyverksamhet för invånarna.

I led med stadens organisationsreform överfördes resultatenheten för kultur från bildningssektorn till det nya resultatområdet för livskraft. Kulturenhetens serviceområden är stadsbiblioteket, stadsmuseet, stadsorkestern, evenemangs- och kulturtjänsterna samt kulturens samarbets-tjänster. Dessutom ansvarar resultatenheten för strategi- och utvärderingsarbetet samt bereder kulturnämndens understöd och samarbetsprinciper tillsammans med samarbetsparter. Restriktions- och stängningsåtgärderna försvårade utbudet av kulturtjänster under 2021.

Stadsdans i Hagalund

Foto: Jussi Helimäki

Esbo genomför en stor del av sina kulturtjänster i samarbete med konst- och kulturaktörer i form av partnerskap. Resultatenheten för kultur har cirka 20 konst- och kultursammanslutningar som partner, varav de största är konstmuseistiftelsen Emma och Esbo Stadsteaterns stiftelse. Partnerskapen omfattar dessutom andra museer, teatrar och festivaler.

Till kulturnätverket hör fler än 80 föreningar och sammanslutningar, som uppbär projekt- och utvecklingsstöd, samt cirka 20 läroinrättningar inom grundläggande konstutbildning. Dessutom delar kulturnämnden ut olika konstanslag för konstnärligt arbete.

Ett av de främsta målen för 2021 var utveckling av tjänster genom delaktighets- och interaktionsarbete med invånare och kunder. Till exempel har Lippulaivabiblioteket planerats tillsammans med invånare genom olika webbenkäter och verkstäder. Invånarna har tillfrågats om önskemål gällande bibliotekets tjänster, kundtjänst, ljudlandskap, tidningar att välja mellan på biblioteket samt namngivning av bibliotekets lokaler. Familjer har beaktats i planeringen av biblioteket, och perspektiv för barn och unga vad gäller biblioteket har samlats in i verkstäder, som ordnats i Esboviken.

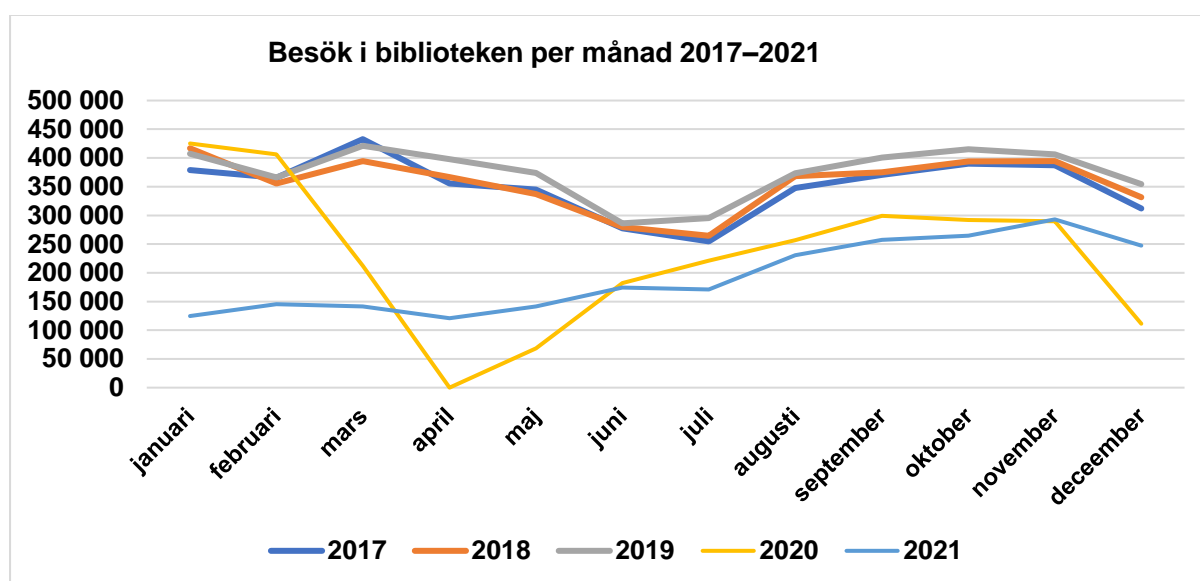
Kundnöjdheten gällande kulturtjänsterna följs upp och mäts med kundupplevelsemätningar och med hjälp av respons, som fås i kundkontakter.

Coronapandemins inverkan på kulturtjänsterna

Coronapandemin och sammankomstrestriktionerna som tillsatts med anledning av den har i betydande utsträckning påverkat verksamheten och ekonomin för resultatenheten för kultur. Under januari–maj 2021 var museilokaler och kulturhus stängda för allmänheten, och bibliotekstjänsterna var begränsade till hämtning av material och snabba ärenden. Tapiola Sinfonietta framförde

sin säsongskonsert genom streaming ända till slutet av maj. Tjänster för kulturförbrukning och kulturkedjebesök har genomförts på webben i form av distanstjänster och utomhustillfällen. Restriktionerna försvårade verksamheten även resten av 2021. Antalet besökare på biblioteket och vid konst- och kultursammanslutningarnas evenemang har till följd av restriktionerna under coronapandemin sjunkit betydligt sedan 2019. Resultatenheten för kultur har varit en del av Esbos resurspool, via vilken man har hittat arbete åt personer för vilka distansarbete inte har varit möjligt med anledning av arbetets natur. Kulturnämnden har beviljat olika typer av stöd till konst- och kulturaktörer för att lindra de ekonomiska förlusterna, som coronarestriktionerna har orsakat. I led med coronapandemin har man vid resultatenheten för kultur aktivt utvecklat digitala kulturtjänster och -funktioner.

I följande diagram presenteras besöksantalen vid biblioteket under åren 2017–2021. De mest populära besöksperioderna på biblioteket före coronapandemin har årligen varit på vårvintern och hösten. Under coronaåret 2021 uppgick antalet besök till totalt 2 312 057, och besöksantalen ökade på hösten.

Källa: Esbo kulturtjänster 3/2022.

Biblioteks nätet består av distriktsbibliotek och närbibliotek som kompletterar dem

Esbo stads biblioteks nät består av distriktsbibliotek och närbibliotek som kompletterar dem. Den jämlika tillgängligheten till bibliotekstjänsterna kompletteras med biblioteksbil- och hemtjänsterna. I slutet av 2021 hade fyra distriktsbibliotek och 13 närbibliotek verksamhet i Esbo. På våren 2022 färdigställdes Lippulaivabiblioteket, som är det femte distriktsbiblioteket.

En granskning av bibliotekens servicenätverk har satts upp som en åtgärd inom produktivitet- och anpassningsprogrammet Ett ekonomiskt hållbart Esbo. Den önskvärda besparingen på årsnivå är 1,1 miljoner euro. I slutet av 2020 behandlade kulturnämnden biblioteks nätutredningen, i samband med vilken man diskuterade allmänna principer och kriterier för utvecklingen av nätverket av närbibliotek. I utredningen är de främsta kriterierna för närbibliotekets behov bibliotekets och verkningsområdets avstånd till distriktsbiblioteket samt invånarantalet i verkningsområdet. Andrahandskriterierna omfattar antalet barn i åldern 0–16 år och antalet invånare med annat modersmål än finska, svenska eller samiska inom bibliotekets verkningsområde.

I samband med beslutet att stänga Sökö bibliotek i oktober 2021 förutsatte kulturnämnden att man i området söker fram en lokal för ett ärendehanteringsbibliotek i stil med Pikkulaiva bibliotek. Den

bedömning av förhandverkningarna av stängningen av Bredvik och Sökö närbibliotek som kultur- nämnden förutsätter, presenterades i kulturnämnden i december 2021.

Finlandsmodellen för hobbyverksamhet möjliggör aktiviteter för alla barn och unga

Kulturens samarbetstjänster startar och samordnar Hobbystigen i Esbo enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Det ska vara möjligt för alla barn och unga att i samband med skoldagen ha en angenäm, gratis aktivitet. Ett pilotförsök ordnades vårterminen 2021 och projektets första fas genomförs läsåret 2021–2022. Staden fick 53 000 euro i stöd för pilotförsöket och 500 000 euro i stöd för läsåret 2021–2022.

När projektet startat fylldes hobbygrupper på olika håll i Esbo snabbt. Hobbystigens utbud kompletterar den befintliga verksamheten, bland annat med digitala hobbyer, som önskats av ungdomarna. På hösten startades 50 grupper. Hobbystigen har genomförts i samarbete med idrotts- tjänsterna och de finsk- och svenskspråkiga bildningstjänsterna. Hobbystigen har planerats i synnerhet för de cirka 5 000 barn och unga, som inte har hobbyer. Målet är att etablera mångsidig hobbyverksamhet som en del av kommunernas tjänster för barn och unga. I Esbo bygger man under den nuvarande projektfinansieringen gemensamma, bestående verksamhetssätt med ett omfattande tväradministrativt samarbete och mellan sammanslutningar som producerar hobby- verksamhet, för att etablera projektets verksamhetssätt och verkningens kontinuitet. För bidrag i enlighet med Finlandsmodellen för hobbyverksamhet har man reserverat statlig finansiering för läsåret 2022–2023.

Revisionsnämndens slutsatser

Coronapandemin och sammankomstrestriktionerna har under 2020 och 2021 i oerhört stor utsträckning påverkat kulturtjänsternas funktioner. Beviljande av coronabidrag till konst- och kulturaktörer i Esbo har varit viktigt i den rådande situationen. Under tiden som coronapandemins restriktionsåtgärder gällde, har en del av kulturpersonalen sysselsatts via personalens resurs- pool i andra uppgifter inom staden.

Biblioteket är en betydande närservice för invånarna. För att trygga invånarorienteringen har man identifierat ett behov av såväl mångsidiga distriktsbibliotek som mindre närbibliotek. Revisionsnämnden lyfter fram Pikkulaiva bibliotek som ett positivt exempel på pilotförsök med när- biblioteksmodellen som är innovativt och utnyttjar digitalisering.

Syftet med projektet Hobbystigen i Esbo är att möjliggöra kostnadsfri hobbyverksamhet för alla barn och unga på den egna skolan eller i närheten av den. Projektet Hobbystigen i Esbo är viktig och man vill följa upp dess framskridande. Revisionsnämnden anser att kontinuiteten för Hobbystigens verksamhet är viktig även efter att projektfinansieringen upphör.

Revisionsnämndens rekommendationer

I utvecklingen av biblioteks nätverket måste hänsyn tas till invånarorienteringen. För att betjäna olika användargrupper behövs både distriktsbibliotek, mindre närbibliotek och ärendehanteringsbibliotek.

I utvecklingen av bibliotekstjänsten måste man vid sidan av den traditionella bibliotekstjänsten även ta hänsyn till perspektivet för digitalt serviceutbud och kundernas förändrade behov i led med digitaliseringen.

Verksamhet i enlighet med de goda praxis som har skapats under projektet Hobbystigen i Esbo ska i mån av möjlighet fortsättas även efter att projektet upphör.

3.5 TILLRÄCKLIGT UTBUD AV HÄLSO- OCH SJUKVÅRD OCH ÖVERVAKNING AV VÅRDGARANTIN

Tillgången till primärvård (vårdgaranti) regleras av 51 § i hälso- och sjukvårdslagen. Vårdgarantin tryggar kommuninvånarnas tillgång till vård inom en lagstadgad tid. Enligt vårdgarantin ska kommuninvånarna omedelbart få kontakt med hälsovården under kontorstid på vardagar. En bedömning av vårdbehovet ska göras av en hälsovårdsexpert senast på den tredje vardagen efter att patienten tog kontakt. Icke-brådskande vård ska ges inom tre månader. Icke-brådskande vård inom mun- och tandvården ska ges inom sex månader.

Enligt det riksomfattande tillsynsprogrammet för social- och hälsovården 2021–2022 utövar regionförvaltningsverken tillsyn över tillgången till icke-brådskande vård inom primärvården. Regionförvaltningsverket i Södra Finland har 22.6.2021 och 13.12.2021 begärt utredningar av Esbo stad om situationen för möjligheten till omedelbar kontakt med primärvården och tillgången till icke-brådskande vård samt åtgärder som vidtagits för att förbättra situationerna.

3.5.1 HÄLSÖSTATIONER

Tillgången till icke-brådskande vård varierar enligt hälsostation och coronapandemiläget

Till hälsostationerna hör både brådskande och icke-brådskande hälso- och sjukvårdstjänster på basnivå. Den brådskande vården genomförs inom ramen för hälsostationernas öppettider på hälsostationerna och på dygnets övriga tider vid och av samjouren i Jorv. Den icke-brådskande vården genomförs på hälsostationerna.

Inom hälsostationsverksamheten produceras tjänsterna i Esbo enligt mångproducentmodellen. Tjänster produceras både av staden och som köptjänster. Staden har åtta egna hälsostationer, en köptjänststation i Mattby och två servicesedelstationer i Esbo centrum. Servicesedeln för hälsostationer är stadens förbindelse till att hälsostationstjänster kan fås vid vissa privata hälsostationer. Cirka 10 600 personer har valt servicesedeln för hälsostationer. Dessutom tillämpas servicesedel för privata läkarbesök i Esbo. Servicesedeln för läkarbesök är avsedd för Esbobor, som utgående från en bedömning av vårdbehov utförd av en av stadens arbetstagare har behov av ett läkarbesök, men inte ett långsiktigt vårdförhållande.

I Esbo har man för hälsostationsverksamheten satt upp ett bindande resultatmål, enligt vilket patienten ska få komma till läkarens icke-brådskande mottagning (T3, d.v.s. den tredje bokningsbara lediga tiden) inom 28 dygn. Målet uppnåddes inte under 2021. Den hälsostationsspecifika tillgången till icke-brådskande vård har enligt följande tabell i december varierat mellan 3–90 dygn mellan olika hälsostationer. I slutet av året försämrades tillgången till vård även vid köptjänststationerna, eftersom serviceproducenterna deltog i pandemiarbetet genom att ta emot coronapositiva personer i sina egna lokaler. Tillgången till brådskande vård har genomförts utan problem.

Hälsostationernas tidbokningsböcker har varit öppna i 5–6 veckor åt gången och om man under denna tidsperiod inte har tider tillgängliga för alla patienter, har man som T3-tid markerat 90 dagar. Således speglar inte 90 dagar den verkliga tillgången till vård, utan är det avtalade markerings sättet. I slutet av 2021 tog man i bruk ett nytt verktyg för ledning med information, utgående från vilket man kunde bedöma att majoriteten av patienterna hade fått en mottagningstid för icke-brådskande vård inom en månad från bedömningen av vårdbehovet.

T3 månatligen Hälsostationerna i Esbo 2021	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
Iso Omena	90	90	90	90	77	90	90	90	90	90	90	90
Kalajärvi	39	76	90	61	90	90	72	74	61	69	70	50
Kilo	59	90	90	78	62	90	68	76	90	90	46	3
Stensvik	90	90	90	56	76	90	90	90	79	76	76	90
Alberga	60	90	90	68	63	74	80	90	90	90	90	90
Oma Lääkärisi Mattby (köptjänststation)	4	4	5	3	4	5	5	5	4	55	78	36
Samaria Esbo centrum	90	90	76	90	90	90	90	53	60	90	76	63
Hagalund	76	90	90	79	90	90	68	77	90	90	90	71
Terveyskeskus Mehiläinen Esbotorget (köptjänststation)	6	5	5	5	4	4	5	3	3	6	3	5
Terveystalo Esbotorget (köptjänststation)	6	5	5	5	6	6	6	6	6	6	4	5

Källa: <https://www.espo.fi/sv/varogaranti-i-halsostationer>.

Besök inom den öppna sjukvården (läkare och annan vårdpersonal)	2019	2020	2021	Förändring 2019 vs. 2021	Förändring 2020 vs. 2021
Besök	505 097	281 022	239 444	-44 %	-15 %
Telefonsamtal	334 826	427 032	444 460	28 %	4 %
E-kontakter	12 302	22 921	22 096	86 %	-4 %
Totalt	852 225	732 975	706 000	-14 %	-3 %

Källa: Vällfärds- och hälsosektorns verksamhetsberättelse 2021.

För att förbättra tillgången till vård har funktioner regionaliserats och teamhälsostationer pilottestats

Med anledning av coronapandemin har en vårdskuld ackumulerats inom den öppna sjukvården, som bland annat syns i form av en betydlig ökning av telefonkontakter vid hälsostationerna. Telefonverksamheten regionaliserades i mitten av augusti 2021 och vårdpersonalens resurs av köptjänstpersonal allokerades i betydande utsträckning till telefonarbetet. Varje hälsostation erbjuder både en brådskande och en icke-brådskande telefonlinje för invånarna i sitt eget område. Under hösten 2021 preciserade man på stadens webbplats för hälso- och sjukvårdstjänster anvisningarna för hur man söker sig till vård. Med åtgärderna har man nått en punkt där brådskande samtal hanteras under samma dag och gällande icke-brådskande samtal har man kunnat göra bedömningen av vårdbehovet senast den tredje vardagen efter att patienten tog kontakt. Enligt social- och hälsovårdsombudsmannens utredning 2021 gällde kontakterna om verksamheten på hälsostationerna ofta telefontjänster, svårigheter med att boka en tid på hälsostationen och felaktig behandling.

Bakgrunden till fördröjningen i tillgången till icke-brådskande vård har rapporterats orsakas av den dryga tillgången till personalresurser i relation till efterfrågan och i synnerhet bristen på läkare. Med anledning av utmaningarna med tillgången på läkare, lät man 2021 bli att budgetera läkarvakanser och den besparade budgetsumman användes till att rekrytera 20 nya sjukskötare. Av de befintliga 133 läkarvakanserna i september 2021 var cirka 26 vakanser icke-tillsatta. De icke-tillsatta läkarvakanserna har man strävat efter att tillsätta genom aktiv rekrytering och det under 2021 startade konceptet med karriärcoaching. Köptjänstläkare används som stöd i den egna verksamheten, tills läkarvakanserna har tillsatts. För 2022 budgeterades läkarvakanser fullständigt och utöver dem godkände stadsstyrelsen i december 2021 grundande av befattningar och tjänster för

tio nya hälsostationsläkare, tio nya sjukskötare och fem nya kontorssekreterare för hälsostationerna.

Med anledning av coronaviruspandemin genomfördes vården av infektionspatienter inom hälsostationsverksamheten centraliserat under januari–september 2021 vid Samaria hälsostation. I slutet av året utvidgades mottagningen av infektionspatienter till nästan alla hälsostationer. I och med att belastningen inom pandemivården har varierat, har man kunnat flytta sakkunnigpersonal från Esbos enhet för smittsamma sjukdomar till den öppna sjukvårdens serviceområde. Styrkan hos enheten för smittsamma sjukdomar har som mest uppgått till mer än 200 personer. När epidemi-situationen har förändrats, har en del av denna resurs flexibelt kunnat användas för att komplettera hälsostationernas personal även med icke-brådskande mottagningstider då kompetenserna har tillåtit det.

Vid Kilo hälsostation har man sedan mitten av november 2021 pilottestat ett koncept med en mångprofessionell teammodell, där man bland annat strävar efter tillgång till snabb vård och kontinuitet i vården. Man strävar efter att inleda vården av patienten i samband med patientens första kontakt och i mån av möjlighet slutföra vården under samma dag. Man har observerat att konceptet med teammodellen har förbättrat tillgången till vård vid Kilo hälsostation. På knappt två månader har man med det nya verksamhets sättet fått läkarnas och sjukskötarens mottagningstider, som mäts med T3-värdet, att sjunka till 0–5 dagar jämfört med tidigare 90 dagar. Iso Omena och Kalajärvi hälsostationer inleder teammodellverksamheten i mars 2022.

Hälsostationstjänsternas verksamhet följs upp och övervakas regelbundet

Egenkontrollplanen för den öppna sjukvården uppdateras årligen senast i slutet av juni och godkänns i ledningsgruppen för hälso- och sjukvårdstjänsterna. Egenkontrollplanen är ett dokument, i vilket man registrerar alla centrala åtgärder med vilka serviceproducenterna själva övervakar sina verksamhetsenheter, personalens verksamhet samt kvaliteten på tjänsterna som de producerar. I egenkontrollplanen avtalas förfaringsätten för att förebygga och korrigera risker, farliga situationer och kvalitativa brister som upptäcks i serviceverksamheten samt för att trygga kompetensen hos yrkeskunniga personer inom hälso- och sjukvården.

Hälsostationernas egen och köptjänsternas verksamhet följs upp på veckonivå vid sammanträdena för hälso- och sjukvårdstjänsternas ledningsgrupp. Kvaliteten på hälsostationstjänsterna mäts och följs upp bland annat med kundnöjdhet, tillgänglighet (T3), fördröjning i kontakten (telefonarbete), serviceproduktionens volym (antalet mottagningar per hälsostation), utvecklingen av mängden e-tjänster, specialsjukvårdens remisser samt laboratorie- och röntgenremisser.

Vid hälsostationerna används HaiPro-rapporteringssystemet för anmälan av ogynnsamma händelser och farliga situationer för att upptäcka och hantera processen för skadliga händelser samt arbetssäkerhetssystemet Hessu för att upptäcka och hantera anmälningar om arbetsolyckor, faror, hotfulla situationer och nära ögat-situationer. Dessutom tillämpar man en kvalitetsmätare för diabetesvård vid hälsostationerna, med hjälp av vilken man stationsvis följer upp genomförandet av schemalagda besök i enlighet med God medicinsk praxis-rekommendationen och vårdbalansen för diabetes. En tyngdpunkt för kvalitet och egenkontroll inom välfärds- och hälsosektorn 2021 har varit Esbobornas coronavaccinationer. Genomförandet av vaccinationerna var en central intervention, som främjar också klient- och patientsäkerheten.

Mångproducentmodellens serviceproducenter utarbetar även en egenkontrollplan och utöver tillsynen av den övervakar Esbo både lagligheten och avtalsenligheten för tjänsterna. Man har regelbundna möten med ansvarspersonerna för utkontrakterade hälsostationer och servicesedelstationer, månatligen om operativa frågor och strategiska möten kvartalsvis. Vid de månatliga mötena behandlas kundrespons och uppföljningsmätare. Dessutom har man regelbundna uppföljningsmöten med serviceproducenter av servicesedlar av engångsnatur.

3.5.2 MUNHÄLSOVÅRD

Icke-brådskande tjänster inom rimlig tid är utmanande

Tjänster inom munhälsovård ordnas för Esbobor av alla åldrar. Till tjänsterna hör hälsorådgivning och hälsokontroller, undersökning, förebyggande och behandling av munsjukdomar samt jour på vardagar. HUS ansvarar för kvälls-, natt- och veckoslutsjouren för munsjukdomar. Den specialiserade munhälsovården ordnas gemensamt för huvudstadsregionen i Helsingfors.

Inom munhälsovården ordnas tjänsterna enligt mångproducentmodellen. I Esbo finns 11 egna tandkliniker, fyra tandkliniker som hör till köpta tjänster och sex privata servicesedel-tandkliniker. Till munhälsovårdens köpta tjänster skickas klienten till exempel för akutmottagningens fortsatta vård. I början av 2021 utökades möjligheten att använda servicesedel till hela Esbo. Fram till september 2021 uppgick servicesedelbesöken till 3 545. Responserna från såväl serviceproducenterna som klienterna har varit bra. Den icke-brådskande vården för patienter som fått servicesedel genomfördes snabbare än som egen serviceproduktion.

Inom munhälsovårdens serviceproduktion har man inte nått upp till nivån för 2019, men antalet besök under 2021 var cirka 24 procent fler än 2020. I brådskande ärenden har man inom munhälsovården fått komma till mottagningen samma dag. Situationen för tillgång till tjänsterna är fortsatt svag, i synnerhet gällande vuxnas icke-brådskande undersökningsbesök och halvbrådskande vård, såsom när tänder går sönder. För icke-brådskande tandläkarundersökning för vuxna har man vid stadens tandkliniker under 2021 varit tvungen att vänta i genomsnitt i 98 dygn. Enligt statistiken för november har man varit tvungen att vänta på halvbrådskande vård i 95 dagar. Kallelserna till hälsokontroll för barn under skolåldern och 17-åringar var enligt statistiken för november sex månader försenade och kallelserna till barn i skolålder tre månader försenade i förhållande till måltidtabellen.

Väntetider för vuxna till tandläkarundersökning månatligen 2021	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
Esbo stads tandkliniker	*-	-	-	-	-	93	36	99	109	75	60	100

*Uppgifter om utfallet i januari–maj finns inte att tillgå. Källa: <https://www.espoo.fi/sv/halsa/mun-och-tandhalsovarden-tandvard/hur-betjanar-vi-dig-inom-tandvarden-i-esbo>.

Antalet klienter och besök 2019–2021	2019	2020	2021	Förändring 2019 vs. 2021	Förändring 2020 vs. 2021
Antal klienter	93 265	79 367	87 265	-6 %	10 %
Antal besök	230 555	172 988	214 003	-7 %	24 %

Källa: Välfärds- och hälsosektorns verksamhetsberättelse 2021.

De mest centrala utmaningarna inom munhälsovården är de låga såväl personal- som lokalresurserna, vilket försvårar invånarnas tillgång till vård. Befolkningen i Esbo har i flera år vuxit snabbare än resurserna inom hälso- och sjukvården. Dessutom använder en allt större del av befolkningen den offentliga munhälsovårdens tjänster, bland annat beroende på sänkningen av nivån på FPA-ersättningarna. Vårdbehovet ökar betydligt även av att befolkningen åldras med tänder och polariseringen av välbefinnandet. Tillgängligheten på personal, i synnerhet tandskötare, har varit en ännu större utmaning, men det har även varit svårt att rekrytera munhygienister. Detta försvårar det munhälsovårdens strategiska mål, som är satsningar på prevention och en ökning av arbetsfördelningen yrkesgrupperna emellan.

För att utveckla och effektivisera verksamheten, har vården prioriterats till den brådskande tandvården, undersökningar av barn och unga, såsom tredjeklassarnas hälsokontroller på munhygienistens mottagning, samt till patienter som behöver opereras och således kräver mer omfattande kompetens och patienter som behöver tjänster i stor utsträckning. Man har utökat den elektroniska

tidsbokningen med digitala tjänster och antalet samtal, som hanterades under januari–september har sjunkit med cirka 12 procent jämfört med nivån 2019. Köptjänsterna har kompletterats med munhygienistens tjänster. Dessutom har man hos tandläkarna tillämpat ett lokalt tilläggsarbetsavtal och rekryterat personal också för kvälls- och lördagsarbete.

Munhälsovårdens tjänster mäts med kvalitets- och verkningsmätare

Egenkontrollplanen för munhälsovården uppdateras årligen senast i slutet av juni och godkänns i ledningsgruppen för hälso- och sjukvårdstjänsterna. Inom munhälsovården används kvalitets- och verkningsmätare, med vilka man mäter arbetets verkningsgrad (upphörande av kariesskador), kvaliteten på det kliniska arbetet (lagningarnas hållfasthet, minskning av tandköttsfickor), processernas kvalitet (vårdperiodernas varaktighet) och tjänsternas tillgänglighet (väntetider). Resultat på Esbo-nivå och yrkespersonernas personliga resultat fås fyra gånger per år. Resultaten går igenom med visuell styrning, möten på vårdhemmet och utvecklings- och målsamtal. Resultaten skickas via e-post fyra gånger per år till tandläkare som utför primärvård. Resultaten för munhälsovården i Esbo jämförs med andra motsvarande aktörer med benchmarking-verksamhet.

Inom munhälsovården används HaiPro-rapporteringssystemet för anmälan av ogynnsamma händelser och farliga situationer för att upptäcka och hantera processen för skadliga händelser samt arbetssäkerhetssystemet Hessa för att upptäcka och hantera anmälningar om arbetsolyckor, faror, hotfulla situationer och nära ögat-situationer.

I munhälsovårdens regelbok för servicesedeltjänster förutsätts det att tjänsten som ges med servicesedel ska till kvaliteten minst motsvara nivån på Esbos egen serviceproduktion. Staden övervakar kvaliteten på de godkända tjänsteproducenternas tjänster och säkerställer att kvaliteten uppfyller kriterierna i lagen om servicesedlar och i regelboken om servicesedeln. Verksamhetens kvalitet följs upp i servicesedel- och köptjänstsystemets rapporter samt separata kundnöjdhetsmätningar, som görs bland klienterna. Föremålen för uppföljningen omfattar till exempel antalet klienter och besök, undersökningens kvalitet samt diagnoser och åtgärder. Som kvalitetsmätare för patientarbetet och -säkerheten kan man använda bland annat åtgärder som utförts som garantiarbete, antalet patientklagomål samt antalet anmälningar om patientskador. Enheten som ansvarar för ordnandet av tjänsterna i Esbo träffar serviceproducenterna minst en gång per år. Staden följer upp serviceproducenternas verksamhet fortlöpande och går tillsammans med serviceproducenterna igenom resultaten för och observationer man gjort under uppföljningen. Dessutom kan staden från fall till fall och separat begära att serviceproducenten lämnar in enskilda dokument.

Revisionsnämndens slutsatser

Redan före coronapandemin var det svårt att få hälsovård, särskilt munhälsovård, inom rimlig tid. Coronapandemin och personalbristen har orsakat en vårdskuld både på hälsostationerna och inom munhälsovården, samt ytterligare försvårat tillgången till vård inom en rimlig tid. För att bearbeta vårdskulden har stadens metoder omfattat förutom en ökning av den egna serviceproduktionen, även till exempel att erbjuda klienterna servicesedlar och implementering av mer effektiva verksamhetsmodeller, såsom det mångprofessionella konceptet med teammodell. Med en bearbetning av vårdskulden inom primärvården kan man för sin del förebygga en ökning av utgifterna inom specialistsjukvården.

Såväl hälsostationstjänsternas och munhälsovårdstjänsternas egen som köptjänstverksamhet övervakas regelbundet. Hälsostationstjänsternas bra modeller och goda praxis bör spridas till stadsnivå. Som exempel kan ges det goda arbetet vid Kilo hälsostation.

Revisionsnämndens rekommendation

Staden ska trygga tillgången till vård och bearbeta vårdköerna både på hälsostationerna och inom munhälsovården innan tjänsten överförs till välfärdsområdet.

3.6 SOCIAL- OCH KRISJOUREN

Esbo stad svarar för social- och krisjouren i Västra Nyland. Enheten hör till serviceområdet för socialservice för vuxna i välfärds- och hälsosektorn. Inom Västra Nylands område fungerar social- och krisjouren tillsammans vid en enhet som har verksamhet dygnet runt. På enheten finns 27 vakanser och dess utgifter för 2021 uppgick till cirka 2,8 miljoner euro. Jouren kontaktas månatligen cirka 1 200 gånger. Social- och krisjourens verksamhet utgår från lagstiftningen och enhetens uppgifter kan delas in i tre uppgiftskategorier: 1) socialvårdens akuta uppgifter utanför tjänstetiden, 2) krisarbete dygnet runt och 3) psykosocialt stöd vid storolyckor.

Enligt § 29 i socialvårdslagen ska socialjour ordnas dygnet runt för att trygga brådskande och nödvändig hjälp för personer i alla åldrar. Jouren ska gå att kontakta dygnet runt och brådskande socialservice ska ges enligt lagen. Jourenheterna ska ha tillräckliga resurser och kompetens för att trygga kvaliteten och klientsäkerheten. Socialjouren ska samarbeta med den prehospitaledakut-sjukvården, hälso- och sjukvårdens jour, räddningsväsendet, polisen, nödcentralen och vid behov med andra aktörer.

Socialjourens kunder består av alla personer som brådskande behöver omsorg, trygghet och hjälp, till exempel barn som plötsligt blivit utan vårdnadshavare, unga med diverse problem och äldre, vars kondition försämras plötsligt. Som brådskande socialtjänster måste man kunna ordna även bland annat brådskande inkvartering, ekonomiskt stöd och andra nödvändiga tjänster efter behov. Socialjourens omedelbara hjälp är kostnadsfri för kunden.

Social- och krisjouren erbjuder akut krishjälp till kommuninvånarna och dem som vistas i kommunerna, och den ansvarar för samordningen av krisarbetet i hemkommunen. Krisarbetets uppgifter bildas av akuta krissituationer, såsom traumatiska händelser och nära ögat-situationer. Krisarbetets kunder kvarblir som kundrelationer inom social- och krisjouren, och man bedriver systematiskt arbete med dem. Ett av målen med krisarbetet är att förebygga en försämring av verksamhets- och arbetsförmågan.

Antalet kontakter med enheten varierar under olika månader mellan 1 000–1 300 samtal, och den har kvarstått på samma nivå även under coronapandemin. De vanligaste orsakerna till kontakterna är barnskydd, som gäller cirka 35 procent av kontakterna, krisarbete, cirka 15 procent av kontakterna, och service för äldre, vars andel har ökat från 10 procent till 15 procent under den senaste tiden. Andra vanliga orsaker till kontakt är missbruks- och mentalvårdsärenden, våld i nära relationer, ekonomi och bostadslöshet. Från nödcentralerna kommer cirka 14 uppgifter per dygn till social- och kristjänsterna.

Vid Västra Nylands enhet för social- och krisjour används sju olika kunddatasystem. Med anledning av de olika systemen har man för statistiken utarbetat en enkät, som alltid fylls i efter kunduppdraget. Via enkäten kan man följa upp exempelvis antalet kontakter, de primära orsakerna till kontakterna och händelsekommunerna. Man håller som bäst på att utveckla enkäten för kunder inom krisarbetet.

Revisionsnämndens slutsatser

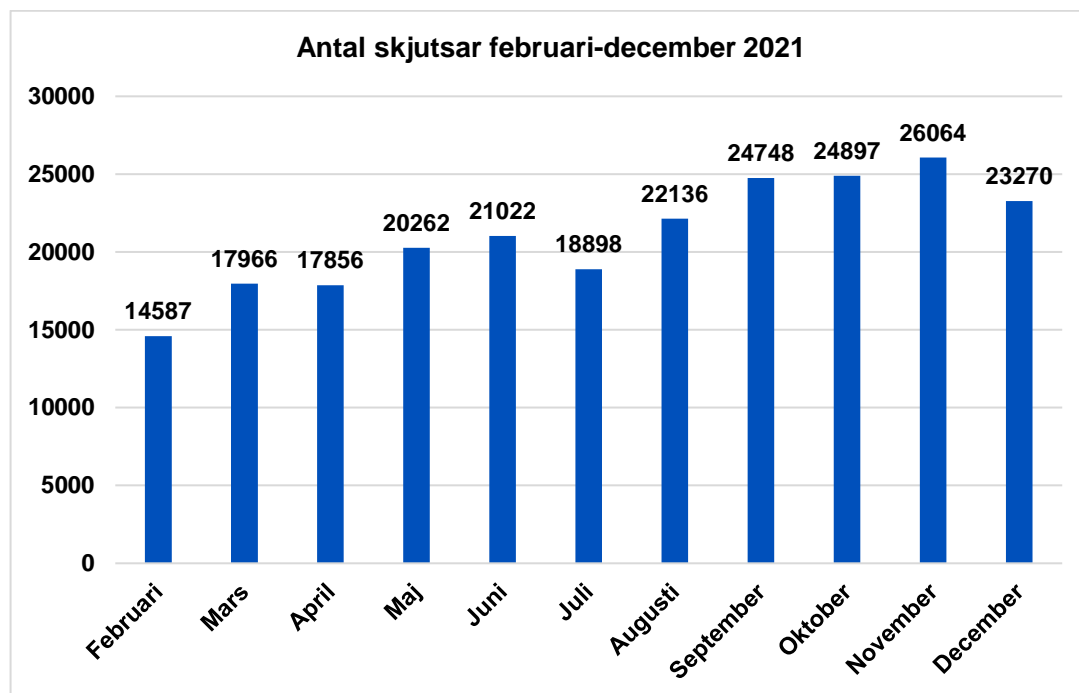
Social- och krisjouren, som Esbo ansvarar för, fungerar tillsammans inom Västra Nylands område i enheten med verksamhet dygnet runt. Antalet kontakter uppgår till 14 400 per år och vanligen gäller de barnskydd, krisarbete och service för äldre. Samarbetet områdets kommuner emellan har genererat goda resultat i skötseln av social- och krisjouren. Samarbetet olika instanser emellan utvecklas ytterligare. Användningen av flera olika datasystem försvårar arbetet för personalen vid enheten och oron för inkompatibilitet mellan de olika datasystemen har uttryckts till beredarna av social- och hälsovårdsreformen i Västra Nyland.

3.7 FÄRDCENTRALEN

Färdcentralen ordnar färdtjänst enligt socialvårdslagen och lagen om service och stöd på grund av handikapp för de Esbo som har rätt till färdtjänst. Färdcentralen inledde sin verksamhet i november 2021. Det har förekommit brister i Färdcentralens verksamhet både i fråga om operatörens och transportföretagens verksamhet och Esbo har vidtagit utvecklingsåtgärder. Hösten 2021 uppmanade regionförvaltningsverket staden att bedöma tillgängligheten till den digitala tjänsten och uppdatera tillgänglighetsrapporterna.

Brister i Färdcentralens tjänster

I bokslutet rapporteras det att Färdcentralens färdtjänster har i regel fungerat skäligt. Inom Färdcentralens verksamhet har det förekommit utmaningar med kundtjänstens svarstider, tillräckligheten för tillgängliga bilar under kvällar och veckoslut, användningen av förarnas förarsystem samt tillgängligheten för bokningswebbplatsen. Dessutom har det omväxlande förekommit avvisning av förarnas körningsbeställningar, vilket har försämrat tillgången till färdtjänsterna. Frågan har behandlats i fullmäktige, stadsstyrelsen samt social- och hälsovårdsnämnden. Handikapprådet och äldrerådet har informerats regelbundet.

Källa: Färdcentralens statistikdatasystem 2022.

Vidtagna åtgärder för utveckling av servicen

Färdcentralens servicekapacitet har förbättrats genom att lägga till ett separat tillägg för kortare resor, öka antalet veckoslutsbilar och anpassa arbetsskiften. Man har sagt upp förare och färdtjänstföretag från avtalet vars verksamhet inte har motsvarat Färdcentralens kvalitetskrav. Färdtjänstoperatörens tjänster har man för att förbättra samtalens svarstider tillsatt både heltidsanställda och timanställda arbetstagare, totalt 12 personer. Ett externt företag har reviderat Färdcentralens verksamhet och med anknytning till detta har man startat en förarutbildning.

Upphandlingen måste göras på nytt

Enligt marknadsdomstolens avgörande måste Färdcentralens operatörsupphandling göras på nytt. Esbo och Västra Nylands välfärdsområde bereder tillsammans en ny upphandling gällande

operatörer och förmedling av färdtjänster. Tjänsten enligt det nya avtalet är planerad att startas etappvis inom välfärdsområdet i början av 2023. För att färdtjänsterna ska förverkligas enligt tidtabellen har man vid sidan av den nuvarande Färdcentralen dessutom som direktupphandling upphandlat en tjänst för omhändertagande av överströmmande samtal och färdtjänster med anknytning till dessa samtal. Uppföljningen och utvecklingen av den nuvarande Färdcentralens verksamhet fortsätter fram till implementeringen av tjänsten som skaffas genom den nya upphandlingen. Hanteringen av Färdcentralens reklamationer har i sin helhet flyttats från färdtjänstoperatören till Esbo och till kvalitetsgranskningen av färdtjänsterna har man upphandlat ett externt företag.

Revisionsnämndens slutsatser

Färdtjänsten ordnas för att möjliggöra ett självständigt liv och främja delaktigheten för personer som avses i lagen om service och stöd på grund av handikapp och socialvårdslagen. Med stöd av ovan nämnda lagar är färdtjänsten en subjektiv rätt för alla som uppfyller kriterierna i lagen och förordningen om service och stöd på grund av handikapp.

Verksamhetsanvisningar för färdtjänst i enlighet med lagen om service och stöd på grund av handikapp och socialvårdslagen i Västra Nylands kommuner, i vilka man fastställer villkoren för beställning och användning av färdtjänsterna, förenhetligades 2019. Målet är att utveckla en modern, klientorienterad verksamhetsmodell för skjutsarna som drar nytta av ny teknik och nya sätt att ordna färdtjänsten.

Ändringarna inom färdtjänsterna har fått kritik från instanser som driver frågor av intresse för äldre och funktionshindrade. Reformen har försvårat vardagen för personer som använder färdtjänsterna och försämrat kvaliteten på färdtjänsten.

Regionförvaltningsverket gav Esbo stad en anmärkning om tillgänglighetsbristerna på Färdcentralens bokningswebbplats och applikation under hösten 2021. Att garantera tillgängligheten till en tjänst riktad till personer med funktionshinder är av yttersta vikt med tanke på genomförande av jämlikheten.

Man har svarat på problemen i Färdcentralens verksamhet med utvecklingsåtgärder, men man har upplevt fördröjningar i implementeringen av de korrigerande åtgärderna. Färdcentralens operatörsupphandling måste göras på nytt Staden och välfärdsområdet bereder tillsammans en ny upphandling gällande operatörer och förmedling av färdtjänster. Vid sidan av den nuvarande Färdcentralen har man som direktupphandling upphandlat omhändertagande av överströmmande samtal och färdtjänster med anknytning till dessa samtal. Tjänsten måste fås funktionell oberoende av konkurrensutsättningens tidtabell. Tjänsten övergår under 2023 i sin helhet till Västra Nylands välfärdsområde.

Revisionsnämndens rekommendation

Färdcentralens verksamhet måste utan dröjsmål sättas i skick innan färdtjänsten överförs till välfärdsområdet.

3.8 ORDANDE OCH TILLSYN AV LÅNGTIDSVÅRD OCH HEMVÅRD

Serviceboende enligt 21 § i socialvårdslagen ordnas för personer som behöver en lämplig bostad samt vård och omsorg. Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas för personer som behöver vård och omsorg dygnet runt. Med hemvård enligt 20 § i socialvårdslagen avses den helhet som bildas av hemservice och de hemsjukvårdsuppgifter som omfattas av 25 § i hälso- och sjukvårdslagen.

Socialtjänsterna i kommunens område övervakas av Regionförvaltningsverket (RFV), Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) samt kommunen inom vars område tjänsterna produceras. Kommunen ansvarar för kvaliteten och ändamålsenhetligheten av såväl egen organiserad verksamhet som de tjänster som den köper av privata företag och allmännyttiga samfund. Kommunen ska meddela brister och missförhållanden i regionförvaltningens tillsyn som kommit till dess kännedom samt göra upp memorandum över inspektioner och slutsatser om dessa (17 § i lagen om tillsyn över privat socialservice).

Tillsynen utförs som egenkontroll, systematisk proaktiv tillsyn och reaktiv tillsyn. Den primära formen är egenkontroll. Samtliga tjänsteproducerer ska ha en plan för egenkontroll.

3.8.1 LÅNGTIDSVÅRD

Esbo stad ordnar serviceboende för personer över 65, det vill säga stött seniorboende i seniorcentralen Leva och bo i Alberga och Sökö. Stött seniorboende är hyresboende, som ordnas när personen är i behov av öppna tjänster och särskilt stöd för boende, och tryggt boende inte längre kan ordnas som normalt boende med stöd av öppen vård, men behovet av fortsatt vård dygnet runt inte finns. Servicen produceras som tjänster för hemvård.

Intensifierat serviceboende i Esbo ordnas på fem av stadens vårdhem och som köptjänst på 33 vårdhem. Intensifierat, kortvarigt serviceboende och dagcentralverksamhet ges utöver hos köptjänster även på stadens två minnesservicecentraler. Bedömnings- och rehabiliteringsenheten Aurorabacken ger kortvariga vård- och rehabiliteringsperioder i syfte att stödja möjligheterna för äldre Esbobor att bo hemma, och stärka verksamheten hos vårdhemmen, hemvården och Esbo sjukhus.

Västra Nyland har en gemensam portal <https://hoivakodit.lu-palvelut.fi/sv-FI/> för vårdhem där man kan se kommunalt ägda vårdhem och kommunalt konkurrensutsatta privata vårdhem samt uppgifter om deras kvalitet. Alla vårdhem som presenteras i Vårdhemsportalen följer Västra Nylands kommuners gemensamma principer för servicens innehåll och kvalitet. Social- och hälsovårdsnämndens principer av 13.12.2018 för anskaffning av vårdboende kan läsas här: <https://www.espoo.fi/sv/lansi-uudenmaan-hyvinvointialue/vardtjanster>.

Personalbristen inom långtidsvården påverkar tillgängligheten av vårdplatser

Äldreservicelagen fastställer en minimidimensionering av vårdpersonal för intensifierad vård av äldre dygnet runt, och den stiger stegvis. Sedan början av 2021 ska dimensioneringen av personal per patient vara 0,55, från början av 2022 0,6 och från april 2023 0,7. Antalet 1 380 vårdplatser i medeltal för långtidsvården i Esbo utföll enligt budgeten, men platserna var inte i tillräckligt bruk i förhållande till behovet. Det har funnits lediga rum på vårdplatserna, men det har inte funnits tillräcklig personal per boende och då har platsen inte genast kunnat erbjudas åt följande i kön. Rikttiden för väntetid till vårdplats för långtidsvård är högst 90 dygn. I Esbo 2021 var väntetiden 24–26 dygn i snitt för en äldre person till vårdboende, räknat från beslutet till att vården börjar.

Under år 2021 måste 24 personer i Esbo vänta över 90 dygn på en vårdplats. Medianen i december av väntetid i Helsingfors var 32 dygn och i Vanda 51 dygn.

Man har upprepad kontakt med serviceproducenterna, för att snabbt få platserna som blir lediga på vårdhemmen i bruk. Patienter och deras anhöriga anvisas och uppmanas att snabbt flytta till platsen för intensivt serviceboende respektive stött boende, så att platsen inte stod tom. Esbo tecknar också avtal om intensivt boende med vårdhem i andra kommuner, när ett vårdhem anmäler sig till avtalet eller en kommuninvånare söker till ett vårdhem i annan kommun. Seniorrådgivningen Nestori marknadsför lediga vårdhemsplatser till klienterna även inom ett större område. Det gemensamma avtalet mellan kommunerna i Västra Nyland om intensivt boende preciseras för att motsvara behoven hos såväl kommuner som serviceproducenter, t.ex. för beredskap inför att personaldimensioneringen höjs. Hösten 2021 inleddes ett samarbete mellan kommunerna i Västra Nyland och serviceproducenterna för utbildning personal och effektivisering av rekrytering.

Prisen per dygn

Priset per dygn i långtidsvård steg från 160 euro i början av året till över 170 euro i slutet av året. På grund av frånvaro genom coronapandemin och bristen på vikarier på grund av coronauppgifter har stadens egen personal betalats förhöjda ersättningar för flexibel arbetstid och det har höjt priset för en vård dag. Åtgärder att sänka priset för en vård dag på Esbo stads egna enheterna för intensivt boende har varit att ändra personalstrukturen och att optimera kostnaderna för cateringtjänsterna.

Till följd av diskussionen kring dygnsprisen att betalas till köptjänstproducenter av vårdhem och skillnaderna i dem visavi den offentliga produktionens högre pris förde Esbo en marknadsdialog med köptjänstproducenterna om prisen 2022, och responserna från den gav anledning till att ändra kalkylsättet för prisbestämning och till exempel höja den procentuella andelen av personalutgifterna. Prisskillnaden mellan den offentliga och privata produktionen förklaras delvis med lättare organisationsstrukturer hos privata aktörer samt med att verksamheten är smidig och effektiv, varav det också är möjligt att anamma lämpliga verksamhetsätt till den offentliga produktionen. Tillgången på personal påverkar ökningen i personalkostnaderna hos privata serviceproducenter.

Bedömning av invånarnas servicebehov sker regelbundet och de är tämligen nöjda med tjänsterna

Två gånger i året görs det Resident Assessment Instrument, dvs. RAI-bedömningar, av boende i långtidsvård, eller då den boendes tillstånd väsentligt förändras, och då gör man en bedömning av den boendes servicebehov och utarbetar en vård-, rehabiliterings- och serviceplan. RAI-bedömningen omfattar frågor om funktionsförmågan, och om faktorer med risk för att funktionsförmågan försämras. Medelresultaten av RAI-kvalitetsindikatorerna hos både stadens och privata serviceproducenter i Esbo är bättre än i Finland i snitt, varför Esbo har fastställt snävare mål för kvalitetsindikatorerna än vad gäller för medelresultaten i Finland. Seniorrådgivningen Nestori och långtidsvården bedömer regelbundet de boende i långtidsvård som enligt RAI-bedömningen eventuellt kunde bo under en lättare boende- och serviceform. Boendelösningarna för den boende tas fram tillsammans med den boende och dennes anhöriga.

Klientnöjdheten hos de boende i långtidsvård bedöms med Net Promoter Score, dvs. NPS-mätare och resultatet av mätningen hösten 2021 visade 34. Målresultatet bundet till resultatet 35 året innan uppnåddes inte. Med skolvitsord mätt har de boende i långtidsvård varit tämligen nöjda med servicen och ger den medelvitsordet 8,43. Det är utmanande att mäta klientnöjdheten hos de boende, till exempel på grund av minnessjukdomar. Objekt att utveckla visavi klientnöjdheten är klienternas möjligheter att påverka sitt liv på vårdhemmet, och vårdhemmets möjligheter att erbjuda något vettigt att göra.

Tillsynsbesök görs såväl efter som utan anmälan på förhand

Tillsynsplanen för boendetjänsterna från 202§ fastställdes av social- och hälsovårdsnämnden 16.12.2020. Tillsynsplanen beskriver hur planerlig och regelbunden tillsyn utförs inom välfärds- och hälsosektorn i samarbete med Regionförvaltningsverket.

Tillsynen av intensifierat boende omfattar såväl privata som stadens enheter. Under året görs det minst två tillsynsbesök på alla vårdhem och ett av dem anmäls inte i förhand. Utöver det görs det andra besök utan förhandsanmälan på vårdhemmen, till exempel efter en respons. Om man vid ett tillsynsbesök upptäcker missförhållanden, avtalar man med enheten eller serviceproducenten om åtgärder för korrigerande av dem. Vårdhemmet får ett betyg efter tillsynsbesöket och för att höja på det ska saker och ting korrigeras, vilket sporrar vårdhemmet att aktivare än tidigare korrigera brister. Vitsordet publiceras i vårdhemsportalen <https://hoivakodit.lu-palvelut.fi/sv-FI/>. Rapporterna över tillsynsbesöken skickas till RFV för kännedom och till kommunerna vars invånare bor på vårdhemmen i fråga. Tillsynsrapporterna har publicerats i vårdhemsportalen sedan sommaren 2021.

I de flesta vårdhemmen var verksamheten på en god nivå år 2021. En enhet fick en reklamation på basis av vilken det fanns brister i vården av klienterna och servicens kvalitet, liksom även i personalens antal och kompetens. Under Covid-19-epidemin eller reklamationsprocessen på vårdhemmet placerades inga boende på dessa vårdhem. Tabellen nedan visar tillsynsuppgifter visavi intensifierat boende och antalet av dem 2021.

Antalet tillsynsuppgifter som gällde serviceboende med heldygnsomsorg 2021	Antal
<i>Tillsynsbesök</i>	
Förhandsplanerade tillsynsbesök	67
Förhandsplanerade tillsynsbesök per telefon (på grund av coronapandemin)	7
Reaktiva tillsynsbesök (oanmälda)	50
<i>Sanktioner</i>	
Reklamation, till vilken anknyter	1
Bötesavgift	0
<i>Intensifierad tillsyn</i>	
I anslutning till sanktioner	1
Annan oro (bl.a. coronaläget)	7

Källa: Tillräcklighet, kvalitet och egenkontroll av tjänster för äldre personer 2021.

Personalen på långtidsvården utbildas i att möta och behandla incidenter.

Personalen i långtidsvården utbildas oavbrutet i att möta och behandla incidenter. Bland annat arbetsfördelningen och arbetsuppgifterna i enheterna har preciserats på basis av anmälningar. Man strävar även efter att göra arbetsmiljön tryggare, till exempel genom att avlägsna eggvapen från allmänna lokaler. Man låter omedelbart reparera förnya bevaknings- och larmsystem om fel upptäcks i dem. Personalen sporras att registrera observationer gällande arbetarskyddet respektive anmäla incidenter i Hesse-systemet. Man kan också registrera positiva observationer i systemet gällande säkerheten. Även bedömningar av arbetsplatsens risker och anmälningar om olycksfall registreras i Hesse. Tabellen nedan visar de incidenter kring arbetarskyddet inom långtidsvården som registrerats i systemet år 2021. Ledningsgruppen för långtidsvården kontrollerar anmälningarna och säkerställer vid behov att missförhållandet korrigeras eller att frågan förs till rätt instans.

Arbetarskyddsincident	Antal	Tid
Olycksfall	55	09.11.2021 – 09:17
Säkerhetsobservation	22	24.11.2021 – 15:51
Riskbedömning	10	28.05.2021 – 08:59
Korrigerande åtgärd	58	24.11.2021 – 15:58
Våldssituation och tillbud	74	16.11.2021 – 20:50

Källa: Första sektionens möte 9.12.2021, långtidsvård.

3.8.2 HEMVÅRD

Hemvården produceras som Esbo stads egen verksamhet, som köpta tjänster eller mot servicesedel med avtalsleverantörer. Hemvården i Esbo består av fem hemvårdsdistrikt, köptjänstenheten, rehabilitering i hemmet och en resurspool, i samband med vilken distanshemvårdens enhet har sin verksamhet. Hemvård kan vara antingen tillfällig eller regelbunden beroende på klientens livssituation och behov. Catering, trygghetservice, hemstädtjänster, badtjänster och assistanstjänster beviljas som stödtjänster inom hemvården i Esbo.

Personalbristen inom hemvården ökar omsättningen bland skötarna som besöker klienterna

Resultatmålet ”antalet olika skötare som besöker klienter i regelbunden hemvård sjunker” nåddes varken enligt bokslutet eller revisionsnämndens utvärdering. Mätarvärdet 60 procent för andelen besök av de fem mest bekanta skötarna under tre månader uppfylldes inte, då utfallet var 49 procent till följd av försämringen av personalläget inom hemvården. Avsevärda svårigheter har rapporterats för rekryteringen inom hemvården och därför har användningen och behovet av inhyrd arbetskraft ökat. Bristen på personal för hemvården är stor i huvudstadsregionen och mindre företag för hyrd arbetskraft rekryterar personal med bättre lön än den offentliga sektorn. Det fanns 50–60 tomma vakanser inom hemvården i Esbo i december 2021. Inskolning av personal och dess bättre kompetens har främjat att den fås och stannar kvar, även genom såväl att studerandenas praktikperioder ökat som utbildningsplatser under läroavtal.

Besöken inom hemvården kan även genomföras som videoförmedlade besök i enlighet med vård- och serviceplanen. Vid hemvård på distans kan man till exempel kontrollera klientens tillstånd och ork, övervaka att läkemedel tas samt gympa tillsammans. Klienter inom hemvården får gratis låna en tabletdator av staden. Klienterna som inlett hemvård på distans är nöjda med servicen. Ett bindande resultatmål för hemvården är att andelen kontakter inom hemvården på distans bland alla klientkontakter ökar år 2021, och att tio procent av besöken inom hemvården gjordes via video före slutet av året. I december 2021 skedde åtta procent av besöken inom hemvården på distans. Målet uppnåddes inte, omsättningen på ansvarspersonerna för hemvården på distans ställde utmaningar.

Utveckling av styckpriser

Styckpriset för en serviceprodukt inom regional hemvård 2021 var 34,50 euro, vilket överskrider budgeten 2021 med 10 procent. Antalet utförda besök inom hemvården ökade mindre än beräknat med cirka fem procent, emedan en del ej kritiska besök blivit ogjorda på grund av personalbristen.

Vid bedömning av servicebehovet hos klienterna fäster man uppmärksamhet vid service efter behovet hos klienten

Två gånger i året görs det Resident Assessment Instrument, Home Care, dvs. RAI-HC-bedömningar av klienterna inom hemvården, eller då klientens tillstånd väsentligt förändras, och då gör man en bedömning klientens servicebehov och utarbetar en vård-, rehabiliterings- och serviceplan. De regionala personerna inom hemvården och Seniorrådgivningen Nestori har tagit ett gemensamt möte i bruk där man veckovis-månatligen bedömer bland annat läget av behovet av nya tjänster för nyanlända klienter i regionen. Syftet är att identifiera och säkerställa att klienterna omfattas av tjänsterna efter sina behov. Under mötet kontrollerar man bland annat klienter med lämplighet för hemvård, tidssättningen av besök inom hemvården samt klientens behov av tjänster. Särskild uppmärksamhet har fästs vid klienter som övergått till hemvård med lätt service.

RAI-vården används också för att mäta smärta hos klienter inom hemvården, vilket inte har minskat enligt det bindande resultatmålet, eftersom hemvården inte kan avlägsna alla smärtor medicinskt. Nöjdheten hos klienterna inom hemvården mäts två gånger i året med en enkät om klientnöjdheten inom hemvården. Responser från klienterna fås via Esbos responskanal, anmärkningar och klagomål. På basis av inkomna responser har man bland annat utvecklat registrering inom hemvården samt personalens kompetens. Ett bindande resultatmål för hemvården är att klientnöjdheten förbättras bland hemvårdens klienter. NPS-mätaren visade att klientnöjdheten bland klienterna inom hemvården hösten 2021 var 34, vilket är bättre än mätresultatet 32 hösten 2020, enligt vilket resultatmålet för hemvården uppnåddes.

Tillsynen bygger på egenkontrollplanerna hos enheterna inom hemvården

Social- och hälsovårdsnämnden fastställde vid sitt möte i juni 2021 en tillsynsplan för hemvården som var i kraft år 2021. Den nya tillsynsplanen för hemvården godkändes 11.11.2021 i ledningsgruppen för hemvården. Tillsynsplanen går igenom regelverk kring tillsynen samt genomförandet av tillsynen och olika former av det inom tillsynen av hemvården i Esbo. Tillsynsrapporten skrivs en gång i året och ges för kännedom till ledningsgruppen för äldretjänster och till Esbo stads nämnd för främjande av välbefinnande och hälsa. Enheternas egna kontrollplaner utgör grunden för all tillsyn. Enheterna uppdaterar sina planer årligen före 30.6 och alltid då verksamhetsförutsättningarna ändras på ett väsentligt sätt.

År 2021 hade tillsynen av hemvården fokus på serviceproducenterna med köp- och servicesedlar. Tillsynen av den egna verksamheten inleds våren 2022. Den planliga tillsynen omfattar bland annat olika tillsynsbesök och kontrollmöten. En tillsynsrapport skrevs över alla tillsynsbesök och skickades till regionförvaltningsverket för kännedom. Korrigerande av upptäckta missförhållanden kontrollerades med olika dokument och under kontrollmöten eller genom särskilda kontrollbesök. Tabellen nedan visar tillsynsuppgifter inom hemvården och antalet av dem 2021.

Antal tillsynsuppgifter inom hemvården år 2021	januari–mars	april–juni	juli–september	oktober–december
Avtalsproducenter/Tjänstesedelproducenter				
Uppföljningssamtal	3	9	7	1
Besök efter avtal i förväg	5	11	9	8
Besök utan avtal i förväg	1	0	0	0
Besök efter avtal i förväg	0	0	2	2
Registrering och tillståndsinspektioner	22	22	23	23
Samarbetsmöten	0	1	0	1
Responser				
Reklamation (e-post/telefon)	8	17	15	6
Anmärkningar	1	2	2	1

Källa: Tillräcklighet, kvalitet och egenkontroll av tjänster för äldre personer 2021.

Revisionsnämndens slutsatser

Esbo ordnar och producerar tjänsterna för hemvården efter en mångleverantörsmodell genom att använda stadens egen produktion, köpta tjänster och servicesedlar. Antalet vårdplatser för långtidsvården i Esbo utföll enligt budgeten, men platserna var inte i tillräckligt bruk i förhållande till behovet. Fler platser kunde köpas ur den privata serviceproduktionen, men tillgängligheten av dem är svag på grund av personalsituationen. Inom hemvården har man arbetat hårt för att förbättra tillgången till tjänsterna och kvaliteten på dem. Det finns alltså problematiska aspekter i tillräckligheten och omsättningen av skötare och i antalet olika skötare som besöker klienterna.

Tillsynen inom långtidsvård och hemvård utförs som egenkontroll, systematisk proaktiv tillsyn och reaktiv tillsyn. Den primära formen är egenkontroll. Samtliga tjänsteproducenter ska ha en plan för egenkontroll. Tillsynen av intensifierat boende omfattar såväl privata som stadens enheter. Under året görs det minst två tillsynsbesök på alla vårdhem och ett av dem anmäls inte i förhand. År 2021 hade tillsynen av hemvården fokus på serviceproducenterna med köp- och servicesedlar.

Revisionsnämndens rekommendationer

Inom äldreomsorgen ska kunden utan undantag inom en viss tid erbjudas en omsorgs- eller vårdplats som motsvarar hans behov när det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna de aktuella tjänsterna hemma hos kunden.

Tjänsterna för äldre bör fortsätta utvecklingsåtgärderna för att förbättra kvaliteten på och tillgången till hemvård. För att minska antalet olika skötare som besöker kunden och omsättningen av skötarna ska åtgärderna som ska vidtas fortsättas på ett planerligt sätt.

Tillsynsbesöken hos vårdhem bör framdeles ske oftare än tidigare utan förvarning.

3.9 ÄLDRE PATIENTER PÅ JOUREN

Med äldre person avses en person vars fysiska, kognitiva, psykiska eller sociala funktionsförmåga är nedsatt på grund av sjukdomar eller skador som har uppkommit, tilltagit eller förvärrats i och med hög ålder, eller på grund av degeneration i anslutning till hög ålder (3 § i äldreomsorgslagen).

På jourmottagningen behandlas plötsliga sjukdomar, skador eller förvärrade kroniska sjukdomar när det krävs omedelbar (i allmänhet inom ett dygn) bedömning och behandling. Jourvården är en del av den brådskande vården. I 50 § i hälso- och sjukvårdslagen avses med brådskande vård omedelbar bedömning och behandling som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller kroppsskadan försvåras och som gäller akut sjukdom, kroppsskada, försämring av en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

Äldre personer kommer ofta till jouren med ej specifika allmänna symtom eller av orsaker, som kan benämnas som försämrat allmäntillstånd. Sådana orsaker är till exempel brist att klar sig hemma, virrighet eller fallande, där det i bakgrunden kan finnas en allvarlig orsak som akut infektion, hjärtincident eller störning i blodcirkulationen i hjärnan. Besök hos jouren är inte utan risk för äldre då de uthärdar dröjsmål och att vänta på undersökningar sämre än yngre folk.

3.9.1 GEMENSAM UTVÄRDERING AV REVISIONSNÄMNDERNA FÖR HUVUDSTADSREGIONENS STÄDER OCH HELSINGFORS OCH NYLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT HNS: ÄLDRE PATIENTER PÅ JOUREN

Äldre patient hos jouren utgjorde temat 2021 för den gemensamma revisionen utförd av externa parter och revisionsnämnderna för huvudstadsregionens städer och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS). Syfte med utvärderingen var att bedöma om städerna i huvudstadsregionen och HNS åren 2018–2021 har främjat målet i planen för ordnande av social- och hälsovårdstjänster att sköta en större andel av akuta incidenter hos äldre inom anstaltsvården, serviceboende och hemvården i stället för hos jouren. Utvärderingen hade fokus på kommunala tjänster, på hemvård, serviceboende och anstaltsvård producerad av Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda städer. För HNS utvärderades nuläget av hanteringen av joursituationer med äldre patienter, och åtgärder där man strävar efter att utveckla handlingsmallarna hos HNS och kommunerna i fråga om utskrivning och den vidare vården av äldre.

Städerna och HNS har främjat målet att sköta en större andel av akuta incidenter hos äldre inom anstaltsvården, serviceboende och hemvården i stället för hos jouren, genom att ta i bruk anvisningar, verksamhetssätt och tjänster med vilka man strävar efter att minska antalet besök av äldre hos jouren. HNS har främjat målet genom att delta i utvecklingsarbetet kring joursituationer, inom nätverket GeroMetro för utveckling av tjänster för äldre i huvudstadsregionen, och har utvecklat aktionen Mobila sjukhuset tillsammans med Esbo och Vanda i dessa kommuner, och samarbetat med Helsingfors stad i projektet Pätijä. HNS har även i ett eget geriatriskt projekt utvecklat patientvård inom specialistsjukvården och integrering av vården tillsammans med de primära hälsovården. Projektet har bland annat utvecklat geriatrisk konsultation inom specialistsjukvården och en mall för vård av äldre patienter på avdelning.

Handboken om joursituationer för hemvården och serviceboende togs i bruk i Helsingfors 2019. Handboken har modifierats under användning i Vanda och var när utvärderingen skrevs på väg att modifierad tas i bruk i Esbo inom hemvården. Hemvården och långtidsvården i Esbo ha dessutom separata anvisningar om ändringar i tillståndet hos äldre. Även Grankulla använder anvisningar om joursituationer såväl inom hemvården som serviceboende. Alla kommuner under utvärderingen har utvecklat sådana tjänster specialiserade på joursituationer hos klienter inom långtidsvården och hemvården som kan bringas hem, genom att ta i bruk en mobil diagnostik- och vårdenhet, dvs. mobila sjukhuset Liisa (i Esbo och Grankulla 2019, och Vanda 2021) eller mobila skötaren LiiHo (Helsingfors 2021).

Arbetsfördelningen mellan städerna och HNS samt handlingsmallen inom utskrivning och den fortsatta vården har utvecklats enligt planen för anordning av social- och hälsovårdstjänster inom HUUCS-området 2021–2025, men intensiteten av samarbetet och handlingsmallarna mellan HNS och städerna varierar. Esbo och Vanda har använt en handlingsmall där städernas personal uppsöker jouren för att träffa äldre som kommit dit. I Helsingfors och Vanda anser man att arbetet för utveckling av utskrivningsprocessen enligt planen för anordnande tillfaller HNS. Inom tjänsterna i Helsingfors och Grankulla uppsöker man således inte jouren hos HUUCS och städerna i fråga har inga planer på utveckling i detta.

Antalet besök 2019 av äldre på akutvården ökade i Vanda och Grankulla jämfört med år 2018. I Helsingfors låg antalet besök hos akutvården på samma nivå som år 2018. Besöken på akutvården i Esbo minskade. Andelen de besök hos akutvården som ledde till transport, av alla besök i fråga, har varit på nedgång från 2018 till 2021.

Besöken av äldre på akutvården minskade i alla städer i huvustadsregionen 2020. Antalet besök av äldre på akutvården ökade i alla städer i huvustadsregionen 2021 jämfört med året innan. Ändringarna i antalen besök torde dock mest beror på coronapandemin och därför kan man inte

bedöma eventuella effekter av åtgärder kring jour-situationer hos HNS och i städerna. Statistiken på besök visar inte hur antalet patienter, som skickats från hemvården och serviceboende till jouren, har utvecklats. På basis av statistiken över besöken hos jouren, akutvården och för sjuktransport kan man inte avgöra hur åtgärderna i kommunerna och hos HNS har påverkat antalet besök, med undantag för den eventuella effekten av tjänsten LiSa i Esbo på besöken av klienter i långtidsvård på besöken hos akutvården 2019. Inga data, om effekterna av utförda åtgärder på till exempel ekonomin eller äldres funktionsförmåga, välbefinnande och tryggheten av att bo hemma, ficks för utvärderingen.

Revisionsnämndens slutsatser

Resultatet av utvärderingen är att städerna och HUS har tagit i bruk anvisningar med vilka man strävar efter att minska antalet besök av äldre hos jouren, men den eventuella effekten av detta på antalet besök hos jouren kan inte ses i statistiken, med undantag för effekten av Esbos mobila sjukhus (LiSa) på klienternas i långtidsvården besök på akutvården 2019. Besöken av äldre på akutvården minskade i alla städer i huvudstadsregionen minskade 2020, men ökade år 2021 jämfört med året innan. Ändringarna i antalet besök torde dock mest bero på coronapandemin. Intensiteten av samarbetet och handlingsmallarna mellan HUS och kommunerna varierar i utskrivningen och den vidare vården.

Rekommendationer av huvudstadsregionens revisionsnämnders gemensamma utvärdering

Organisationerna inom huvudstadsregionen och HUS bör

- **följa effekterna av åtgärderna för utveckling av jour-situationerna på besöken av äldre hos jouren och tryggheten av att bo hemma.**
- **fortsätta i samarbete med HUS och städerna i huvudstadsregionen att utveckla handlings sätt och tjänster för jour-situationer med vilka man kan förbättra funktionsförmågan och välbefinnandet hos äldre personer.**
- **utveckla sitt samarbete, särskilt vad gäller utskrivningsprocessen för äldre, för att möta det allt större behovet av tjänster.**

3.9.2 ÄLDRE ESBOR PÅ JOUREN

Jouravdelningen på Esbo sjukhus vårdar akutgeriatriska patienter och ger kortvarig sjukvård. När vården drar ut eller behovet av rehabilitering finns under en längre tid ordnar man med fortsatt rehabilitering från en annan avdelning på Esbo sjukhus eller avtalar om utskrivning och att rehabiliteringen fortsätter med en period hemma. Jouravdelningen på Esbo sjukhus finns på första våningen av jourbyggnaden för Jorv sjukhus.

Användningen av jourtjänsterna har ökat på Esbo sjukhus

Utmaningarna kring äldretjänsterna har samband med tillgängligheten på personal och ett långsammare klientflöde. Tillgängligheten på vårdpersonal har blivit sämre såväl inom hemvården, på sjukhus som inom långtidsvården och det har bland annat drivit till att stänga avdelningsplatser och försvårat situationen för klientflödet. En central utmaning för sjukhusverksamheten utgörs av utökad användning av jourtjänsterna, vilket leder till ett ökat behov av patientplatser även på Esbo sjukhus. Situationen av trängsel har gett upphov till så kallad access block där väntan för tidvis rentav 21 procent av patienterna på jouren vid HNS Jorv har varit över åtta timmar och

väntetiderna till vård på avdelning på Esbo sjukhus tidvis har varit mycket långa, upp till 30 timmar. Väntetiderna för patienter i behov av långtidsvård på avdelningarna på Esbo sjukhus ökar klart och en större del än tidigare av sjukhusets platser har fyllts med de som väntar på annan service än vård på en avdelning.

Antalet besök vid långtidsvården har minskat, men jourbesöken inom hemvården har ökat

Resultatmålet vid utveckling av äldretjänster samt integrationen av primär hälsovård och specialsjukvård var att minska behovet jourbesök jämfört med år 2020. Målet uppnåddes delvis. Utfallet mäts med att jourbesöken för klienterna på vårdhemmen och hemvården minskar. På vårdhemmen har man lyckats minska antalet jourbesök, men inom hemvården har jourbesöken ökat. Så kallade mer eller stabila klienter, vad gäller tillståndet, borde finnas inom rehabiliteringen hemma, till exempel de som skrivits ut från sjukhus, men detta har inte minskat jouranvändningen inom den normala hemvården, som förväntat.

Det finns flera orsaker i bakgrunden till ökningen i jourbesöken inom hemvården, bland annat klienter som är svårare att vårda och omsättningen av skötare. Omsättningen av skötare förebyggs med tillgängliga medel, men problemet är tillgänglighet på arbetskraft. Hemvården deltar i Västar Nylands utvecklingsprojekt för att finna handlingsmallar för att minska jourbesöken bland klienterna inom hemvården och i förhand identifiera situationerna som leder till att klienterna besöker juren. Arbetsgruppen siktar på att producera en handbok om joursituationer och att ta den i bruk under slutåret 2021.

Anvisningar och tjänster kring joursituationer för äldre Esbobor

Tjänster som förebygger sjukdomar har en viktig roll i livet för äldre, så att de kan bo hemma så länge som möjligt och i ett så tidigt skede som möjligt få vården de behöver. Förebyggande tjänster är bland annat kontrolltjänster på hälsostationerna kring kroniska sjukdomar samt tjänster för motion, näring, sociala relationer och vaccineringar.

Anvisningarna för äldre Esbobor att uppsöka juren varierar beroende på om personen omfattas av regelbunden hemvård, serviceboende eller tjänsterna inom närståendevården. Kring 80,5 procent av äldre Esbobor bor hemma utan tjänster med regelbunden hemvård, serviceboende eller närståendevård. 3,8 procent av Esbobor inom närståendevården är över 75 år. En äldre som bor hemma och får närståendevård ska i akuta hälsosituationer uppsöka juren på hälsostationen, Jorvs jourpoliklinik, eller akutvård via nödcentralen. Innan klienten beger sig till juren ska denne ringa numret 116117 för jourrådgivningen för att få instruktioner. De äldre med närståendevård som inte är klienter inomvården har inte tillgång till tjänsterna för joursituationer, så som tjänsten LiiSa.

9,5 procent av äldre Esbobor omfattas av hemvårdens tjänster och 6,2 procent av tjänsterna inom långtidsvården. Vid akuta hälsosituationer hos klienter inom hemvården och boende under långtidsvård diskuterar man alltid med en yrkesperson inom hälsovården om huruvida klienten skickas till juren, man kontaktar Mobila sjukhuset LiiSa, ringer den ansvarige läkaren eller via nödcentralen kallar akutvården till platsen.

Esbos mobila sjukhus, dvs. LiiSa, betjänar klienterna inom långtidsvården och hemvården dygnet runt i joursituationer. Funktionen hos det mobila sjukhuset bygger på undersökningar och bedömningar av en specialutbildad sjukskötare hos klienten, samt snabbdiagnostiska prov och intensiv läkarkonsultation, utifrån vilka nödvändiga vårdlösningar görs. LiiSa använder en specialutrustad bil med integrerad utrustning för vård och undersökningar. Klienten blir vid behov patient hos hem-sjukhuset eller skickas till juren efter bedömningar och konsultationer. Med åtgärderna kan man snabba upp inledandet av vård samt minska olägenheterna av jourmässiga patientförflyttningar, såsom tillstånd av virrighet, sämre funktionsförmåga och sjukhusinfektioner. Arbetslastningen på

personalen på jourpolikliniken minskar när klienter redan inom vården kan vårdas hemma hos sig. Syftet är också att göra ändamålsenlig användning av akutvård och sjuktransporter möjlig.

Esbo sjukhus har sju dagar i veckan ett utskrivningsteam som hjälper patienterna att ta sig hem från sjukhuset samt hjälper, vårdar och handleder den utskrivna från sjukhuset under det första dygnet. Åtgärderna av utskrivningsteamet har haft en betydande roll i att minska icke-ändamålsenliga sjukhusperioder. Man har strävat efter att flytta fokus för uppgifterna kring trygg utskrivning till början av vårdperioden, bland annat genom att starkare infoga synvinkeln för utskrivning i läget för patientens ankomst och ta servicehandledaren för äldre med i ett tidigare skede än tidigare för att kartlägga patientens situation. Esbo sjukhus ordnar regelbundna utskrivningar där man säkerställer att utskrivningsprocessen tas i bruk. Den stora mängden av och omsättningen på personal ställer utmaningar för ibruktagandet. Smidigheten och ibruktagningen av utskrivningsprocessen kontrolleras med mätare som styr verksamheten, så som antalet patienter som skrivs ut före kl. 10, deltagarna i utskrivningsutbildning och andelen de patienter relativt alla utskrivna patienter som inom en vecka återvänder till sjukhuset. Utskrivningsteamet och HNS utvecklar utskrivningstjänster för jouren på Jorv och för avdelningarna med specialistsjukvård. Utöver sjukskötarna i utskrivningsteamet har även en fysioterapeut och servicehandledare anställts till det under utvecklingen. Det är meningen att verksamheten hos utskrivningsteamet etableras i utskrivningar från specialistsjukvården våren 2022.

Revisionsnämndens slutsatser

Den ökade användningen av jourtjänster är en central utmaning för verksamheten vid Esbo sjukhus och detta har lett till trängsel inom tjänsterna och att behovet av patientplatser på sjukhuset har ökat. Den långa väntetiden för äldre personer hos jouren ger bland annat risk för tillstånd av virrighet, sänker rörelseförmågan och fördröjer inledande av rehabilitering. Den synnerligen höga nyttjandegraden av Esbo sjukhus fördröjer klientflödet, dvs. att patienterna får en vederbörlig plats inom långtidsvården. Väntetiderna för patienter i behov av långtidsvård ökar avsevärt och en större del än tidigare av sjukhusets platser har fyllts med de som väntar på annan service.

Äldretjänsterna har identifierat flera korrigerande åtgärder och börjat vidta åtgärder för utveckling. Verksamheten med Mobila sjukhuset LiiSa kan snabba upp inledandet av vården av klienter inom långtidsvården eller hemvården samt minska olägenheterna från jourförflyttningar av patienter. Man har upplevt att LiiSa är mycket nyttig och användningen av den har gett effekten att jourbesöken inom långtidsvården har minskat. Åtgärderna av utskrivningsteamet har haft en betydande roll i att minska icke-ändamålsenliga sjukhusperioder. Utskrivningsteamet och HNS utvecklar utskrivningstjänster för jouren på Jorv och för avdelningarna med specialistsjukvård. Det är meningen att verksamheten etableras i utskrivningar från specialistsjukvården våren 2022. Hemvården i Esbo deltar Västar Nylands utvecklingsprojekt där man i slutet av 2021 tog i bruk en handbok om joursituationer.

Revisionsnämnden har uppfattningen att metoder för tryggande av relevanta funktioner inom jourfunktionerna är till exempel att utvidga tjänsten LiiSa och utskrivningsfunktionerna samt att vidareutveckla anvisningarna för joursituationer.

Revisionsnämndens rekommendation

För att trygga ändamålsenlig verksamhet inom jourverksamheten bör man inom välfärds- och hälsosektorn intensifierat fortsätta att utveckla åtgärderna för att korrigera personalbristen och effektiviteten i klientflödet, så att tjänsterna överförs kontrollerat till välfärdsområdet.

4 UTVÄRDERING AV STADSMILJÖSEKTORNS TJÄNSTER

Organisationsreformen gjorde att namnet på tekniska och miljösektorn ändrades till stadsmiljösektorn. Byggnads- och miljönämnderna avskaffades i samma veva och en kombinerad miljö- och byggnadsnämnd inrättades för handha deras uppgifter. Även resultatenheter för miljö- och byggnadstillsynscentralen inledde sin verksamhet. Syftet med organisationsreformen var att göra organisationen lägre och komprimera ledningen samt förbättra samarbetet mellan resultatenheter.

Berättelsen om stadsmiljösektorn anger att den är ägnad att säkerställa en trivsam, fungerande och hållbar stadsmiljö respektive boende, utveckla styrkorna och konkurrensförmågan hos stadens centrum samt effektivisera kollektivtrafiken och ha omsorg om stadsmiljön och producera tjänster under samarbete. Under 2021 har fokus för sektorn bland annat varit att jämlikt utveckla de fem regionala centrumen med hänsyn till övriga områden i Esbo, åtgärder för att uppnå koldioxidneutralitet före 2030, och genomförande och beredning av målen kring markanvändning i Esbo och MBT-avtalet.

4.1 GENOMFÖRANDE AV HELSINGFORSREGIONENS KOMMUNERS OCH STATENS AVTAL OM MARKANVÄNDNING, BOENDE OCH TRAFIK 2020–2031

Helsingforsregionens kommuners och statens avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) 2020–2031 baserar sig på en gemensam vilja att utveckla regionen. Avtalet är en omfattande helhet som stärker partnerskapet mellan kommunerna och staten i regionen samt styr markanvändnings-, boende- och trafiklösningar i städerna samt planeringen av dem för att uppnå gemensamma mål. De konkreta åtgärder som föreslås i avtalet gäller i regel avtalsperiodens första fyraårsperiod 2020–2023.

Åtgärderna i avtalet skapar förutsättningar för en mångsidig bostadsproduktion som motsvarar det regionala behovet samt för samordning av trafiksystem, trafikinvesteringar och markanvändning. Åtgärderna främjar en hållbar samhällsstruktur med låg koldioxidhalt och ett trafiksystem som stödjer detta för att avvärja klimatförändringen samt möjliggör en smidig vardag, en fungerande arbetsmarknad och ett livskraftigt näringsliv. Målet är även att avvärja segregation och hemlöshet samt främja mångfalden i bostadsområdena och mångsidigheten av bostadsbeståndet i regionerna. Det är viktigt för genomförandet av avtalet att även kommunernas och statens övriga utvecklingsåtgärder stödjer genomförandet av dess mål.

MBT-avtalen jämte bilagor mellan staten och de största stadsregionerna finns att se på miljöministeriets webbplats: <https://ym.fi/sv/avtal-om-markanvandning-boende-och-trafik>.

Planläggning och bostadsbyggande i Esbo

Genom MBT-avtalet har kommunerna bundit sig till att vid ny bostadsplanläggning investera minst 90 procent (våningsyta) i de primära zoner som anges i planen för MBT 2019. I MBT-avtalet har Esbo på årsnivå godkänt en ny byggrätt för bostäder på minst 300 000 m²vy, och 80 procent av byggrätten att planläggas för boende ligger i väl tillgängliga områden, vad gäller samhällsstruktur, kollektivtrafik och tjänster.

Avtalet binder Esbo att skapa planmässiga och kommunaltekniska förutsättningar för genomförande av målet för bostadsproduktionen. Det årliga målet för Esbo i fråga om bostadsproduktion enligt MBT-avtalet under en fyra års period är 3 300 bostäder varav 90 procent regionalt ligger i

primära utvecklingszoner av markanvändning. 20 procent av bostadsproduktionen ska vara statsunderstödda ARA-hyresbostäder med långt räntestöd och 10 procent bostadsrättsbostäder eller hyresbostäder byggda under kortvarigt lån med räntestöd. Vid placering statsunderstödd bostadsproduktion beaktas utvecklingen i fråga om segregation. Regeringen har som mål att halvera bostadslösheten före 2023. Målet är att öka utbudet på bostäder till rimligt pris för hemlösa och att stärka kommunernas arbete mot hemlöshet. Esbo och de övriga kommunerna i regionen har bundit sig till att tillsammans med staten förebygga och minska hemlöshet i enlighet med målsättningarna. Esbo stad har en plan för att halvera bostadslösheten för åren 2020–2022. I slutet av november 2021 beräknades det att det fanns 433 ensamlevande hemlösa och 31 hemlösa familjer och par i Esbo.

Till stöd för verkställigheten av MBT-avtalet har staden ställt resultatmålet att skapa förutsättningar för stadsägda Esbo Bostäder Ab att årligen börja bygga i snitt 400 statsunderstödda hyresbostäder, dvs. totalt 1 600 bostäder under den fyraåriga perioden för bostadsprogrammet. Staden planlägger och bygger kommunalteknik samt överlåter tomter. Staten anvisar understöd på minst 10 miljoner euro i året för kommunalteknik, för områden i primära zoner av markanvändning enligt MBT-planen. Tyngdpunkten för understöden vilar på kompletterande byggande.

Trafikinvesteringar i Esbo

Enligt avtalet inleder staten bygget av stadsbanan Alberga–Köklax enligt järnvägsplanen. Statens finansieringsandel av kostnaderna för genomförandet av projektet är 50 procent, dock högst 137,5 miljoner euro. I samband med beslutet om byggande ingår staten och kommunerna ett avtal om kostnadsfördelning.

Det har avtalats om att kapaciteten av Västmetron ska höjas, att Helsingfors och Esbo tillsammans med samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) planerar och bereder ett projekt för att höja kapaciteten på metron och genomför projektet under ett automationsprojekt att utföras åren 2024–2030. Syftet med projektet är att möta tillväxten i regionen, och den allt större mängden metroresenärer. En preliminär kalkyl av de totala kostnaderna löper på 341 miljoner euro, varav 6 miljoner är kostnader för perioden 2020–2023. Kostnadskalkylen för lösningen att öka kapaciteten av västra änden av metron är 100 miljoner euro, varav 10 miljoner är kostnader för perioden 2020–2023. Staten bedömer projekten för utveckling av metron som en helhet när planeringen och kostnadskalkylerna preciseras. Fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna avtalas vid behov separat.

Förortsprogrammen

Esbo stad antogs 2020 till miljöministeriets Förortsprogram 2020-2022 med projekten för utveckling av förorten Mattby till ett metrocentrum och av Esbo centrum – Berättelse till verklighet.

Med åtgärderna i förortsprogrammet vill man höja funktionen och attraktionen av Mattbyområdet genom att utveckla kvaliteten på förbindelserna för gång och cykling. Målet i Esbo centrum är att främja och slutföra under den tidigare programperioden inledda projekt kring trivseln, funktionerna och mångsidigheten av serviceutbud i området. Förortsprogrammet 2021 gav understöd på 1,05 miljoner euro för sex projekt, som genomfördes 2020. År 2021 genomfördes sju projekt inom Förortsprogrammet och man fick understöd på 0,7 miljoner euro för dem. Begränsningarna från coronapandemin har försvårat genomförandet av projekt på basis av invånardeltagande.

Revisionsnämndens slutsatser

Det har i MBT-avtalet avtalats om statsbidrag för investeringar. Staten deltar i kostnaderna för bygget av stadsbanan Alberga–Köklax, med en finansieringsandel på 50 procent, men högst 137,5 miljoner euro. För tidigare projekt har den motsvarande andelen varit högre, rentav 70 procent. Trots de stramare villkoren är avtalet viktigt för Esbo, bland annat på grund av Keraområdet, som är under utveckling.

Bostadsproduktionen i Esbo sker snabbare än målen i MBT-avtalet. Efterfrågan på små bostäder i huvudstadsregionen är fortfarande hög, men har även ökat för större och rimligt prissatta familjebostäder.

Städerna har ställt målet att skapa planmässiga och kommunaltekniska förutsättningar för att uppnå målet för Esbo bostäder Ab:s produktion av bostäder till rimligt pris. Målet att producera 1 600 rimligt prissatta hyresbostäder under fyra års perioden 2018–2021 utföll inte helt, 1 509 bostäder blev färdiga.

Bygget av bostäder i zonerna för utveckling av markanvändning är intensivt, och även priserna på nya bostäder är höga. Tätt byggande har blivit allmännare överallt i Esbo.

År 2020 utarbetade Esbo ett program för att halvera hemlösheten. Trots åtgärderna av flera parter i staden minskade antalet hemlösa inte år 2021, utan antalet såväl ensamboende hemlösa som hemlösa familjer och par ökade med fyra sedan 2020.

Vid planering av bostadsområden ska man ta hänsyn till att massivt genomförd tät bebyggelse kan sänka boendetrivseln och i kombination med hög prissättning påverka efterfrågan på bostäder.

Revisionsnämndens rekommendationer

Utgångspunkten för byggnadsproduktion i nya områden ska ske utgående från de boende och området ska bebyggas med bostäder av olika storlek i småhus och höghus. Segregationen av bostadsområden förhindras med mångsidig bostadsproduktion. Mångsidig bostadsproduktion behövs också för att trygga tillgången på arbetskraft.

För Esbo bostäders produktion av rimligt prissatta bostäder ska förutsättningarna även framdeles tryggas.

Åtgärderna i syfte att halvera befintlig hemlöshet före 2023 ska fortsättas.

Modelleringen av projekt som baseras på invånarorientering och ett nätverksliknande verksamhetssätt bör även utnyttjas i äldre bostadsområden och inom projekt för kompletterande byggande.

4.2 STADSPLANERINGSCENTRALENS VERKSAMHET

Enligt markanvändnings- och bygglagen ska kommunen sköta områdesplaneringen, styrningen av och tillsynen över byggandet samt utövandet av markpolitiken på sitt område. Stadsplaneringen regleras av markanvändnings- och bygglagen, men också av lagar om miljöfrågor, landskapsplanen och nationella mål för områdesanvändning, avtal med staten och grannkommuner samt olika slags undersökningar och utredningar. Planeringen styrs också centralt av förvaltningsstadgan, Esbo-berättelsen samt stadsmiljösektorns och stadsplaneringscentralens berättelser och målen som ställs i dem.

Stadsplaneringen är samarbete mellan stadsplaneringsnämnden, stadsplaneringscentralen och olika parter samt samordning av olika mål och synvinklar. Initiativet till beredning av planer kommer ofta från markägarna, och projektplanerare och områdesutvecklare kan även delta. Utöver dessa ingår även andra parter i processen. Myndigheterna ska kontrollera att planläggningen uppfyller kraven i lagen.

MBT-planen 2023 utarbetas som ett regionalt samarbete. Esbo stad ansvarar för upprätthållandet av en regional databas.

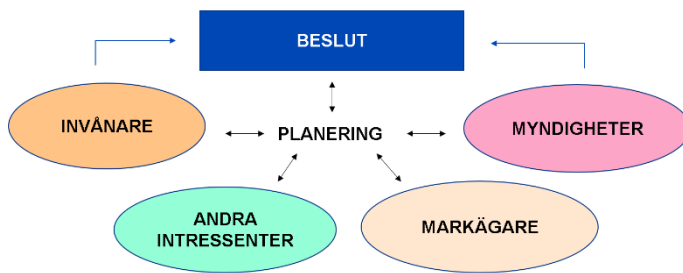
Stadsplaneringscentralens uppgift är att utarbeta general- och detaljplaner samt att sköta trafikplaneringen i planområdena. Uppgifterna för stadsplaneringen innefattar även planering stadens namnbestånd och att se till Esbobornas möjligheter att delta och påverka i planeringsskedet samt byggnadsundantag och lösningar avseende planeringsbehov. Stadsplaneringscentralen verkställer planlägningsprogrammet som stadsstyrelsen har godkänt samt konkreta arbetsplaner på objektnivå, som stadsplaneringsnämnden har godkänt. Objekten i arbetsprogrammet gällde i huvudsak de primära zoner för markanvändning som fastställdes i MBT-planen.

Esbo tar årligen fram 40–50 nya detaljplaner. Det finns sex aktuella generalplaner och de mest betydande är delgeneralplanerna för Finnohamnen och Stenbruket samt skärgården. Generalplanen för norra och mellersta Esbo godkändes delvis av fullmäktige år 2021. De detaljplaner som godkändes 2021 fram till slutet av oktober innehåller 481 400 v-m² ny bostadsbyggrätt. 80 procent av den nya godkända våningsytan för boende ligger i den primära zonen för utveckling av markanvändning enligt MBT-planen, 82 procent av investeringar i infrastruktur har placerats tillgänglighetszonerna I–III. Planreserveringar i proportion till det årliga produktionsmålet 3 300 bostäder i snitt står enligt läget i augusti 2021 på tomma eller nästan tomma höghustomter i cirka 4,7 år och på småhustomter i 5,9 år.

Bygget av 6 177 bostäder inleddes 2021 och andelen därav av rimligt prissatta bostäder med räntestöd från Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) var 1 205 bostäder. År 2021 blev 5 482 bostäder färdiga, varav andelen med ARA-räntestöd var 1 010.

De viktigaste objekten för detaljplaner 2021 var Västmetron samt fortsättningen av detaljplaneringen av förlängningen av metron, stadsbanan och Spårjokerns utvecklingskorridorer. Huvudvikten vid detaljplanering för bostadsbyggande gällde centrala områden för kollektivtrafiken. Utöver bostadsobjekten planerar man även betydande näringsobjekt så som projekt i Kägeludden och datacentralen i Hästkärret samt offentliga projekt där exempel är utvidgningen av Jorv sjukhus samt skolor, daghem och motions- och idrottsplatser.

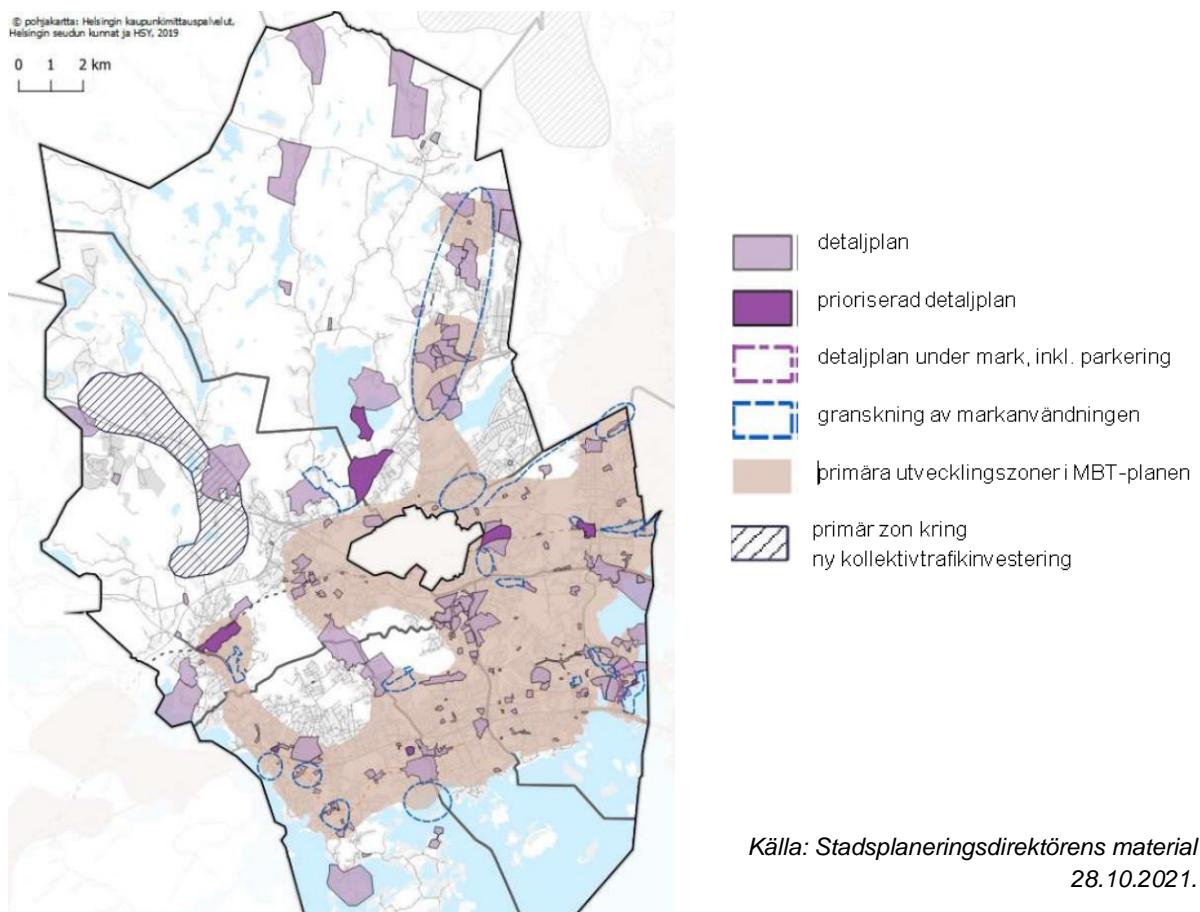
Stadsplanering är samordning

Markområdet i Esbo är nästan helt planlagt en gång över hela arealen varför de flesta årliga arbetsobjekten är planändringar. I snitt 15 procent av arbetet är nya planer. Staden äger inte mycket mark. Staden äger cirka 30 procent av sitt markområde och det består mest av gatu- och rekreationsområden.

Planläggningen sker mest på mark ägd av privata markägare och då tecknas markavtal om användningen. Markägarna betalar staden ersättningar för nyttan de får genom planerna. Staden använder intäkterna från ersättningarna till att täcka kostnaderna för bygget av infrastruktur.

Detaljplaneobjekten i arbetsprogrammet 2021 för stadsplaneringen och granskningen av markanvändningen visas på kartan nedan där även primära zoner av utveckling av markanvändningen enligt MBT-2019 i Esboområdet visas på mörkt botten.

Revisionsnämndens slutsatser

Verksamheten de senaste åren inom stadsplaneringscentralen har på basis av uppnådda resultat gett resultat. De kvantitativa målen för planläggningen har uppnåtts flera år i rad, vilket har möjliggjort verkställigheten av målen för bostadsproduktionen. Det byggs mycket aktivt i Esbo. Målen för stadsplaneringen har uppnåtts i förtid och planreserveringen enligt MBT-avtalet är tillräckligt.

Revisionsnämndens rekommendationer

Utgångspunkten för planering av nytt bostadsområde ska vara invånarcentrerad och utgå från trivseln i bostadsområdena.

Vid planering av kompletterande byggande i allt tätare stadsområden bör man finna en balans mellan stadens förpliktelser och trivseln i bostadsområdena.

Beredning av planläggning ska kommuniceras och hörande av invånarna i respektive fall ska ordnas i ett så tidigt skede i processen som möjligt så att man genuint kan påverka planerna.

För att nå ut till alla invånare i området bör man i invånarkommunikationen om investeringsprojekten använda även andra kommunikationskanaler.

Kägeludden

Foto: Antti Kangassalo

4.3 MILJÖ- OCH BYGGNADSTILLSYNSCENTRALENS VERKSAMHET

Miljö- och byggnämnden är kommunens miljövårdsmyndighet och byggnadstillsynsmyndighet enligt markanvändnings- och bygglagen samt svarar för kommunens uppgifter enligt naturvårdslagen.

Nämnden är också den myndighet som enligt hälsoskyddslagen, livsmedelslagen, veterinärvårdslagen, tobakslagen och, i fråga om detaljhandeln med nikotinpreparat, enligt läkemedelslagen svarar för tillsynen eller för ordnandet av andra kommunala uppgifter inom det samarbetsområde för miljö- och hälsoskydd som bildas av Esbo och Grankulla städer samt Kyrksläatts kommun.

På resultatenheten miljö- och byggnadstillsynscentralen, som inledde sin verksamhet 2021, samlades uppgifter från tre tidigare separata resultatenheter.

Till resultatenheten miljö- och byggnadstillsynscentralen hör serviceområdena för miljövård, miljö- och hälsoskydd samt byggnadstillsyn. Stödtjänster är en ny enhet med anställda från olika serviceområden som bildats vid organisationsreformen 2021. Enheten ansvarar för miljö- och byggnadstillsynscentralens centraliserade kundservice samt för administrativa och juridiska tjänster. Efter organisationsreformen arbetade 107 personer vid miljö- och byggnadstillsynscentralen.

Under de första åren betonades inledning av verksamheten i den nya serviceenheten för stödtjänster, utveckling av ett gemensamt kundgränssnitt och kundarbete samt fastställande av kontaktytorna för arbetet inom olika serviceområden och utarbetande av principer för samarbetet. Vid utvecklande av serviceenheten för stödtjänster har man speciellt fokuserat på samordnande av arbetsuppgifterna och att urskilja uppnådda synergieffekter. Kundarbetet utvecklas genom att beakta smidigt arbete för alla experter i centralen. Miljöhälsovårdens rättsliga tjänster kom som en ny uppgift till resultatenhetens rättsliga tjänster.

4.3.1 BYGGNADSTILLSYN

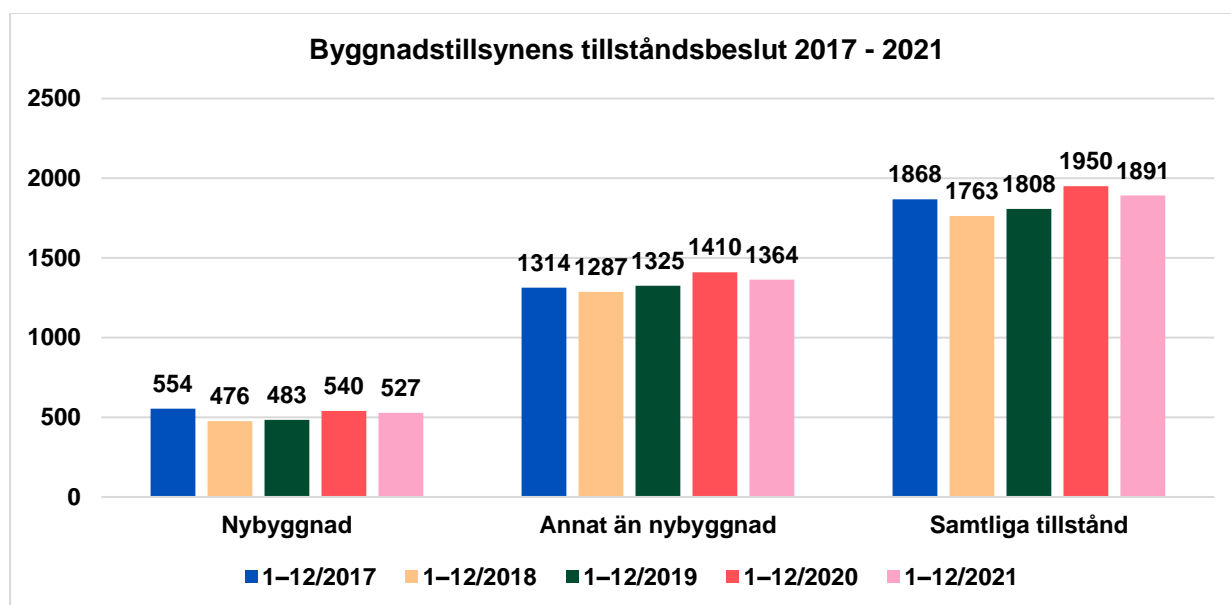
Byggnadstillsynen övervakar byggande och ser till att markanvändnings- och bygglagen iakttas. Enheten ansvarar för handläggning och beslut om ansökningar som gäller byggande, myndighetstillsynen över byggnadsarbetet, styrning och tillsyn av stadsbilden, allmän styrning och rådgivning om byggande samt informationstjänster för byggande. Enheten ger också experthjälp åt de övriga centralerna i stadsmiljösektorn genom att delta i beredningen av markanvändningsplaner och andra för staden viktiga projekt så att de framskrider friktionsfritt.

Byggnadstillsynens ställning är självständig och oberoende i kommunförvaltningen. Tillståndsbesluten grundar sig på rättsligt övervägande. Ett tillstånd måste beviljas om förutsättningar för beviljande av bygglov i markanvändnings- och bygglagen uppfylls. På beslut av byggnadstillsynen finns inte rätt att överta ärenden enligt kommunallagen. Byggnadstillsynens serviceområde indelas i serviceenheten för bygglov och serviceenheten för byggt teknik.

Efter organisationsändringen som genomfördes 2021 arbetade 35 personer inom serviceområdet. Personerna som arbetat i byggnadstillsynens stödtjänster övergick till den gemensamma enheten för stödtjänster som grundades i resultatenheten för miljö- och byggnadstillsyn. Avgiftsintäkterna täckte utgifterna för byggnadstillsynens serviceområde 2021 och verksamhetsbidraget överskred budgeten med 2,1 miljoner euro.

Bygglov år 2021

År 2021 har man fattat beslut om 1 891 bygglov för byggande (1 950 år 2020). Det inkom 1 825 tillståndsansökningar (1 953 år 2020), det hölls 8 401 syner (7 450 år 2020) och 732 inledande möten (829 år 2020). År 2021 kunde man hålla handläggningstiden för tillståndsansökningar i 85 procent av fallen. Handläggningstiden höll i 1 616 tillstånd. År 2020 kunde man hålla handläggningstiden för tillstånd i 90 procent av fallen. Under utvärderingsåret 2021 beviljades 121 åtgärds-tillstånd för jordvärmebrunnar. År 2021 var priset för serviceprodukten tillstånd för byggande 1 840 euro/tillstånd, då målet för startvärdet var 1 560 euro/tillstånd. Personalkostnaderna har på grund av organisationsförändringen felaktigt allokerats till olika serviceprodukter och det pris man eftersträvade för serviceprodukten tillstånd för byggande förverkligades. Alla tillstånd har ansökts elektroniskt.

Källa: Serviceområdet för byggnadstillsynen i Esbo 4/2022.

Handläggningstiden för Tjänsteinnehavarbesluten för alla tillståndstyper var i medeltal 52 dagar 2021 och handläggningstiden för miljö- och byggnadsnämndens beslut för alla tillståndstyper var 82 dagar. Man har trots den ökade arbetsbördan som coronapandemin orsakade 2021 gjort tillståndsbeslut under 2021 på samma nivå som under tidigare år. Den ökade arbetsmängden i byggnadstillsynen har orsakat ökad stress och förseningar i handläggningen av tillstånd.

Kundrespons

Medeltalet för byggnadstillsynens fortlöpande responsförfrågan var 3,4/5 och byggnadsskedets 3,8/5. Kundnöjdheten mäts med fortlöpande kundresponsförfrågan. Förfrågan skickas till kunden efter tillståndsbeslutet om verksamheten under ansökningsfasen av tillståndet och efter slutbesiktningen om verksamheten på arbetsplatsen. Resultaten av kundresponsen behandlas på enhetsmöten och de beaktas i fortlöpande utveckling av verksamheten.

Personal

Risken som hotar att byggnadstillsynen inte uppnår sina mål är tillgången till kompetent personal. På byggnadstillsynens serviceområde finns personalbrist som orsakas av pensioneringar och rekryteringsutmaningar. Personalmängden har inte ökat under de senaste åren, fastän mängden tillstånd som ska handläggas har ökat. Resursbehovet har ökat av en stadsstruktur som utvecklats och blivit mer krävande, resursallokering för utveckling samt ändringar i markanvändnings- och bygglagen. Till exempel har energibestämmelserna som reglerar både nybyggande och renovering har blivit strängare under de senaste åren. I tillståndsskedet handleder man kunderna för att förverkliga de lagenliga målen för dessa. I den under beredning varande nya bygglagen kommer krav på att en byggnad ska vara koldioxidsnål och cirkulär ekonomi som blir ett nytt lagstadgat arbete att övervaka för byggnadstillsynen. Lagen förutsätter även handläggning av bygglov som är baserad på datamodellering, vilket förutsätter utveckling av personalen, verksamhetsmodeller och elektroniska system. Lagförslaget som gäller den byggda miljön förutsätter dessutom ändrings- och utvecklingsåtgärder för informationshantering. Det är meningen att regeringen ska ge sin framställning till riksdagen i början av hösten och lagarna ska träda i kraft 1.1.2024.

I byggnadstillsynen har coronapandemitiden framgått som en ökande arbetsbörda. Ändringsarbeten av småhus och gårdsområden, tillstånd för staket och motsvarande åtgärder har ökat. Olika kontakter av kunderna har ökat och behovet av kundhandledning i anknytning till tillståndsansökningar har ökat märkbart. Bristerna i tillståndsansökningarna märks som ett större behov av handledning, vilket orsakar en belastning för tillståndshandläggningen.

Det är svårt att rekrytera kompetent yrkesfolk inom byggbranschen till byggnadstillsynsuppgifter. Att bli behörig för uppgifter inom byggnadstillsynen förutsätter förutom grundutbildning även arbets- och planeringserfarenhet inom byggbranschen.

Bygglovsansökningarna hopade sig i början av 2022

Redan hösten 2021 blev byggnadstillsynscentralen överbelastad. Då reserverade man månadens första hela vecka för handläggning av tillstånd och kundmeddelanden besvarades utanför dessa veckor. Frågor i anknytning till ansökningar i den e-tjänsten bad man att skicka via e-tjänsten. I februari 2022 meddelade byggnadstillsynen på stadens webbplats att man fokuserar på handläggning av aktuella tillståndsansökningar. I tillståndshandläggningen fanns då 1 346 tillstånd, i medeltal 80 tillstånd per tillståndshandläggare. Enligt meddelandet kan man fortfarande göra bygglovsansökan i den elektroniska tillståndstjänsten, men ingen tillståndshandläggare anvisas för tillfället för tillståndsansökningar. Man lovade besvara förfrågningar om en enskild tillståndsansökan och ordna förhandsförevisningar när projektet står i tur att handläggas. Man uppskattade att det kommer att ta några månader för att åtgärda belastningen. Byggnadstillsynen har i april 2022 meddelat att de gradvis påbörjar handläggningen av tillstånd som är i kö i e-tjänsten från slutet av april.

Utveckling av tjänster

Byggnadstillsynens tjänster utvecklas kundorienterat och de kommunspecifika bestämmelserna går igenom tillsammans med hela byggbranschen. Esbo byggnadstillsynscentral har en aktiv roll i skapandet av gemensamma så kallade Topten praxis för byggande. Direktören för Esbo miljö- och byggnadstillsynscentral är ägare av Topten-processen. I processen utvecklar och förenhetligar man praxis för byggnadstillsynen i Topten-städer. Målet för Topten samarbetet och Topten praxis för byggande är att främja smidigt byggande, dela information och kunskap samt främja ett gott byggnadssätt och förebygga fel. Praxis för Topten utarbetas under ledning av byggnadstillsynen och 30 kommuner medverkar samt olika parter inom byggande såsom Rakennusteollisuus RT, Talonrakennusteollisuus TRT, Pientaloteollisuus PTT, Rakennustuoteteollisuus RTT, RAKLI och räddningsverken.

Som en del av Topten samarbetet har man utvecklat och tagit i bruk verksamhets sätt som förbättrar gemensam tillståndsansökning och handläggning. Samtidigt har man tagit bort överlappande dokumentpraxis i Esbo som man fått respons om i bland annat den fortlöpande kundresponsfrågan. Verksamhetssätten och arbetsfördelningen vidareutvecklas i Esbo byggnadstillsynscentral.

Revisionsnämndens slutsatser

Överbelastningen i byggnadstillsynscentralens tillståndshandläggning har i början av 2022 uppskattningsvis orsakat flera månaders förseningar för byggare.

Tillståndsavgifterna täckte utgifterna för verksamheten i byggnadstillsynens serviceområde och verksamhetsbidraget överskred budgeten med 2,1 miljoner euro.

Det har konstaterats vara svårt att rekrytera kompetent yrkesfolk inom byggbranschen till byggnadstillsynsuppgifter. Att bli behörig för uppgifter inom byggnadstillsynen förutsätter förutom grundutbildning även arbets- och planeringserfarenhet inom byggbranschen.

Revisionsnämndens rekommendation

Man måste se till att det finns tillräcklig resursallokering för handläggning av bygglov för att de ska vara möjligt att handlägga dem utan dröjsmål.

Köklax

Foto: 110th Street Productions Mika Lehtinen

4.3.2 SERVICEOMRÅDET FÖR MILJÖVÅRD

Miljöskyddet styrs av miljö- och byggnadsnämnden, och verkar som stadens miljöskyddsmyndighet.

Miljöskyddets serviceområde svarar för miljö- och naturskyddet i Esbo. Inom miljöskyddets serviceområde finns serviceenheten för miljötillsyn, serviceenheten för natur- och miljökunskap samt naturens hus Villa Elfvik. Miljövården förebygger miljöolägenheter genom att bevilja tillstånd, fatta beslut och informera. Dessutom främjar, följer upp och rapporterar miljövården genomförandet av åtgärder för stävjande av klimatförändringen i Esbo stads handlingsplan för hållbar energi och klimat (SECAP), producerar utredningar kring målet om klimatneutralitet i Esbo samt samordnar arbetet för att förebygga och lindra effekterna av klimatförändringen.

Miljövård

Noux på vintern

Foto: Tommi Ista

Utgångspunkten i miljövårdens grundläggande arbete är att främja en god lösning för miljön och naturen och likvärdig behandling av kunderna. Kunderna består av både verksamhetsutövare och invånare.

Serviceområdet för miljöskyddet nådde de för sin verksamhet uppsatta målen för 2021. I klimatarbetet bearbetade man de nuvarande och nya SECAP-åtgärderna inom expertnätverket i stadsmiljösektorn och dessutom blev utkastet över vägkartan för anpassning till klimatförändringen klar för kommentarer. Programmet för naturskyddsåtgärder för år 2021–2030 godkändes i fullmäktige och genomförandet av programmet började. Åtgärdsprogrammet för vattenskydd uppdaterades och utkastet blev klart för kommentarer.

År 2021 hade miljöskyddet 25 permanent anställda och 13 visstidsanställda som vikarier i olika projekt och som guider i Villa Elfvik. Inom miljöskyddets serviceområde gör man expertarbete. Stadens interna samarbete och nätverkande fungerar inom serviceområdet. År 2021 deltog serviceområdets personal i bland annat 44 av stadens interna samarbets- och styrningsgrupper och grundade nya nätverk för att främja klimatarbetet. Målen främjades även i partnerskapsnätverk.

Serviceområdet för miljövård erbjuder miljöfostrantjänster i Villa Elfvik. År 2021 hade man 16 310 besökare samt 1 689 elever och 128 lärare gick i naturskolan, fastän huset var stängt på grund av coronarestriktioner under början av året ända till juni. Guidade utflykter hade 1 238 deltagare.

Miljöövervakning

Miljöövervakningens uppgifter bygger på lagar, såsom miljöskyddslagen, avfallslagen, vattenlagen och marktäcktslagen. Staden strävar efter att minska olägenheter av luftkvaliteten genom metoder av miljötillsynen. Årligen övervakar man hundra verksamheter som har miljötillstånd, är registrerade eller omfattas av anmälningsförfarande. Anläggningar och funktioner som övervakas är anläggningar för energiproduktion, bränsledistributionsstationer, avfallshanteringen, avloppsreningsverk, stenkrosserier och stenbrytning samt deponier.

Det behandlades fler tillstånds- och anmälningsbeslut än året förra året. År 2021 miljöinspekterades eller övervakades över 890 objekt och gjordes 13 vattenservicebeslut. En del av inspektionerna gjordes på distans på grund av coronarestriktionerna. Det gjordes 94 anmälningsbeslut om buller. Det var ett högt antal för tredje året i följd. I anmälningsbesluten om buller framgick bland annat sönderkrossning av betong i anslutning till rivningsarbete som uppgick till 14. Antalet fördubblades från föregående år. Ökningen av energiproduktion med låga utsläpp framgick som en ökning av beslut om stora jordvärmebrunnfält. Dessutom gjordes bullerbeslut om borring av mellandjupa (1,5 km) energibrunnar i Finno.

Revisionsnämndens slutsatser

Miljö- och byggnadsnämndens och miljöskyddets tyngdpunkter kommer från berättelsen om Esbo där man skrivit in mångformighet, åtgärdsprogram för vattenskydd, klimatmål och anpassning till klimatförändringen.

Serviceområdet för miljöskydd är en mångsidig kompetent expertorganisation som arbetar för en bättre miljö och natur. Myndighetsarbetet kompletterades av otaliga projekt.

Det är nödvändigt att genomföra åtgärderna i åtgärdsprogrammet för vattenskydd inom den bestämda tidtabellen och följa upp inverkningarna för att uppnå minst gott ekologiskt tillstånd i vattendragen enligt målet för vattenskyddet i Esbo.

Verksamheten i naturhuset Villa Elfvik är populärt och mångsidigt.

Revisionsnämndens rekommendation

Miljöcentralen måste redan innan arbetet inleds kräva av byggarna att göra förebyggande åtgärder för att till exempel förhindra problem av damm som orsakas för invånare i byggarbetsplatsernas närområden. Dessutom måste övervakningen av att man följer bullertillstånd effektiveras.

5 KONCERNEN

I slutet av 2021 omfattade Esbokoncernen 29 dotterbolag, 21 andelssamfund, tre fonder och nio samkommuner. Utöver dem omfattar styrningen även över 100 minoritetsandelar och andra samfund.

5.1 KONCERNSTYRNING

Ägarstyrning avser enligt kommunallagen åtgärder genom vilka kommunen som ägare eller medlem medverkar i förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller annan sammanslutning. Åtgärderna kan åtminstone gälla avtal om bolagsbildning, bestämmelser i bolagsordningen, andra avtal, personval, anvisningar till personer som företräder kommunen i olika sammanslutningar samt annat utövande av kommunens bestämmande inflytande. Genom ägarstyrningen ska det ses till att koncernens fördel som helhet beaktas i verksamhet i kommunens dottersammanslutningar.

Stadsstyrelsen svarar för anordnandet av koncernstyrningen och koncernövervakningen samt för beredningen av principerna för koncernstyrning och målen för koncernsamfunden. Stadsstyrelsens koncernsektion sköter i enlighet med fullmäktiges och stadsstyrelsens riktlinjer uppgifter i anslutning till koncernstyrningen.

Till stadens koncernledning hör stadsstyrelsen och dess koncernsektion, stadsdirektören, sektordirektörerna och finansieringsdirektören. Koncernledningen deltar varken i funktionell beslutsfattning på dotterbolagen eller annars i daglig ledning, förutom på bolagsstämmorna och i ärenden där koncernledningens förhandsinställning ska fastställas såsom fastställs i koncerndirektivet.

Målet är att säkerställa det totala intresset för Esbokoncernen, stark ekonomisk förvaltning samt strategisk och proaktiv koncernledning. Koncernens struktur bedöms ur perspektiven för servicebehovet, arrangemanget av funktioner, ledning och proaktiv koncernstyrning.

Koncernstyrningen har under 2021 utvecklats inom reformen av stadens organisation och verkställandet fortsätter 2022. Ledning av beredning har koncentrerats till ansvarsområdet för koncernstyrningen och det har inrättats en intern grupp för koncernstyrningen med uppdraget att under ledning av stadsdirektören säkerställa genomförandet av Esbo stads vision, framför allt i centrala koncernsamfund som huvudstadsregionens samfund och de viktigaste dotterbolagen.

Ansvarsområdet koncernledning, som verkar inom enheten för finansiering och ekonomi, svarar för såväl beredning och utveckling av både ägarpolicy och koncernstyrningen som styrning och uppföljning av verkställandet av dem. Enheten för koncernstyrning svarar även för styrgruppens för koncernstyrningen beredning, regionala samarbete och beredning för koncernstyrningen samt för utveckling och styrning av stadskoncernens riskhantering.

Koncernstyrning och -kontroll verkställs även i sektorerna och ansvaret har infogats på basis av hur befogenheter har fastställts i koncernsektionens beslut i fråga om samfunden.

De av fullmäktige godkända dokumenten om Esbo stads koncerndirektiv och ägarpolicy respektive de för god praxis för förvaltning och ledning i Esbo stads dotterbolag som kompletterar dem bildar grunden för Esbokoncernens ägarstyrning. Alla dotterbolag och fonder i stadskoncernen efterlever instruktionerna ovan i sin verksamhet.

5.2 ESBO CATERING AB

Esbo Catering Ab är stadens helägda dotterbolag. Stadens cateringtjänster bolagiserades i början av 2016 på beslut av fullmäktige och en intresseenhet ägd av staden valdes till mall för verksamhetens organisation, dvs. ett sk. in-house-bolag. Stadsstyrelsens koncernsektion beslutade i augusti 2018 om att verksamheten i fråga fortsätter inom in-house-bolaget. Upphandlingslagen reglerar att den yttre omsättningen i ett in-house-bolag ska begränsas till fem procent av omsättningen och att den får vara högst 500 000 euro om året. in-house-bolag driver verksamheten på affärsekonomiska grunder och följer principerna om kostnadstäckning.

Esbo Catering Ab tillreder och serverar måltider i daghem och skolor samt inom äldre- och socialtjänsterna, vid stadens representationstillfällen och möten samt på lunchrestauranger. Småbarnspedagogiken med 51 procent och undervisningen med 37 procent är bolagets viktigaste kunder. Cirka 85 procent av Esbo stads cateringtjänster upphandlas från Esbo Catering Ab, resten från andra aktörer.

Under en verksamhetsperiod tillreder Esbo Catering Ab cirka 80 000 måltider om dagen. Bolagets nätverk av kök omfattar produktionskök, servicekök och servicepunkter, utöver centralköket i Kilo. 47 medarbetare arbetar på köket i Kilo. Under år 2021 tillredde man dagligen 29 000 portioner i snitt i köket i Kilo, cirka 6 000 fler än året innan. Kapaciteten hos köket i Kilo förslår även för tillredning av större mängder måltider, beroende på produktionsprocessen.

Esbo Catering Ab hade en omsättning på 38 miljoner och redovisningsperioden visade ett resultat på 0,2 miljoner för år 2021. Omsättningen ökade med cirka 13 procent i relation till året innan. Tillväxten hänförs till i huvudsak till upplösning av ekonomimallen mellan bolaget och staden, vilket medförde att faktureringen för elevmåltiderna med dithörande kostnader helt infördes i bolagets bokföring från och med 1.8.2020. Åtgärderna för avstängning och begränsning under coronapandemin minskade antalet måltider inom småbarnspedagogiken och undervisningen. Bolaget varken permitterade eller sade upp personal under åtgärderna för avstängning och begränsning under coronapandemin. Personalkostnaderna och andelen inhyrd arbetskraft uppgick till totalt 44 procent av omsättningen. Antalet anställda i medeltal på bolaget under 2021 uppgick till 475 personer.

Tillgängligheten på personal är utmanande på grund av bristen på arbetskraft som råder i branschen. Det skulle särskilt behövas arbetstagare för assisterande arbete på deltid, till exempel för skötsel av kår. Bolaget deltar i kommunförsöket med sysselsättning och i projekt för sysselsättning av partiellt arbetsföra, samt tillämpar såväl arvoden för rekrytering och aktiv sökning bland arbetstagare som fast samarbete med läroanstalter.

Bolaget rapporterar att nöjdheten bland kunderna har utvecklats positivt och att man på basis av respons från kunderna har inlett åtgärder för utveckling. Bolaget rapporterar om arbetet kring ansvarsfullhet inom olika delområden av detta. Graden av inhemsk tillverkning av livsmedel i produkterna som används i köket i Kilo är 75 procent, och i övriga kök 74 procent. Åtgången av vegetabilisk mat jämfört med blandmat var 24 procent och matsvinnet minskade med nästan åtta procent i snitt jämfört med året innan.

Tjänsterna inom välfärds- och hälsosektorn överförs genom reformen av social- och hälsovårdsbranschen till Västra Nylands välfärdsområde och detta kommer att även inverka på verksamheten vid Esbo Catering Ab. Västra Nylands välfärdsområde och Esbo stad undersöker olika alternativ för att framdeles producera matjänster för välfärdsområdet.

Från början av 2022 har en tallrik skolmat ett pris

I början av år 2022 tog Esbo Catering i bruk prissättning på en tallrik skolmat, i enlighet med resultatmålet från staden. Bakgrunden till målet har synvinklar på konkurrens och prissättning samt att möta förändringar i verksamhetsmiljön, såsom målen i ett Ekonomiskt hållbart Esbo. Det tidigare avtalet mellan staden och bolaget om prissättning utgick från antalet elever, medan det allmänt i branschen används prissättning av tallrik. Referensdugligheten av priser på måltider har varit utmanande till följd av att nationella statistiska data blir sent färdiga och pga. bristen på jämförbara data. Priserna på måltiderna innehåller alla kostnader som tillfaller Esbo Catering Ab, inklusive hyrorna för lokalerna som bolaget använder.

Revisionsnämndens slutsatser

Antalet måltider producerade i köket i Kilo har ökat med 6 000 måltider, från 2020 till 2021. Beroende på produktionsmallen kan köket i Kilo producera en större mängd måltider i dygnet än i nuläget.

Revisionsnämnden anser att det är positivt att bolaget har verkställt ansvarsfullhet ur många perspektiv, till exempel genom att minska matsvinn och höja graden för inhemskt ursprung.

Revisionsnämndens rekommendation

Esbo Catering ska fortsätta med åtgärderna hos sig för att uppnå målen för produktiviteten.

5.3 ESBOREGIONENS UTBILDNINGSSAMKOMMUN OMNIA

Utbildningssamkommunen Omnia hör till Esbo stads koncern. Stadens andel av Omnias grundkapital är 86,89 procent. Omnias övriga medlemskommuner är Grankulla och Kyrkslätt. Omnia har sammanlagt 17 verksamhetsställen, av vilka 16 finns i Esbo.

Grundavtalet uttrycker att Omnia har som uppgift att främja såväl delaktighet, kunnande och välbefinnande för medborgarna som livskraften hos kommunerna, samfunden och företagen i regionen.

Omnia ger yrkesutbildning för examen, kompletterande och vidare utbildning, förberedande utbildning till yrkesutbildning, utbildning på vuxengymnasium, grundundervisning för vuxna, kurser i fritt bildningsarbete, verkstäder för ungdomar och vuxna, utbildning för immigranter, arbetsgivare, samfund och företag samt tjänster och rekryteringsstöd för dessa. Därtill ger Omnia i egen skap av intresseenhet sina medlemmar tjänster för utveckling av kompetenser.

Utbildningsprofilen hos Omnia har fokus på utbildning av vuxna studerande respektive dem med ett främmande språk. Bland de studerande till examen i yrkesutbildning år 2021 var 13,5 procent under 18 år och 34 procent talade ett främmande språk. Det fanns totalt 13 415 studerande till examen i yrkesutbildning år 2021. Volymen var störst i finska arbetarinstitutet där 18 034 studerande deltog i verksamheten för totalt 40 361 kurser. Tabellen nedan visar flödet av studerande och kunder hos Omnia åren 2020–2021. Samma person kan uppträda i de totala antalen flera gånger om denne under året har deltagit i flera olika utbildningsformer eller kunskapstjänster.

Studerande- och kundflödet i Omnia	2020	2021
Studerande till examen i yrkesutbildning	12 189	13 415
Studerande vid vuxengymnasiet	3 732	3 726
Studerande i grundläggande utbildning för vuxna	382	415
Studerande vid finska arbetarinstitutet	19 232	18 034
Kunder hos kompetenscentret för invandrare (OSKE)	677	786
Kunder i verkstäder för unga och vuxna*	308	471
Studerande i handledande utbildning (VALMA)	274	341
Studerande i annan vidare och kompletterande utbildning**	1 236	1 488
Totalt	38 030	38 674

*Verkstäderna för vuxna ingår i siffrorna fr.o.m 2021 **Kommunförsöket ingår i siffrorna fr.o.m 2021

Källa: Data från Omnia 18.2.2022.

År 2021 uppgick Omnias verksamhetsintäkter till 84 miljoner euro och rörelseresultatet visade en förlust på 2,4 miljoner euro. 84 procent av verksamhetsintäkterna var finansiering från statsandelar och yrkesutbildning var den största utbildningshelheten i verksamhetsintäkterna. Finansieringen av yrkesutbildningen bygger på studerandeår, prestationer, effektivitet och otaliga kalkylmässiga koefficienter kring utgångsläget och målen för studerande samt på utbildningen som tas. Verksamhetsintäkterna har ökat på grund av större antal kunder och prestationer. Omnia uppnådde inte sitt eftersträvade nollresultat emedan man inte till fullt belopp fick det som ansökts för finansiering ur statsandelarna för yrkesutbildning, resurserna med tilläggsfinansiering för anställning av lärare respektive stödåtgärder vid undervisning och handledning kunde användas mer inriktat på förmåner än planerat. Omnia hade en soliditet på 89 procent och ingen långfristig skuld år 2021.

Personalen på Omnia uppgick till 1 109 personer i slutet av år 2021, 134 fler än 2020. Totalt 46 arbetstagare övergick till Omnia när den rehabiliterande individuella arbetsfunktionen överfördes till att handhas av Omnia.

Omnia äger sitt dotterbolag Omnia Koulutus Oy till 100 procent. Samkommunen har utöver det en andel på 40 procent i Omnia Education Partnership Oy, som bidrar till att göra finskt kunnande i utbildning och finsk yrkesutbildning kända ute i världen. Omnia har även en andel på 25 procent i Wenhe Oy vars uppgift är öka livskraften i sitt verksamhetsområde och förebygga marginalisering genom att minska problemen i mötet mellan arbetsgivare och arbetslösa.

Aktuella reformer och utmaningar

Aktuella reformer i Omnia har varit reformen av läropliktslagen samt att verkstäderna för rehabiliterande arbetsverksamhet för vuxna överfördes från Esbo stad till att handhas av Omnia. Antalet studerande med läroplikt uppgick till cirka 980 och läroplikten utvidgas stegvis med en åldersklass i taget. Verksamheten med verkstäder för vuxna som tidigare producerades av Esbo stad överfördes till att handhas av Omnia, enligt principerna om affärsöverlåtelse, fr.o.m mars 2021. Överföringen av verksamheten med verkstäder har samband med kommunförsöket och förberedelse inför varaktig förändring av servicestrukturen. Syftet med överföringen är att skärpa styrning till tjänsterna och rollen av serviceproduktionen, vilket förväntas öka kostnadseffektiviteten i verksamheten. Enligt avtalet om upphandling av tjänster binder sig Esbo stad till att årligen köpa rehabiliterande arbetsverksamhet av Omnia för 1,5 miljoner euro under åren 2021, 2022 och 2023, dock så att kostnaderna för verksamheten med verkstäder år 2021 anpassas till perioden 1.3–31.12.2021. Kostnaderna som utföll år 2021 visar att finansieringen fastställd i avtalet inte täckte de totala kostnaderna för den överförda verksamheten till fullt belopp, och till exempel kostnaderna för stödtjänster kunde inte förutses heltäcknade. Omnia uppger att det finns behov av att precisera finansiering med cirka 160 000 euro. En preciserad kostnad har infogats i budgeten för 2022.

Reformen av läropliktslagen medför att Omnia börjar anordna utbildning som förbereder inför examen, sk. TUVÅ-utbildning, fr.o.m. augusti 2022. TUVÅ-utbildningen ordnas inom ramen för

tillståndet att anordna yrkesutbildning och man får statlig finansiering till den på basis av presterade studieår. Förberedelse inför anordnandet av utbildning har genomförts under intensivt samarbete mellan medlemskommunerna och Omnia. TUVU-utbildningen kommer att styra studerande via flera vägar där ett sätt är att boendekommunen anvisar en studieplats. Utbildningen är inte endast för läropliktiga, utan för alla utan en examen på andra stadiet och av olika anledningar utan studieplats på andra stadiet. Flexibilitet och skräddarsömnad står i centrum för utbildningen och obligatoriska studier omfattar endast en modul av studier och karriärplanering. Verkställigheten av utbildningen framhäver nätverksliknande och multiprofessionellt samarbete. Målet är att så många studerande som möjligt övergår till studier för examen eller får sysselsättning direkt via TUVU-utbildningen.

Aktuella utmaningar i verksamheten hos Omnia är bristen på arbetskraft inom flera branscher och yrken i Esbo regionen. Nationella och regionala förändringar påverkar verksamheten på Omnia, såsom den bestående förändringen i arbetsfördelningen i strukturen av AN-tjänster mellan staten och kommunerna år 2024 samt att välfärdsområdena inleder verksamheten år 2023. Aktuella uppgifter är även att ställa beredskap för kompetensbrist till följd av coronapandemin och att ta omsorg om studerandes psykosociala välbefinnande.

Avgångarna från läroanstalter minskade från år 2019 till år 2020, och då var andelen avgångna 11,4 procent. Bland personer under 18 var avgången 5,7 procent år 2020. Andelen avgångna 2021 var 12 procent. Omnia för statistik över orsakerna till avgång och på verksamheten efteråt. Bland orsakerna har man bland annat identifierat att många ungdom först söker sin väg till utbildning och karriär. Studerande styrs till utbildning igen och de kan övergå till prestera en annan examen på Omnia internt. Före slutet av januari 2022 hade Omnia meddelat boendekommuner om 11 studerande under läropliktslagen.

Omnia har tagit årsarbetstid i bruk för lärare och den är planerad att motsvara lärararbetet enligt lagen om yrkesutbildning av år 2018, där studierna för en studerande är mycket individuella, inhämtning av kunskaper inte är bunden till lektioner och samarbetet med arbetsplatser är mångsidigt. Arbetstiden är i princip 1 500 timmar om året. Personligen kan man avtala om upp till 1 700 timmar om året och undantag därvid är elbranschen, där bristen på lärare är stor. Man kan mer flexibelt är tidigare inkludera mer individuell handledning av studerande i arbetet. Ändringen får stöd på Omnia bland annat genom att lärarna ges möjlighet till specialisering för olika roller, man inrättar team till stöd för arbetet och utbildar chefer och lärare i en förberedande verksametskultur samt utvecklar pedagogiska processer och handlingsmallar.

Revisionsnämndens slutsatser

Omnia ger mångsidig utbildning respektive tjänster för vuxna, ungdomar och personer som talar ett främmande språk samt arbetsgivare, samfund och företag. Aktuella reformer har varit reformen av läropliktslagen 2021 samt att verkstäderna för rehabiliterande arbetsverksamhet för vuxna överförts från Esbo stad till att handhas av Omnia fr.o.m. mars 2021. Staden samarbetar intensivt med Omnia. Omnia verkställer Berättelsen om Esbo i sin verksamhet.

Coronapandemin har haft betydande konsekvenser för verksamheten på Omnia. Undervisningen på Omnia sker inom områden där hantverk, närvaro och gemenskap har viktiga roller, vilket har ställt utmaningar för undervisningen på distans. Man kunde dock snabbt genomföra övergången till undervisning på distans. Undervisningen på distans och pandemin gjorde även att utmaningarna kring studerandenas psykiska hälsa framträdde och detta behandlas närmare i utvärderingsberättelsen i samband mental hälsotjänster för barn och ungdomar.

Övergången till årsarbetstid för lärare medför mer flexibilitet i skötseln av uppgifter och mer individuell handledning av studerande. Användning av årsarbetstid utmanar dock samtidigt orken för personalen i arbetet och förpliktat cheferna att stödja dem i arbetet.

6 REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING- OCH GRANSKNING

Enligt kommunallagen bereder revisionsnämnden de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin för beslut i fullmäktige. Enligt lagen ska revisionsnämnden bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i staden och stadskoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Nämnden ska se till att granskningen av staden och dess dottersammanslutningar samordnas. Om stadens balansräkning visar underskott som saknar täckning, ska revisionsnämnden bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet. En lagstadgad uppgift är dessutom att se till att skyldigheten att anmäla skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas och samt att delge fullmäktige dessa redogörelser.

Utvärderingsplan och program

Revisionsnämndens utvärdering bygger på utvärderingsplanen som omfattar fullmäktigeperioden och på det årliga, preciserade utvärderingsprogrammet. Temat i för fullmäktigeperioden 2021–2025 är att utvärdera stadens tjänsters framgång och tillgänglighet. Tyngdpunkterna under utvärderingsperioden ligger på främjande av hållbar utveckling i Esbos stadsmiljö samt genomförande av produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad. Under utvärderingsperioden följs genomförandet av Berättelsen om Esbo, utfallet och effekten av de bindande resultatmålen samt stora investeringsprojekt. Årligen utvärderas stadens och koncernens bokslut samt personalnyckeltalen. Dessutom följer man under perioden upp revisionsnämndens rekommendationer som gäller tidigare utvärderingsberättelser.

Tyngdpunkterna år 2021 har varit coronaviruspandemins konsekvenser för stadens ekonomi och verksamhet, sysselsättningsläget och försöket med sysselsättningsfrågorna i kommunen, hälsovårdens tillräcklighet och tillsyn samt beredningen av vårdreformen. Av koncernsammanslutningarna utvärderades Esbo Catering Ab och samkommunen Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia. Revisionsnämnden kompletterade utvärderingsprogrammet för år 2021 med en utvärdering av mentalvård av barn och unga samt barnskyddet. Temat för huvudstadsregionens samt Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt HNS revisionsnämnders utvärdering år 2021 var ålderstigna patienter på jouten. Utvärderingsprogrammet för år 2021 och utvärderingsplanen för åren 2021–2025 samt annan information om revisionsnämnden finns på: www.esbo.fi/esbo-stad/beslutsfattande/extern-revision.

Revisionsnämnden 2021–2025

Fullmäktige tillsatte 30.8.2021 revisionsnämnden för fullmäktigeperioden åren 2021–2025. Nämnden har 13 medlemmar med personliga ersättare:

Medlemmar	Personliga ersättare
Paula Viljakainen, ordförande	Paula Utti
Leila Arstila, vice ordförande	Pertti Lounamaa
Marita Backman	Charlotta Jakobsson
Timo Kallioja	Henri Kuro
Jarmo Kanerva	Mikko Ekström
Mikko Lievonen	Pirkko Kuusela
Sari Ojanen	Katariina Ahvonen
Aili Pesonen	Simo Repo
Mika Poutala	Sari Savela
Jaakko Ravald	Kari T. Nukala
Mari Rummukainen	Henrik Asplund
Tapio Valli	Tero Niemi
Marika Visakova	Satu Ramsland

Revisionsnämndens medlemmar

Paula Viljakainen, ordförande

Leila Arstila, vice ordförande

Marita Backman

Timo Kallioja

Jarmo Kanerva

Mikko Lievonen

Sari Ojanen

Aili Pesonen

Mika Poutala

Jaakko Ravald

Mari Rummukainen

Tapio Valli

Marika Visakova

Sammandrag av utvärderingsårets möten och utvärderingsteman 2021

Under utvärderingsåret 2021 (hösten 2021–våren 2022) hade revisionsnämnden 15 möten. På dessa behandlades bland annat centralförvaltningen, finansieringen, investeringarna, affärsverken och koncernen.

Revisionsnämndens möten och ämnen 2021

7.9.2021	Utvärderingsprogrammet för åren 2021–2025, Utlåtande om den andra delårsrapporten
16.9.2021	OFGR-revisorns revisionsplan för åren 2021–2022 samt revisionsprogrammet för år 2021 samt presentation av rekommendationen God revisionsred inom den offentliga förvaltningen, Verksamhetsplan för intern revision år 2021 och allmän anvisning för intern kontroll
6.10.2021	Presentation av Esbos omvärld och stadens nya organisation som togs i bruk 1.8.2021, tillsyn över redogörelserna för bindningar och meddelande av dessa för kännedom till fullmäktige, bemötandena som getts om utvärderingsberättelsen för år 2020
3.11.2021	Genomförandet av produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad samt coronapandemins konsekvenser för stadens ekonomi och ekonomiplanering, Esbo Catering Ab
30.11.2021	Utlåtande om delårsrapporten för januari-oktober, rapportering av OFGR och externa revisionen, fastställande av de redovisningsskyldiga
26.1.2022	Sysselsättningstjänsterna i Esbo, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
16.2.2022	OFGR-revisorns rapportering
1.3.2022	Möte med stadsfullmäktiges presidium
2.3.2022	Möte med stadsstyrelsens presidium
16.3.2022	Möte med stadsdirektören, stadens centrala utmaningar, Lägesrapport om vårdreformen i Västra Nyland
17.3.2022	Mentalvård av barn och unga, barnskydd, presentation av huvudstadsregionens samrevisionsrapport, revisionsnämndens verksamhetsberättelse för år 2021, behandling av första utkastet till utvärderingsberättelse
30.3.2022	Stadens och koncernens bokslut, fondplaceringarnas utveckling
31.3.2022	Uppföljningsuppgifter om personalen
13.4.2022	Behandling av andra utkastet till utvärderingsberättelse
26.4.2022	Godkännande av utvärderingsberättelsen, OFGR-revisorns slutrapport om revisionen för räkenskapsperioden 2021, revisionsberättelsen

Enligt förvaltningsstadgan kan revisionsnämnden inom sig tillsätta sektioner som utvärderar enligt en besluten ansvarsfördelning och rapporterar till nämnden. Under utvärderingsåret 2021 hade båda sektionerna fem möten.

Första sektionens möten och behandlade ämnen år 2021

28.9.2021	Resultatområdet för livskraft: kulturtjänster
13.10.2021	Välfärds- och hälsosektorn: social- och krisjouren
9.11.2021	Välfärds- och hälsosektorn: Tillgång till hälso- och sjukvård samt övervakning av hälsostationernas tjänster, ålderstigna patienter på jouren
9.12.2021	Välfärds- och hälsosektorn: Ordnande och tillsyn av långtidsvård och hemvård
19.1.2022	Välfärds- och hälsosektorn: lägesrapport om social- och hälsovårdsreformen

Andra sektionens möten och behandlade ämnen år 2021

30.9.2021	Koncernförvaltningen och stadsmiljösektorn: hållbar utveckling och miljövårdsenheten
28.10.2021	Stadsmiljösektorn: stadsplaneringscentralen och avtalet om markanvändning, boende och trafik
24.11.2021	Stadsmiljösektorn: miljö- och byggnadstillsynscentralens organisation, byggnadstillsynen
14.12.2021	Stadsmiljösektorn: förortsprogram i Esbo centrum och Mattby
20.1.2022	Sektorn för fostran och lärande: Genomförande av läropliktsreformen

Rapportering till fullmäktige år 2021

Revisionsnämndens utvärdering rapporteras till fullmäktige i den årliga utvärderingsberättelsen. Fullmäktige behandlade 17.5.2021 § 60 utvärderingsberättelse för år 2020. Fullmäktige ålade stadsstyrelsen att av nämnderna begära utredningar och beskrivningar av de åtgärder som har vidtagits eller som måste vidtas för att korrigera de missförhållanden som påtalats i utvärderingsberättelsen samt att lämna dessa till fullmäktige och för kännedom till revisionsnämnden i samband med behandlingen av delårsrapporten, Fullmäktige uppdrog åt stadsstyrelsen att vid nästa budgetberedning och i bokslutet beakta de observationer som presenterats i utvärderingsberättelsen.

Hösten 2021 gav revisionsnämnden fullmäktige särskilda utlåtanden om stadens andra och tredje delårsrapport samt koncernrapporterna, som behandlades av fullmäktige i oktober och december. Fullmäktige behandlade i september också svaren på observationerna i utvärderingsberättelsen för 2020.

Revisionsnämnden tillkännager redogörelserna för fullmäktige årligen samt ser till att de offentliga uppgifterna i registret över bindningar publiceras på stadens webbplats. Esbo stad publicerar redogörelsen för bindningar i ett register på asiointi.asiat.fi/Sidonnaisuusrekisteri/Julkaisu/Index/JnGDk3dMvKRY4NObL5yLw0eXP18jbBW0.

Behandlingen och publiceringen av utvärderingsberättelsen för 2021

Utvärderingsberättelsen för år 2021 lämnas till stadsfullmäktiges ordförande 4.5.2022. Utvärderingsberättelsen publiceras på stadens webbplats och ett meddelande om de centrala utvärderingsobjekten har skickats till medierna. Utvärderingsberättelsen finns på www.esbo.fi/esbo-stad/beslutsfattande/extern-revision#section-7671. Utvärderingsberättelsen behandlas av fullmäktige 16.5.2022. Den tryckta utvärderingsberättelsen distribueras årligen till fullmäktigeledamöterna, de ledande tjänsteinnehavarna och intressentgrupper samt till stadens bibliotek och servicepunkter.

Externa revisionen

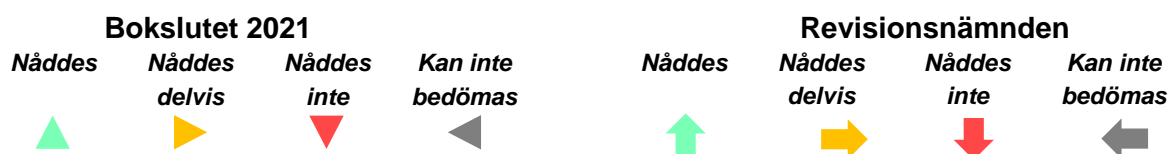
Till den externa revisionen hör revisionsnämnden och OFGR-revisorn. Dessutom omfattar den externa revisionen enheten för extern revision som lyder under revisionsnämnden. Dessa är oavhängiga av stadens ledning och övriga organisation. Enheten bereder ärenden för revisionsnämnden och dess sektioner, granskar enligt OFGR-revisorns arbetsprogram och enhetens revisionsprogram och rapporterar granskningen till revisionsnämnden och utvärderingsobjekten. Den externa revisionen leds av stadsrevisorn, OFR Virpi Ala-aho som också är föredragande i revisionsnämnden. Sekreterare för revisionsnämnden och andra sektionen är stadsinspektör Riitta Björklund. Sekreterare för första sektionen är inspektör Aino Jalli.

Revision av staden och koncernsammanslutningarna

Enligt kommunallagen väljer fullmäktige för granskning av förvaltningen och ekonomin en revisionsammanslutning, som ska förordna en OFGR-revisor till ansvarig revisor. Revisorn utför sitt uppdrag under tjänsteansvar. Till revisor i stadens dottersammanslutningar ska stadens revisionsammanslutning väljas, om det inte i anslutning till ordnandet av granskningen finns grundad anledning att avvika från detta. Den ansvariga OFGR-revisorn rapporterar till revisionsnämnden tre gånger per år om sitt revisionsarbete. Lagstadgad revisionsammanslutning år 2021 var BDO Auditor Ab. Ansvarig revisor har varit OFGR, CGR Tiina Lind och huvudansvarig revisor för koncernsammanslutningarna har varit OFGR, CGR Ari Lehto.

BILAGA 1: Utfallet av stadens, affärsverkens och koncernsammanslutningarnas resultatmål enligt bokslutet och revisionsnämnden

UTFALLET AV SEKTORERNAS RESULTATMÅL

Resultatmålen 2021	BOKSLUTET FÖR ÅR 2021				REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
	Nåddes	Nåddes delvis	Nåddes inte	Kan inte bedömas	Nåddes	Nåddes delvis	Nåddes inte	Kan inte bedömas
KONCERNFÖRVALTNINGEN								
Livskraft, konkurrenskraft och sysselsättning								
Sysselsättningsgraden närmar sig målnivån i Berättelsen om Esbo.								
Arbetslöshetsgraden närmar sig målnivån i Berättelsen om Esbo.								
Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet sjunker.								
Arbetsstillfällena i Esbo och i tillväxtkorridorerna ökar.								
Antalet företag ökar i Esbo.								
Genomförande av SECAP-programmet och annat arbete kring klimatneutralitet tillsammans med partner.								
Ekonomi, personal och ledning								
Verksamhetsbidragets underskott är inte större än i programmet En ekonomiskt hållbar stad och budgeten.								
Tjänsteproduktionens produktivitet ökar minst 2,0 procent med beaktande av förändringen i prisindexet för basservicen.								
Arbetets produktivitet ökar med 1,0 procent.								
Koncernens lånestock (exklusive Esbo bostäder och HRM) börjar minska i slutet av fullmäktigeperioden.								
Andelen av stadens investeringar som finansieras med internt tillförda medel underskrider inte budgeten.								
Personalens upplevelse av arbetshälsa och arbetets smidighet är god.								
Den hälsorelaterade frånvaron minskar med 10 procent jämfört med ett år tidigare.								
Kostnadseffektiviteten förbättras genom att öka digitaliseringen.								

Resultatmålen 2021	BOKSLUTET FÖR 2021				REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
	Nåd des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas	Nåd- des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas
VÄLFÄRDS- OCH HÄLSOSEKTORN								
Bildning och välfärd								
Hälsostationernas servicekapacitet förbättras och målet är att patienter får icke-brådskande vård på läkarmottagningen inom 28 dygn (T3, den tredje lediga tiden).			▼				▼	
Digitaliseringen utnyttjas i högre grad i social- och hälsovårdssektorns klientkontakter under 2021.		▶				▶		
Basservicen inom social- och hälsovården samt integrationen av primärvården och den specialiserade sjukvården utvecklas så att behovet av jourtjänster minskar jämfört med 2020.		▶				▶		
Nöjdheten ökar bland äldreomsorgens sjukhuspatienter, långtidsvårdens boende och hemvårdens klienter.		▶				▶		
Priset per dygn sjunker för stadens egna långvariga serviceboende med heldygnsvård.			▼				▼	
Ökningen av kostnaderna stannar av för skjuts enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp.			▼				▼	
Minst 94 procent av personerna över 75 år bor hemma.	▲				▲			
Antalet olika skötare som besöker klienter i regelbunden hemvård minskar.			▼				▼	
Hemvårdens klienter får god smärtlindring.			▼				▼	
Stödboendets andel inom boendetjänsterna för personer med funktionsnedsättning ökar.			▼				▼	
Andelen barn och unga som placeras utom hemmet av hela åldersklassen ökar inte.		▶				▶		
Barn och ungas behov av psykiatriska tjänster minskar.		▶				▶		
Ekonomi, personal och ledning								
Verksamhetsbidragets underskott överskrider inte budgeten.	▲				▲			
SEKTORN FÖR FOSTRAN OCH LÄRANDE								
Bildning och välfärd								
Med en ökning av andelen barn som deltar i småbarnspedagogiken förbättras barnens inlärningsfärdigheter och skapas kontinuitet i stödet från småbarnspedagogik till undervisning.	▲				▲			
Inlärningsresultaten i Esbo är de bästa i Finland (enligt befintliga mätare).	▲							◀
Internationalism har kostnadseffektivt främjats enligt utbildningssektorns program för internationalisering och global pedagogik 2019–2021.	▲				▲			
Segregation och utslagning har förebyggts för att stöda elevernas och studerandenas välmående.			▼				▼	
Andelen barn och unga från olika språk- och kulturgrupper som deltar ökar så att integration och sysselsättning främjas.	▲				▲			
Ekonomi, personal och ledning								
Verksamhetsbidragets underskott är inte större än i programmet En ekonomiskt hållbar stad och budgeten.	▲				▲			

Resultatmålen 2021	BOKSLUTET FÖR 2021				REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
	Nåd- des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas	Nåd- des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas
STADSMILJÖSEKTORN								
Bildning och välfärd								
Tjänsteproduktionen utvecklas invånar- och kundorienterat samt kostnadsverkningsfullt med hjälp av många olika producenter.	▲					→		
Livskraft, konkurrenskraft och sysselsättning								
Vi främjar etablering av företag och arbetsplatser i tillväxt- och utvecklingskorridorerna längs Västmetron, Spårjokern och Stadsbanan.	▲				▲			
Skolorna och daghemmen har sunda och fungerande lokaler.	▲				▲			
Lokalerna stöder en kostnadseffektiv produktion av tjänster och staden gör sig av med onödiga lokaler enligt en plan.	▲							←
Stadsstrukturen och stadsmiljön utvecklas inom investeringstaket.	▲				▲			
Esbos tillväxt stärks genom bostadsproduktion och mål för trafiken.	▲				▲			
Energisparmål och miljökriterier främjas i byggnad, områdesutveckling och tjänsteproduktion.	▲				▲			
Ekonomi, personal och ledning								
Verksamhetsbidragets underskott är inte större än i programmet En ekonomiskt hållbar stad och budgeten.	▲				▲			
SAMMANLAGT 41 RESULTATMÅL	23	8	10	-	20	8	11	2

UTFALL AV AFFÄRSVERKENS RESULTATMÅL

AFFÄRSVERK								
AFFÄRSVERKET VÄSTRA NYLANDS RÄDDNINGSVERK								
Räkenskapsperiodens resultat uppvisar inte underskott.			▼				▼	
Investeringarnas totalbelopp överskrider inte budgeten som fullmäktige har godkänt.	▲				▲			
AFFÄRSVERKET ESBO LOKALER								
Resultatmålet för affärsverket är ett överskott på 23,7 miljoner euro före reserveringar.	▲				▲			
Affärsverkets byggnadsinvesteringar genomförs enligt stadens budget samt investeringsprogrammets tidtabell och kostnadsförslag.	▲						▼	
SAMMANLAGT 4 RESULTATMÅL	3	-	1	-	2	-	2	-

UTFALL AV KONCERNSAMMANSLUTNINGARNAS RESULTATMÅL

Resultatmålen 2021	BOKSLUTET FÖR 2021				REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
	Nåd- des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas	Nåd- des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas
Esbo bostäder Ab								
Bostädernas årliga användningsgrad är minst 98 procent i snitt.	▲				➡			
Kundupplevelsen är på god nivå	▲				➡			
I snitt påbörjas 400 bostäder årligen.			▶				➡	
Uppvärmningen blir energieffektivare	▲				➡			
Aktivt deltagande i minskningen av bostadslösheten i Esbo.	▲				➡			
Esbo Catering Ab								
Arbetets produktivitet ökar med minst tre procent per år.	▲				➡			
Priserna på måltider förblir stabila.	▲				➡			
Kundenkätens helhetsvitsord för betjäning är bättre och kundupplevelsen följs upp kontinuerligt.	▲				➡			
Ansvarstagandet förverkligas mätt genom både sociala åtgärder och åtgärder som hänför sig till hållbar utveckling	▲				➡			
Enter Espoo Oy								
Vi bygger hållbar tillväxt i Esbo genom att a) locka företag att etablera sig i Esbo, b) matcha investerare med uppstartsföretag och tillväxtföretag, c) presentera uppstart- och tillväxtföretag och forskningsaktörer för inhemska och internationella företag.	▲				➡			
Vi bygger hållbar tillväxt i Esbo genom att locka övernattande besökare och resenärer till Esbo	▲				➡			
Mätningen och uppföljningen av verkningsfullheten utvecklas	▲				➡			
Länsimetro Oy								
Länsimetro Oy: metrobygget till Stensvik framskrider enligt avtal och planer. Kostnadsprognosen är högst 1 159 miljoner euro.	▲				➡			
Länsimetro Oy: metrobygget till Stensvik framskrider enligt avtal och planer. Överlåtelse senast under år 2023.	▲				➡			
Projektets framskridande rapporteras regelbundet och ofta till ägarna. Eventuella betydande ändringar i projektet behandlas tillsammans med ägarna	▲				➡			
Riskhantering och realistiska utfall av tidtabell och kostnader rapporteras ofta och öppet till ägarna. Eventuella betydande förändringar i projektet behandlas med ägarna.	▲				➡			

Resultatmålen 2021	BOKSLUTET FÖR 2021				REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERING			
	Nåd- des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas	Nåd- des	Nåd- des delvis	Nåd- des inte	Kan inte bedö- mas
Bolag som äger fastigheter								
Bättre hantering av inomhusförhållanden i byggnader samt säkra och sunda inomhusförhållanden för användare och byggnader.		▶						◀
EMMA – Esbo moderna konstmuseum								
Esbo stads kulturtjänsters attraktion			▼				▼	
Museets ställning som nationellt och internationellt uppskattad och eftertraktad samarbetspartner			▼				▼	
Esbo stadsteater								
Ställning som Finlands ledande gästteater.			▼				▼	
Konstnärligt mångsidigt, högklassigt och kostnadseffektivt teaterutbud.	▶				▶			
Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia								
Rörelsevinst och vinstprocent.			▼				▼	
Yrkesverksamhet eller fortsatta studier för utexaminerade	▶				▶			
Andelen personer som avbrutit examensutbildning.			▼				▼	
Mätningen och uppföljningen av verksamhetens verkningsfullhet utvecklas		▶				▶		
Samkommunen Helsingforsregionens trafik HRT								
Helsingforsregionens trafik (HRT): produktiviteten ökar med minst 1,5 procent per år.		▶						◀
Kollektivtrafikens servicenivå har blivit bättre.		▶					▼	
Gång- och cykeltrafikens och kollektivtrafikens och de nya trafik tjänsternas andel av trafikslagen ökar och nya trafik tjänster tas i bruk.		▶						◀
Kollektivtrafikens energieffektivitet förbättras med elbussar och mera biobaserade bränslen.	▶							
Samkommunen Helsingforsregionens miljö tjänster HRM						▶		
Helsingforsregionens miljö tjänster (HRM): produktiviteten ökar med minst 1,5 procent per år.		▶						◀
Åtgärderna för att minska svinnet ur vattenledningsnätet effektiviseras.		▶					▼	
Återvinningsgraden av hushållens avfall och avfallshandlingens servicenivå höjs.		▶					▼	
Byggandet av Blombackens reningsverk framskrider kontrollerat så att verket kan tas i bruk planenligt 2022.		▶				▶		
Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt HNS								
Samkommunens produktivitet ökar med minst 1 procent per år.			▼				▼	
Investeringarnas totalnivå måste med tanke på finansiering läggas på en hållbar nivå.	▶				▶			
Den kundorienterade utvecklingen av de gemensamma servicekedjorna i Jorvs sjukhusområde fortsätter tillsammans med staden.	▶				▶			
Fastighetsegendomen värderas och realiseras.		▶					▼	
HNS överskrider inte budgeten.	▶				▶			
SAMMANLAGT 38 RESULTATMÅL	21	11	6	-	21	3	10	4

BILAGA 2: Förhandsfrågor som skickas till de enheter som utvärderats

1) Hur genomför ni Berättelsen om Esbo i er verksamhet?

Vilka är era bindande resultatmål som fullmäktige ställt i budgeten 2021 och vilka mål har sektorn/resultatenheten ställt?

Om det finns resultatmål som inte nåts eller inte nås 2021, varför inte och vilka åtgärder har utförts och vilka behövs ytterligare för att dessa mål ska nås? Specificera verkningarna av coronapandemin.

2) Hur utfaller budgeten och produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad för er del år 2021? Hur påverkar coronapandemin er verksamhet och ekonomi?

Hur har kostnaderna för tjänsteproduktionen utvecklats? Ange de centrala tjänsternas styckpris. Hur har resultatet utvecklats från tidigare år?

Tycker ni att sektorns/resultatenhetens verksamhet är resultatrik och ändamålsenlig för närvarande?

3) Hur mäter ni kvaliteten på er verksamhet och era tjänster samt på eventuella köptjänster? Hur har ni definierat den eftersträvade kvalitetsnivån? Vad har ni gjort för att främja kvaliteten på tjänsterna?

4) Hur och med vilka åtgärder har ni främjat invånarnas möjligheter att delta och påverka samt invånar- och klientorientering?

Beskriv till exempel ert praktiska samarbete med invånare och kunder och kommunikationen med dem om samarbetsmöjligheter.

Under hurdana former kan kommuninvånarna delta?

Hur följer ni upp och mäter kundnöjdhet? Hur behandlar ni kundrespons?

Ge exempel på hur kundresponsen i praktiken har påverkat utbudet och produktionen av tjänster.

5) Hur följer ni upp och mäter personalens arbetshälsa?

6) Hur främjar ni hållbar utveckling i er verksamhet?

7) Vilka är de aktuella utmaningarna i er verksamhet?

8) Presentera för revisionsnämnden de centrala jämförelseuppgifterna om verksamheten och ekonomin (mätarna) i de andra stora städerna.

Bilduppgifter, källförteckning samt länkar

Helsidesbilderna

- s. 3 Medborgarfest på Esbo-dagen i Sellosalen Bild: Studiokuva Elido / Heidi Lindholm
- s. 11 Vindflöjel på ett hustak bredvid Esbogård Bild: Tommi Ista
- s. 37 Storängens skola, förskoleelever Bild: Taru Turpeinen
- s. 69 Stensvik Bild: Taru Turpeinen
- s. 82 Konstnären Seela Petras verk Sinä päivänä i Hagalunds cykelparkering. Verket ägs av Esbo moderna konstmuseum EMMA. Bild: Ella Tommila
- s. 88 Lönnlöv och is Bild: Virpi Pakkala

Bilderna av revisionsnämndens medlemmar

- Paula Viljakainen, Sari Ojanen och Jaakko Ravald Bild: Mikko Mäntyniemi, Ateljee Mäntyniemi
- Leila Arstila Bild: Valtteri Törmänen
- Marita Backman Bild: Tuire Ruokosuo Photography
- Timo Kallioja Bild: Fotoyks
- Jarmo Kanerva Bild: Studio Omena
- Mikko Lievonen Bild: Kuvatapio
- Aili Pesonen Bild: Tommi Halkosaari
- Mika Poutala Bild: Hannes Honkanen
- Mari Rummukainen Bild: Studio Valonkuva / Siru Heikkilä
- Tapio Valli Bild: Kuva-Ahti Oy
- Marika Visakova Bild: Vessi Hämäläinen, Vessi Vessi Visuals

Källor och länkar

Beredningen av utvärderingsberättelsen bygger på material som presenterats på revisionsnämndens och dess sektioners möten. Dessutom har uppgifterna kontrollerats hos tjänsteinnehavare och i tjänsteinnehavarbeslut samt i mötesprotokoll från stadens organ. Här följer de viktigaste övriga handlingarna och källorna som anlitats vid beredningen av utvärderingsberättelsen.

Esbo stads handlingar

Asunto-ohjelman 2018–2021 seuranta vuodelta 2021: espoo.oncloudos.com/kokous/2022609-6-120807.PDF

Berättelsen om Esbo: www.esbo.fi/esbo-stad/berattelsen-om-esbo

Delårsrapporterna till fullmäktige 2021, fullmäktige 13.12.2021 §172: espoo-sv.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021511-4 och 13.9.2021 § 127: espoo-sv.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021397-8

Eetvarti -neljännen vuosijulkaisu: www.espoo.fi/fi/eetvarti-neljannesvuosijulkaisu

Espoon kaupungin kestävä energia ja ilmastotoimintasuunnitelma, (SECAP): static.espoo.fi/cdn/ff/W1yZleWvPrxI8K56XLQkhfeycbcwTEqYT2P66r-FBOU/1624263512/public/2021-06/SECAP-raportti_Espoon%20kaupunki_23.10.2019.pdf

Espoon kaupungin rahastosijoitusten kuukausiraportti 31.12.2021

Esbo stads bokslut 2015–2021 www.esbo.fi/bokslutet

Esbo stads budgetar 2017–2022 www.esbo.fi/esbo-stad/ekonomi/budgeten

Esbo stads koncerndirektiv static.espoo.fi/cdn/ff/TA9JGdYdDk7VWO4AptRKhfrAFyULmsnOj2RilCBsO54/1629785891/public/2021-08/Esbo%20stads%20koncerndirektiv%2012122016%20inte%20uppn%C3%A5elig_1.pdf

Esbo stads register för bindningar asiointi.asiat.fi/Sidon naisuusrekisteri/Julkaisu/Index/JnGdk3dMvKRY4NObl5yLw0eXP18jBW0

Esbo stads stadgesamling www.esbo.fi/esbo-stad/beslutsfattande/stadgesamling

Esbo stads webbsidor om hållbar utveckling: www.esbo.fi/hallbar-utveckling

Esbo stads ägarpolitik static.espoo.fi/cdn/ff/4J7MP05ea7epHdklap-MQa4ykTsfTk7I0wQz9mErXumo/1629785996/public/2021-08/Esbo%20stads%20%C3%A4garpolitik%2012122016%20inte%20uppn%C3%A5elig_3.pdf

Esbo stads VLR-rapport www.espoo.fi/fi/espoo-kaupunki/kestava-kehitys/kestavan-kehityksen-tavoitteet/espoo-kaupungin-vlr-raportti

Esbo stads webbplats www.esbo.fi

Förhandsbesked om bokslutet 2021, fullmäktige 28.2.2022 § 25: espoo-sv.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022563-6

Helsingforsregionens miljöjänster om utsläpp:

hsyk01mstrxfa10prod.dxccloud.episerver.net/sv/luftkvalitet-och-klimat/vaxthusgasutslapp/

Henkilöstöön liittyviä seurantatietoja vuodelta 2021, stadsstyrelsen 28.3.2022 § 96: espool.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022621-3

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintakertomus 2021 <https://espool.oncloudos.com/kokous/2022623-4-126189.PDF>

God förvaltning och ledning i Esbo stads dotterbolag static.espool.fi/cdn/ff/pk6mGyku1AMWdX7y-ob5lJDueMq1Mlo3yysDOM3kudc/1629786301/public/2021-08/God%20f%C3%B6rvaltning%20och%20ledning%20i%20Esbo%20stads%20dotterbolag%2024042017%20inte%20uppn%C3%A5elig_1.pdf

Konserniraportti 2021, kaupunginhallituksen konsernijaosto 7.2.2022 § 10

espool.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022557-4

Programmet En ekonomiskt hållbar stad - stadsdirektörens förslag enligt förhandlingsresultatet, fullmäktige 19.10.2020 § 144,

espoolprodse.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2020521894-4

Selvitykset vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin, valtuusto 13.9.2021 § 127: espool.oncloudos.com/kokous/2021396-8-82795.PDF

Stadsmiljösektorn, Ympäristönsuojelun palvelualueen vuosikatsaus 2021: espool.oncloudos.com/kokous/2022611-4-123419.PDF

Statistik och utredningar www.espool.fi/fi/espoon-kaupunki/tutkimus-ja-tilastot

Sysselsättning Esbos webbsidor: www.esbo.fi/arbetsliv/sysselsattning-esbo

Sysselsättningstjänsterna i Esbo: www.esbo.fi/arbetsliv

Ungdomspolikliniken Nupoli: www.esbo.fi/ungdomspoliklinik-nupoli

Vård och servicegaranti på hälsostationer, tandkliniker och socialtjänster för äldre: www.esbo.fi/halsa/vard-och-servicegarantin

Välfärds- och hälsosektorn, Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala, kotihoidon ostopalvelujen valvontaraportti vuodelta 2021 <https://espool.oncloudos.com/kokous/2022623-5-124911.PDF>

Välfärds- och hälsosektorn Hyvinvointi- ja terveystoimi, iäkkäiden henkilöiden palvelujen riittävyys, laatu ja omavalvonta 2021 espool.oncloudos.com/kokous/2022623-5-124912.PDF

Bakgrund och ytterligare upplysningar

Arbets- och näringsministeriet: <http://www.tem.fi/sv>

Arbets- och näringsministeriet: Kommunförsöket med sysselsättning tem.fi/sv/sysselsattningsforsoken

Esbo Catering Ab: www.esbo.fi/valkommen-till-esbo-catering

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia: www.omnia.fi

FN:s program för hållbar utveckling Agenda 2030: kestavakehitys.fi/sv/agenda20301

Miljöministeriet: avsiktsförklaringar om markanvändning, boende och trafik

www.helsingforsregionen.fi/hs/sv/samarbete/samarbete-om-markanvandning-boende-och-trafik/

Institutet för hälsa och välfärd <https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv>

Regionförvaltningsverket: avi.fi/sv/hem

Social- och hälsovårdsministeriet www.stm.fi/sv

Statsrådet: vårdreformen: soteuudistus.fi/sv/framsida

Työeläkevakuuttajat TELA ry <https://www.tela.fi/sv/>

Utbildningsstyrelsen <https://www.oph.fi/sv>

Lagar

Barnskyddslagen (417/2007)

Hälsa- och sjukvårdslagen (1326/2010)

Kommunallagen (410/2015)

Lag om allmänna bibliotek (2016/1492)

Lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001)

Lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020)

Lag om privat socialservice (922/2011)

Lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987)

Lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012)

Lag om utkomststöd (1412/1997)

Läropliktslagen (1214/2020)

Markanvändnings- och bygglagen (132/1999)

Socialvårdslagen (1301/2014)

Äldreomsorgslagen 2012/980

ESBO STAD
EXTERNA REVISIONEN

Stadsrevisor, OFR Virpi Ala-aho
tfn 046 877 2801

www.esbo.fi/esbo-stad/beslutsfattande/extern-revision

TRYCKNING

Painonet Oy

PÄRMBILD

Maritta Nevalainen

ISBN (tryckt) 978-951-857-979-6

ISBN (på webben) 978-951-857-980-2